

§ 11 MILJØGODKENDELSE af svinebedrift Kviumvej 6, 7560 Hjerm

Registreringsblad

Titel: § 11 Miljøgodkendelse af Kviumvej 6, 7560 Hjerm

Dato for godkendelse: **16. juni 2010**

Bedriftens navn: Østergård

CVR-nr: 26545803

CHR-nr.: 97052

Ejendomsnummer: 6710065700

Matr. nr. 30d, 28g, 33i, 30a og 33k

Ejerlav: Den nordlige del, Hjerm.

Adresse: Kviumvej 6, 7560 Hjerm

Bedrifts ejer og ansøger: Kurt Jensen, Kirkevej 46, 7830 Vinderup

Konsulent: Torben Ravn Pedersen, trp@landbo-limfjord.dk,
Landbo Limfjord, Resenvej 85, 7800 Skive.

Tilsynsmyndighed: Struer kommune

Rådgiver: Orbicon, Ditte Granlien, KS Martin Pedersen

Kontrolleret af: Elsebet Bondgaard

Ikke-teknisk resumé

Kurt Jensen har søgt Struer kommune om godkendelse til at omlægge den eksisterende produktion af smågrise/slagtesvin til slagtesvin. Omlægningen af produktion kommer til at ske i eksisterende staldsystem. I stedet for en smågrise- og slagtesvineproduktion på 75,20 DE etableres en slagtesvineproduktion på 140,91 DE. Der sker ingen ændringer af staldanlægget.

Størstedelen af de ejede og forpagtede arealer ligger i Holstebro kommune, som har udarbejdet en § 21 udtalelse til godkendelsen.

Der udbringes husdyrgødning svarende til 424,18 DE på ejede og forpagtede arealer i alt 313,78 ha. Det samlede antal DE bidrager i alt med 40.367 Kg N og 9.266 Kg P. Alle krav til udspreddning af kvælstof og fosfor er overholdt.

Lugtkravene er overholdt. Nærmeste nabo ligger ca. 140 m fra nærmeste stald, hvor lugtgenæafstanden er beregnet til ca. 116 m. Nærmeste byzone ligger ca. 2,4 km fra stald, hvor lugtgenæafstanden er beregnet til ca. 351 m. Der ligger ingen samlet bebyggelse i landzonen indenfor 1,2 gange den beregnede genæafstand på ca. 208 m.

Det generelle og individuelle ammoniakkrav er opfyldt. Nærmeste § 7-område ligger længere væk end 1.000 meter fra ejendommen. Udvidelsen medfører en meremission fra anlægget på ca. 702 kg N/år således at den samlede emission bliver i alt på ca. 1.943 kg N/år.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Struer kommune en § 11 godkendelse til ejendommen på en række anførte vilkår.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	4
Klagevejledning og offentliggørelse	6
Generelle vilkår	8
Drift og indretning	8
Årsproduktion	8
Vilkår for anlæg	10
Staldinventar- og drift	10
Ammoniakreducerende miljøteknologi	10
Lugt	11
Gødningsopbevaring	11
Gyllehåndtering	12
Transport	12
Spildevand m.v.	13
Uheld og driftsforstyrrelser	13
Støj	14
Skadedyr	14
Støv	15
Lys	15
Oplag af olie og kemikalier	15
Affald	16
Vilkår for udspretningsarealer	16
Udbringning	16
Struer Kommunes samlede vurdering	18
Miljøteknisk beskrivelse	29
Bilag 1: Oversigtsplan over ejendom	37
Bilag 2: Staldopbygning	38
Bilag 3: Transportveje	39
Bilag 4: Oversigt over udbringningsarealer – oversigt	40
Bilag 5: Oversigt over udbringningsarealer – 1 af 2	41
Bilag 6: Oversigt over udbringningsarealer – 2 af 2	42
Bilag 7: § 3 natur ved arealer – 1 af 2	43
Bilag 8: § 3 natur ved arealer – 2 af 2	44
Bilag 9: § 7 natur ift. arealer – 1 af 2	45
Bilag 10: § 7 natur ift. arealer – 2 af 2	46
Bilag 11: Natura 2000 ift. arealer	47
Bilag 12: Spredningskorridorer ift. arealer	48
Bilag 13: Nitratklasser	49
Bilag 14: Fosforfølsomme områder	50
Bilag 15: Drikkevandsinteresser	51
Bilag 16: Fredede områder – 1 af 2	52
Bilag 17: Fredede områder – 2 af 2	53
Bilag 18: Anlæg ift. byzone og nabo	54
Bilag 19: Anlæg ift. § 3 natur	55
Bilag 20: Forudsætninger for type 2 korrektioner	56
Bilag 21: § 21 udtalelse fra Holstebro Kommune	58

Indledning

Kurt Jensen har søgt om en § 11 godkendelse jf. Husdyrloven¹ af ejendommen beliggende på adressen, Kviumvej 6, 7560 Hjerm.

Der ansøges om en udvidelse fra 75,20 DE i smågrise/slagtesvin til 140,91 DE i slagtesvin. Der vil i forbindelse med udvidelsen ikke blive foretaget nybyggeri, da udvidelsen rummes i eksisterende bygninger.

Miljøgodkendelsen udarbejdes af Struer Kommune med bistand fra Orbicon.

Læsevejledning

Godkendelsen er opbygget, så vilkår står først sammen med konklusionerne fra den samlede vurdering, derefter følger Struer Kommunes samlede vurdering samt en miljøteknisk beskrivelse af det ansøgte projekt.

Sagens bilag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Ansøgningsskema nr. 5276 af 14-10-2008 version 7, genberegnet 11-12-2009 (beregningsgrundlag 01-2008-A).
- Supplerende oplysninger af 03-09-2009 (BAT-redegørelse), 04-09-2009, 03-11-2009, 06-11-2009, 11-11-2009 og 12-11-2009 (ændring af arealer, sædskifte, opbevaringskapacitet og andel af efterafgrøder).

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i Husdyrloven med tilhørende bekendtgørelse² samt Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Derudover er der foretaget en vurdering af ansøgningen jf. reglerne i Habitatbekendtgørelsen³. Jf. denne skal kommunen før der træffes afgørelse til et husdyrbrug, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Da der er tale om etablering af et anlæg til husdyrproduktion for mere end 75 DE, men under IPPC grænsen, er bedriften omfattet af § 11.

Endvidere skal virksomheden og kommunen i forbindelse med godkendelsen foretage en vurdering af virksomhedens teknologi i forhold til det, som beskrives som "Bedst Tilgængelige Teknologi" (jf. BAT-notat/BREF-dokument for svine- og fjerkræbrug).

Husdyrlovens beskyttelsesniveau, afskæringskriterier

Godkendelsen er vurderet i henhold til Husdyrlovens og Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer, afskæringskriterier samt i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴, Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt Habitatbekendtgørelsen⁵.

Husdyrloven beskriver 4 beskyttelsesniveauer eller afskæringskriterier, nemlig:

1. Ammoniak
 - Det generelle ammoniakkrav
 - Det individuelle ammoniakkrav - maksimal merbelastning af særlige naturområder (§ 7)

Det generelle ammoniakkrav er opfyldt (beregningsgrundlag 2008) ved, delvis spaltegulv, med 25-49 % fast gulv i slagtesvinestalden. Der er overbrusning af grisene. Der er anvendt foderkorrektion. Det individuelle ammoniakkrav er overholdt, nærmeste § 7-område ligger længere væk end 1.000 meter fra ejendommen.

2. Lugt
 - Nabo
 - Samlet bebyggelse
 - Byzone

Lugtkravene er overholdt. Nærmeste nabo ligger ca. 140 m fra nærmeste stald, hvor lugtgeneafstanden er beregnet til ca. 116 m. Nærmeste byzone ligger ca. 2,4 km fra stald, hvor lugtgeneafstanden er beregnet til ca. 351 m. Der ligger ingen samlet bebyggelse i landzonen indenfor 1,2 gange den beregnede geneafstand på ca. 208 m.

3. Fosfor
 - Natura 2000 områder, overbelastet med fosfor
 - Lavbund
 - Lerjord

¹ LBK om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12/2009

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31/3/2009

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 01/05/2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

⁴ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006 med senere ændringer

⁵ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007.

*Størstedelen af udbringningsarealerne ligger i P-klasse 0 og en mindre del i P-klasse 2, dvs. der ikke er restriktioner udover harmonikravet og, at fosforoverskuddet ikke må øges på lavbundsarealer.
Jf. fosforberegningerne i ansøgningssystemet er fosfor-kravet overholdt.*

4. Nitrat

- Overfladevand (nitratklasser 1-3)
- Grundvand (nitratfølsomme indvindingsområder)

*Hovedparten af arealerne ligger i nitratklasse 1 og en mindre del ligger udenfor nitratklasse. Kravet til nitrat i forhold til overfladevand er overholdt ved anvendelse af foderkorrektioner og ekstra efterafgrøder.
En mindre del af arealerne ligger i nitratfølsomme indvindingsområder, hvor udvaskningsberegningen viser at beskyttelseskravet er overholdt.*

Godkendelsen skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2018.

Kommentarer til afgørelsen

Udkast til miljøgodkendelsen har været i høring hos ansøger og dennes konsulent i 14 dage. Efterfølgende har udkastet været i 3 ugers nabo/partshøring fra den 7. maj til den 31. maj 2010 (sagsparter fremgår af s. 6-7). Der er ikke modtaget bemærkninger til sagen i høringsperioden.

Meddelelse om godkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Struer Kommune hermed godkendelse til ovennævnte bedrift på en række vilkår. Det er endvidere Struer Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsareal og lignende, før ændringen er anmeldt til og godkendt af tilsynsmyndigheden.

Godkendelsen omfatter udelukkende ejendommens erhvervsdel og forholdet til husdyrbrugslovgivningen. Godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (f.eks. Byggeloven, Planloven, m.v. samt afledning af spildevand og overfladevand efter Miljøbeskyttelsesloven) skal søges separat og der skal bl.a. indhentes byggemeddelelse inden evt. byggeri må igangsættes.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år betragtes det som kontinuitetsbrud. Så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af miljøgodkendelsen. Det er ikke hensigten at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Klagevejledning og offentliggørelse

Afgørelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrloven, kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. senest den 14. juli 2010, påklages til Miljøklagenævnet.

Klageberettiget er ansøger, klageberettigede myndigheder, organisationer og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 84-87. Godkendelsen er offentliggjort ved annonce i Ugeavisen Struer den 16. juni 2010.

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i Lov om miljøgodkendelse af m.v. af husdyrbrug kapitel 7.

Eventuel klage stiles til Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men indsendes skriftligt til Struer Kommune, Østergade 11-15, 7600 Struer eller pr. mail til tek-nisk@struer.dk, som videresender klagen med sagens akter.

På Struer Kommunes vegne

Elsebet Bondgaard
Biolog

Kurt Vanggaard
Natur og Miljøchef

Klagen skal være modtaget af Struer Kommune **senest onsdag den 14. juli 2010, inden kontortids ophør.**

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor godkendelsen på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1.

Hvis afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen.

Afgørelsen er sendt til:

Ansøger

Kurt Jensen, Kirkevej 46, 7830 Vinderup

Landbo Limfjord, Resenvej 85, 7800 Skive, att.: Torben Ravn Pedersen, trp@landbo-limfjord.dk

Naboer (indenfor konsekvensområdet, som er beregnet til 455,72 meter)

Aage Poulsen, Kviumvej 1, 7560 Hjerm

Elna Marie Røjkær Pedersen og Claus Ove Sørensen, Kviumvej 3, 7560 Hjerm

Finn Nielsen, Kviumvej 5, 7560 Hjerm

Karin Pilgaard og Ove Nielsen, Kviumvej 7, 7560 Hjerm

Martin Merrild, Kviumvej 9, 7560 Hjerm (ejer af Kviumvej 8)

Jytte Marie og Arthur Emil Thomas Dyhr Sørensen, Kviumvej 8, 7560 Hjerm (lejer af Kviumvej 8)

Ejere af forpagtede arealer

Egon Olesen, Øster Hjermvej 41, 7830 Vinderup

Jens Erik Knarborg, Øster Hjermvej 35, 7830 Vinderup

Kristian Knarborg, Øster Hjermvej 31, 7830 Vinderup

Kristine Mikkelsen, Kirkevej 48 7830, Vinderup

Svend Pilgård, Kirkevej 37, 7830 Vinderup

Hans Peder Søndergård, Hummelosevej 1, 7560 Hjerm

Mogens Jacobsen, Barslundvej 4, 7500 Holstebro

Erling Jørgensen, Lindbjergvej 6, 7830 Vinderup
Henrik Søndergård, Lindbjergvej 4, 7830 Vinderup
Svend Erik Hansen Skytte, Ejsingholmvej 33, 7830 Vinderup
Verner Kristensen, Holstebrovej 44, 7830 Vinderup

Øvrige parter

Holstebro Kommune, Natur- og Miljøafdelingen, Nupark 51, 1.sal, 7500 Holstebro, husdyrbrug@holstebro.dk
Vestforsyning A/S, Nupark 51, 7500 Holstebro, vestforsyning@vestforsyning.dk
Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing, post@rin.mim.dk
Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, midt@sst.dk
Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, Jens Thygesen, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, Miljøkoordinator distrikt 3, Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@akademiaarhus.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark. Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Struer, Poul-Ole Jensen, Serup Kirkevej 19, 7790 Thyholm, struer@dn.dk
Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4b, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Peder Pedersen, Mejdalvej 14, 7500 Holstebro, struer@dof.dk
Holstebro Museum, Museumsvej 2, 7500 Holstebro, niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

Generelle vilkår

Drift og indretning

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Kviumvej 6, 7560 Hjerm, herunder samtlige arealer inkl. udspretningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 97052 og CVR nr. 26545803.
2. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen meddeles. Godkendelsen eller dele heraf bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år efter godkendelsens meddelelse.
3. Bedriften skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse, samt med de ændringer der eventuelt måtte fremgå af godkendelsens vilkår.
4. Den der er ansvarlig for driften skal underrette kommunen før landbruget foretager følgende:
 - ejerskifte af virksomhed,
 - hel eller delvis udskiftning af driftsherre,
 - indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år.
5. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
6. Ved bedriftens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
 - alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler,
 - restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne,
 - gyllebeholdere der ikke længere anvendes, skal rengøres.

Årsproduktion

7. Bedriften tillades drevet med en årsproduktion på maksimalt:
 - 5.000 slagtesvin, 30-107 kg (1.200 stipladser), svarende til i alt 140,91 DE
8. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og med vægtintervaller og stipladser som ansøgt.
9. Almindelige sæsonudsving samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, det samme gør dyreholdets størrelse som følge af tilpasninger pga. ændrede vægtintervaller så længe både det maksimale antal DE og geneafstanden for lugt ikke forøges.
10. Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:

Miljøteknisk vurdering

Drift og indretning

Det forudsættes, at bedriften indrettes og drives i overensstemmelse med det i sagen forelagte. Oversigt over indretningen fremgår af bilag 1, og oversigt over udbringningsarealer fremgår af bilag 4.

Det vurderes, at ejendommen Kviumvej 6, 7560 Hjerm ligger udenfor de områder, der har særlig interesse, hvad landskabelige værdier angår.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion.

Det er Struer Kommunes vurdering, at de stillede vilkår ved bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til, at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder hensyn til varetagelse af landskabelige hensyn.

Årsproduktion

Det er antallet af dyr der angiver den tilladelige produktions størrelse. De angivne dyreenheder (DE) er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelses⁶ definitioner.

Jævnfør vilkår 2 bortfalder den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet inden for 2 år. Derfor er der indsat et vilkår om egenkontrol, der skal sikre, at husdyrholdet er indsat inden udløbet af den fastsatte periode. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en opbygning er påbegyndt.

⁶ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006

- når besætningen er nået op på 140,91 DE,
- besætningens/produktionens størrelse den 16-06-2012.

11. I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn skal afregning fra slagteriet for hele den animalske produktion, dækkende de sidste 3 års produktion, ligge til rådighed for tilsynsmyndigheden. Afregningen skal kunne dokumentere antallet af slagtede svin de pågældende år. Derudover skal slagtesvinenes gennemsnitlige levende vægt fremgå af afregningen.

Det vurderes, at der med rimelighed kan reguleres i antal producerede slagtesvin, idet en normal slagtesvineproduktion kræver en vis fleksibilitet med hensyn til slagtevægt. Det er dog forudsat, at det samlede antal DE (gældende definition) eller

geneafstanden for lugt ikke forøges, da dette kræver godkendelse. Antallet af DE beregnes efter den til enhver tid gældende definition. Ligeledes må antallet af antal stipladser ikke overskrides.

Reguleringen er mulig at styre, idet slagtevægt fremgår af slagterifregninger eller planårsopgørelser fra slagteri.

Vilkår for anlæg

Staldinventar- og drift

12. Der skal være overbrusningsanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i samtlige stalde.
13. Ventilationsanlæg skal udføres således, at der ikke opstår væsentlige lugt- eller støjgener. Staldventilatorer skal renholdes og justeres jævnlige efter producentens anvisninger.
14. Bedriften skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for hvad der er indført af renere teknologi siden sidst samt i hvilket omfang der er sket substitution af råvarer og hjælpestoffer til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

Ammoniakreducerende miljøteknologi

15. Der skal som minimum være 30 % fast gulv i det valgte staldsystem.
16. Type 2 korrektion for slagtesvin for kvælstof må højst være 0,95 beregnet ud fra formel i bilag 20.
17. Samtlige husdyr i den pågældende dyregruppe og i det pågældende staldsystem på hele ejendommen skal leve op til ovennævnte kvælstof krav. Dokumentation skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar (jf. plantedirektoratets regler) det efterfølgende år. Det kan f.eks. være i form af effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner, afregninger fra slagteri eller lignende.
18. Fodereffektiviteten skal løbende forbedres, således at der til enhver tid anvendes de bedst muligt foderblandinger til begrænsning af N og P fra dyrene.
19. I forbindelse med tilsyn skal der redegøres for hvilke fodertiltag der er sket på bedriften siden sidste tilsyn, herunder anvendelse af bedst muligt foderblandinger og fodringsstrategi.

Miljøteknisk vurdering

Staldinventar- og drift

Det anbefales at overbruse i 2-4 minutter én gang i timen i slagtesvinestalde med lavtryksanlæg ved staldtemperaturer under 22°C, mens der ved staldtemperatur over 22°C anbefales overbrusning i 4-6 minutter hver halve time. Der er stillet vilkår til overbrusning, idet overbrusning, udover det dyreetiske aspekt, er vurderet at have en gavnlig miljøeffekt – f.eks. i forhold til minimering af støv- og lugtgener.

Ammoniakreducerende miljøteknologi

Ansøgningen er indsendt i 2008 og der er derfor krav om en 20 % reduktion af NH₃ tab fra stald og lager. Dette er opfyldt ved, at omlægningen til ren slagtesvineproduktion sker i eksisterende stalde med spaltegulv 30-49 % fast gulv. Stalden er indrettet med 1/3 fast gulv som er BAT-teknologi for gulvtype i slagtesvinestalde, BAT-byggeblad 106.04-52. Dette staldsystem har en forventet reduktion på 15 % i forhold til referencesystemet.

Der er sat vilkår til, at der minimum skal være 30 % fast gulv. Ansøgningssystemet husdyrgodkendelser.dk har et interval på staldtypen på 25-49 % for det valgte staldsystem, men i forhold til BAT-byggeblad 106.04-52 på staldsystemet, skal der være minimum 30 % fast gulv.

Foderkorrektion er anvendt som virkemiddel. Ved en såkaldt type 2 korrektion beregnes kvælstofindholdet ud fra de faktiske produktionsforhold på ejendommen, i forhold til foder mængde og fodersammensætning samt ind- og afgangsvægt/alder eller ydelse. Ved anvendelse af type 2 korrektion dokumenteres der en mindre udskillelse af kvælstof i husdyrgødningen, hvilket igen medfører en mindre ammoniakemission. Korrektionsmetoden er beskrevet i Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Disse ændringer er en forudsætning for opfyldelse af kravene til reduktion af ammoniakemissionen, og der er derfor sat vilkår til niveauet for type 2 korrektionen. Ansøgningens forudsætning for aktuel foder mængde, indhold af råprotein i foderet, indgangsvægt og afgangsvægt fremgår af bilag 20. Korrektionen af kvælstofindhold i husdyrgødning beregnes ud fra standardforudsætninger for husdyrgødningsproduktion med udgangspunkt i 2005/2006.

Der er stillet vilkår om, at der på bedriften skal ske en løbende forbedring af fodereffektiviteten, således at N og P bedst muligt tilbageholdes. Der skal være fokus på de bedst mulige foderblandinger til bedriftens dyrehold. Struer Kommune betragter dette som BAT.

Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1000 meter fra det nærmeste § 7 naturområde. Den højeste merdeposition i naturområdet er beregnet til 0,007 kg N/ha.

De nærmeste § 3 naturarealer ift. ejendommen, er en sø beliggende ca. 526 m syd for ejendommen. Nærmeste anden § 3 natur er en eng ca. 1470 m vest for bedriftsbygningen. Den højeste merdeposition i naturområdet er beregnet til 0,019 kg N/ha.

Struer kommune har vurderet, at ændringen ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af ammoniak til beskyttede naturtyper.

Lugt

20. Bedriften skal drives og renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt for omgivelserne.
21. Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

Lugt

Det er godkendelsesmyndighedens vurdering, at en væsentlig medvirkende faktor til begrænsning af emissionen, er opretholdelse af en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde. Derfor er der stillet vilkår om renholdelse af bedriften og dens omgivelser.

Det vurderes, at godkendelsen ikke vil medføre øgede lugtgener for naboejendomme, da nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, samlede bebyggelse og byzone ligger udenfor den beregnede geneafstand. Det vurderes derfor, at ejendommens lokaliseringsforhold er i orden for et landbrug af denne størrelse.

Dog fastsættes der vilkår om, at hvis der skulle opstå gener for de omkringboende, eller kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugten uden for ejendommen mindskes.

Gødningsopbevaring

22. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed på ejendommen.
23. Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.

Gødningsopbevaring

Håndtering af gødning foregår som gylle. Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen er ca. 11 mdr.

24. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, skal sikres, så der ikke ved eventuelle uheld kan afledes gylle til drænsystemet.

Gyllehåndtering

25. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
26. Det skal sikres, at der ved utilsigtet start af pumper ved gylletankene ikke pumpes gylle udenfor tanken.
27. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.
28. Efter udbringning af gylle på mark og fyldning af gyllevogne skal det sikres, at rør og slanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på veje.

Transport

29. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.

Gyllehåndtering

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn. Håndteringen skal foregå på en sådan måde, at evt. gener begrænses, f.eks. ved at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes, f.eks. ved udspreddning.

Udspreddning foregår med gyllevogn med slæbeslanger. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

I øvrigt henvises til nye skærpede regler for gyllehåndtering i Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (nr. 736 af 30/06/2008).

Transport

Det er gylleleverandørerne, der står for gylleudbringningen.

Bedriften ligger hensigtsmæssigt ift. til- og frakørselsforhold. Transporten til og fra markene sker hovedsagelig udenfor landsbyer og med kun få beboelser langs vejen. For at mindske gener fra transporten henstilles det, at transport skal foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Det henstilles, at evt. udkørsel af gylle til arealerne, beliggende således, at kørsel dertil kun kan foregå gennem byområder, foregår i dagstimerne, for at mindske generne i tættere bebyggede områder.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

Spildevand m.v.

30. Spildevand fra rengøring af stalde, o.l. skal ledes til samle-tank eller gyllesystem.
31. Rengøring af sprøjteudstyr samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal (såfremt det foretages på ejendommen) foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlingsbeholder/gyllebeholder. Indvendig skylning af marksprøjten kan dog foregå ved at skyllevandet spredes på den mark, der lige er sprøjtet.
32. Al vask af maskiner og redskaber, skal (såfremt det foretages på ejendommen) foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.

Uheld og driftsforstyrrelser

33. Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.
34. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal bl.a. indeholde et detaljeret kort/skitse over ejendommen med detaljeret angivelse af afløb, oplag af olier og kemikalier, oplag af husdyrgødning m.v. En endelig plan skal indsendes til tilsynsmyndigheden senest 2 måneder efter meddelelsen af denne godkendelse dvs. **senest den 10. august 2010**. Planen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.
35. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres sammen med eventuelle ansatte mindst 1 gang om året. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige der færdes på ejendommen og findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.
36. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.v. og udleveres til indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

Spildevand m.v.

Der er ingen vaskeplads på ejendommen, rengøring af sprøjte sker ved, at der fyldes skyllevand i sprøjten og dette sprøjtes ud på sidst behandlede markstykke.

Vask og påfyldning af marksprøjten sker i dag på anden ejendom med vaskeplads.

Tag- og overfladevand uden rester af husdyrgødning, der ansøges udledt til dræn eller vandløb er ikke indeholdt i denne godkendelse.

Der henvises til bekendtgørelse om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler (nr. 268 af 31/03/2009).

Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn. Dette gør sig ligeledes gældende ved tankning af diesel. Beredskabsplanen skal indeholde procedurer for reaktionerne ved sådanne forhold.

Udover at være BAT, så er det Struers Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden og relevante myndigheder, hvis der skulle ske et uheld. Det gælder både ved små hændelser, som oliespild og ved store uheld som f.eks. brand, hærværk o.l.

Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året, og den skal være kendt af gårdens ansatte m.v. og andre, der har deres daglige gang på bedriften. For at alle skal kunne få adgang til planen, skal den være let tilgængelig og synlig. Hvis der er udenlandsk arbejdskraft på bedriften, skal den findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.

Støj

37. Ejendommens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer, må ikke overstige følgende værdier. Angivet som det ækvivalente, korrigerede lydtrykniveau i dB(A):

Områdetype	Mandag – fredag Kl. 7.00 – 18.00 Lørdag Kl. 7.00 – 14.00	Mandag – fredag Kl. 18.00 – 22.00 Lørdag Kl. 14.00 – 22.00 Søn- og helligdage Kl. 7.00 - 22.00	Alle dage Kl. 22.00 – 7.00
Ejendomme på landet	55	45	40**
Referencetidsrum*	8 timer	1 time	½ time

Tabel 1: Grænseværdier for støjbelastning. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau angivet i dB(A) (re. 20 µPa) beregnet eller målt i punkter i 1,5 m højde over terræn.

a. *Referencetidsrummet er tidsrummet med størst støjbelastning inden for den angivne periode. Grænseværdien skal være overholdt inden for dette tidsrum.

b. ** Maksimalværdier af støjniveauet må ikke overstige 55 dB(A) om natten (kl. 22.00 - 07.00)

38. Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere støjgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne.

39. Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt. Støjmåling kan maksimalt kræves 1 gang årligt på tilsynsmyndighedens forlangende, med mindre der er konstateret overtrædelse af gældende støjgrænser. Målingerne skal udføres i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledninger herom.

Skadedyr

40. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium.

41. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

Støj

Der etableres ikke nye støjende anlæg i forbindelse med udviklingen. Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger, idet de nærmeste naboer ligger så langt fra bedriften, at det ikke vurderes at kunne opstå gener.

Der er stillet vilkår for maksimale støjværdier for husdyrbruget.

Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes. Gener fra fluer skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium opdateres 1 gang årligt.

Støv

42. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal. Det er tilsynsmyndigheden som vurderer, om det er væsentlige gener.
43. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med cykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

Lys

44. Mellem solhedgang og solopgang skal porte holdes lukkede for at reducere lysgenerne for omboende. Portene kan dog åbnes kortvarigt ved ind- og udkørsel.
45. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.
46. Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Oplag af olie og kemikalier

47. Olier og kemikalier skal såfremt de forefindes på ejendommen opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplag olie og kemikalier af må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, overfladevand/grundvand, luft eller kloak.
48. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes med fald, fordybning, opkant eller lignende, så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.
49. Tankning skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, således at spild kan opsamles og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand/grundvand.

Støv

Med hensyn til støvgener fra ejendommen, forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis. Dvs. at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at alle aktiviteter på bedriften planlægges (herunder også ved levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt).

Lys

Der er normal belysning i bygningen og omkring ejendommen. Der forventes ingen væsentlige problemer med lysforholdene.

Der fastsættes vilkår om, at hvis der skulle opstå gener for de omkringboende, eller hvis tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

Oplag af olie og kemikalier

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier og kemikalier, opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb. Der er ingen kemikalier på ejendommen.

Da der er risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof m.v., er der stillet krav om, at stederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand/grundvand.

Ift. bedriftens olietanke henvises i øvrigt til reglerne i olietankbekendtgørelsen (nr. 259 af 23. marts 2010).

Affald

50. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
51. Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen, bortset fra undtagelser opstillet i det kommunale regulativ for erhvervsaffald.
52. Der skal føres register over affaldsproduktionen på landbruget. Registreringen skal for hver fraktion indeholde en beskrivelse af art, mængde og sammensætning. Registreringen skal gemmes i mindst 5 år og fremvises på tilsyn.
53. Bedriftens farlige affald skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand/grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.
54. Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares efter gældende regler i "Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr". Der må i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstå uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrefjende dyr.

Affald

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen (i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand).

Håndtering af ikke-kildesorteret genanvendeligt, forbrændingsegnet og deponeringsegnet erhvervsaffald skal ske i overensstemmelse med kommunens regulativ for erhvervsaffald. Håndtering af kildesorteret, genanvendeligt erhvervsaffald skal følge reglerne i affaldsbekendtgørelsen.

Vilkår for udspretningsarealer

Udbringning

55. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 424,18 DE på de ansøgte udbringningsarealer (313,78 ha ejet/lejet areal) jf. bilag 4.
Ved senere ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsens definitioner af dyreenheder, skal husdyrbruget overfor Struer Kommune dokumentere, at dette ikke medfører forøget forurening, inden dyretrykket på arealerne kan øges. På arealer beliggende i Holstebro Kommune må dyretrykket ikke øges, førend dette er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune.
56. Der skal altid være mindst 2,2 %-point ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav mht. til pligtige efterafgrøder på egne og forpagtede udspretningsarealer.
57. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning.
58. Efterafgrøder må ikke erstattes af 100 % vintersæd.
59. Der skal til enhver tid over for tilsynsmyndigheden kunne fremlægges sædskifte, markplaner, gødningsplaner og -regnskaber, som kan dokumentere, at gødningen udbrin-

Miljøteknisk vurdering

Udbringning

Der udbringes husdyrgødning svarende til 424,18 DE på 313,78 ha ejede og forpagtede arealer. Harmonitrykket er på 1,35 DE/ha. Det beregnede maksimale harmoniarealkrav på 1,2107 DE/ha overholdes ved, at den efterfølgende udvaskningsberegning overholder beskyttelsesniveauet. Det samlede antal DE bidrager i alt med 40.366,99 Kg N og 9.266,24 Kg P.

Der er knap 7 km fra udbringningsarealerne til nærmeste Natura 2000 område nr. 62, Habitatområde nr. 55 "Venø og Venø Sund" og Fuglebeskyttelsesområde nr. 40, Venø, Venø Sund. Struer Kommune vurderer pga. afstanden, og at alle arealer tidligere har modtaget husdyrgødning, at den øgede ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af naturtyper og arter i udpegningsgrundlaget.

Ansøger oplyser, at der aldrig køres på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til

⁷ Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr nr. 439 af 11. maj 2007

ges miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for de i godkendelsen stillede vilkår. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.

60. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I bolignære områder skal der ved udbringning på sort jord og græs anvendes nedfældning. Ved udbringning i voksende afgrøder anvendes slangeudlægger.
61. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, vil tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
62. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.
63. Jordbearbejdning på mark 45-0, 49-0 og 2-0 skal i en 100 meter zone mod vådområder ske parallelt med vandløbet for at undgå overfladeerosion og udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Alternativt skal der være minimum 2 meter bræmme mellem markerne og vådområdet.

vandløbene. Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage. Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Arealerne er beliggende i et område med almindelige drikkevandsinteresser (OD). Det vurderes for arealer i områder med almindelige drikkevandsinteresser, at de generelle regler er tilstrækkelige til at sikre grundvandet i disse områder.

Nogle af arealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder. Det er ved beregninger vist, at beskyttelsesniveauet er overholdt ved det ansøgte.

Godkendelsen omfatter ikke udbringning af husdyrgødning på arealer, der er registrerede som beskyttede § 3 natur

Der er sat krav til dokumentation af sædskifte, gødningsplan, forpagtnings- og overførselsaftaler da det standardsædskifte og husdyrtryk, som ansøger oplyser, ligger til grund for beregningen af kvælstof udvaskningen og fosforbalancen fra husdyrbrug. Det er dermed grundlaget for, at de fastlagte beskyttelsesniveauer er overholdt.

Holstebro Kommune

Da størstedelen af ejendommens arealer ligger i nabokommunen Holstebro kommune, er de blevet bedt om en udtalelse jf. § 21 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Holstebro Kommune ønsker til vilkår er indarbejdet i godkendelsen.

Holstebro Kommunes udtalelse vedrørende arealer til Kviumvej 6 er vedlagt som bilag 21.

Struer Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet samt kommunens registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er Struer Kommunes opfattelse at:

- udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier,
- driften kan ske uden væsentlig gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- bedriften drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT),
- der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder udvidelsen endvidere afskæringskriterierne, og Struer Kommune meddeler derfor miljøgodkendelse til bedriften på en række vilkår.

Påvirkning af omgivelserne

I det følgende behandles det ansøgte i forhold til:

- landskabet,
- naboer (placering, lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.),
- BAT- bedste tilgængelige teknik,
- energi og ressourcer,
- uheld og driftsforstyrrelser,
- jord,
- grundvand,
- overfladevand,
- natur.

Der gives godkendelse til etablering af et dyrehold svarende til 140,91 DE i slagtesvin, samt tilførsel af svinegylle fra 253 DE og blandet gylle fra 30,27 DE. I alt udsprede svinegylle og blandet gylle fra 424,18 DE, hvilket betyder at harmoniareal-kravet er 302,98 ha for egne/forpagtede arealer med 1,4 DE/ha.

Det er antallet af dyr der angiver den tilladelige produktionsstørrelse. De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse.

Varetagelse af hensyn til landskabet

Den nye godkendelsesordning gennemfører VVM-direktivet og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrbrug og samler kravene til ansøgning og myndighedsbehandling med de relevante dele fra bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed og planlovens bestemmelser om landzoneregulering.

Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 2,4 km fra Hjerm (byzone).

Der er tale om et åbent landskab, præget af mindre landbrugsejendomme med spredt landbrugsbebyggelse og mange af markerne er adskilt af læhegn og enkelte skovområder.

Der er ikke planlagt nybyggeri i forbindelse med udvidelsen. Udvidelsen sker i eksisterende byggeri.

Det vurderes at de stillede vilkår ved bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand, herunder hensyn til varetagelse af landskabelige hensyn.

Naboer - placering, lugt-, støj-, flue- og lysgener

Struer Kommune har i 2010 modtaget en naboklage over manglende flydelag i ejendommens gyllebeholder. Klagen har betydet, at Struer Kommune har indskærpet at forholdet bringes i overensstemmelse med reglerne. Fremtidig manglende flydelag, kan medføre et krav om fast overdækning.

Det kan i øvrigt oplyses, at kommunen ikke tidligere har modtaget klager fra naboer eller andre over lugt, støv og støj fra ejendommen.

Der er ansøgt om godkendelse til etablering af et dyrehold svarende til 140,91 DE i slagtesvin. De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion.

Derfor er der indsat et vilkår om egenkontrol, der skal sikre, at husdyrholdet er indsat inden udløbet af den fastsatte periode. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en opbygning er påbegyndt.

Tidsplan for udbygningen

Så snart godkendelsen er meddelt igangsættes det ansøgte projekt.

Kumulativ effekt

Oplysningerne om kumulation skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, samlet bebyggelse eller nabo, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Der er ikke er andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone.

Lugt

Det vurderes, at der med rimelighed kan reguleres i antal producerede slagtesvin, idet en normal slagtesvineproduktion kræver en vis fleksibilitet med hensyn til slagtevægt. Det er forudsat, at det samlede antal DE eller geneafstanden for lugt ikke forøges.

Geneafstande fra ejendommen ved det ansøgte projekt er beregnet som følger:

	Beregnet geneafstand i meter ukorrigeret.	Faktisk afstand i meter (nærmeste staldmidtpunkt)
Enkeltbolig	ca. 116	ca. 140
Samlet bebyggelse*)	ca. 208	ca. 2.422
Byzone	ca. 351	ca. 2.422

*) Korrigeret geneafstand.

Nærmeste nabobeboelse, der ikke er et landbrug, ligger ca. 140 meter fra staldanlægget (nærmeste staldafsnit). Den ukorrigerede geneafstand er beregnet til ca. 116 meter. Nærmeste samlede bebyggelse og byzone ligger ca. 2.422 meter fra bedriften. For områderne enkeltbolig og byzone er genekriteriet overholdt, da den ukorrigerede geneafstand er kortere end afstanden til områderne. For området samlet bebyggelse er genekriteriet overholdt, da den korrigerede geneafstand er kortere end den vægtet gennemsnitsafstand.

Kommunen har beregnet konsekvensområdet for ejendommens lugtafgivelse ud fra FMK modellen. For det ansøgte projekt er konsekvensområdet beregnet til 456 m. Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende.

Der er stillet krav om overbrusningsanlæg (er etableret på bedriften) for på den måde at sikre, at grise har mulighed for afkøling i varme perioder. Samtidig kan en god drift og styring af overbrusning af gødearealer medvirke til, at kontrollere dyrenes gødeadfærd. Hermed sikres, at husdyrgødningen hurtigt føres fra stald til lager. Lugtgener og ammoniaktab mindskes, og muligheden for udklækning af fluelarver reduceres. Endvi-

dere kan overbrusningsanlæg have en positiv effekt på mængden af støv i stalden.

Støj

På grund af afstanden til nærmeste nabo vurderes landbrugets faste anlæg m.v. ikke at give anledning til en støjpåvirkning af omgivelserne, som vil medføre gener for de omkringboende.

Der er konkrete støjvilkår til landbruget med angivelse af maksimale støjniveauer.

Det er ikke fundet nødvendigt, at kræve en støjmåling udført. Dog fastsættes der vilkår om, at hvis der skulle opstå gener for de omkringboende, eller hvis tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger efter nærmere definerede anvisninger.

Fluer m.v.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Det bemærkes, at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

Støv

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Der henvises til god landmandspraksis. Al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Alle aktiviteter på bedriften skal planlægges, herunder også ved levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Lys

På bedriften er der normal belysning i bygningen og omkring ejendommen. Det forventes ikke, at give væsentlige problemer.

Der fastsættes vilkår om, at hvis der skulle opstå gener for de omkringboende, eller hvis kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen mindskes.

Affald

Der er udarbejdet et regulativ for erhvervsaffald gældende for virksomheder i Struer Kommune. Dette regulativ er gældende for ejendommen, og dækker håndteringen af ikke-kildesorteret genanvendeligt, forbrændingseget og deponeringseget affald. Håndtering af kildesorteret, genanvendeligt affald er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen.

Oplag af affald må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak samt uhygiejniske forhold. Der skal for at få overblik og incitament til nedbringelse af mængden af affald på ejendommen føres registrering over affaldsproduktionen.

Transport

Bedriften ligger hensigtsmæssigt i forhold til til- og frakørselsforhold. Transport til og fra marker sker hovedsagelig udenfor landsbyer og med kun få beboelser langs vejen.

For at mindske eventuelle gener bør transporten foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor dette tidspunkt, men det skal søges begrænset.

Det ansøgte vil betyde en forøgelse af forbruget af foder m.v. og en øget transport til og fra ejendommen. Forøgelsen af antallet af transportere (ca. 35 % i forhold til nudrift) er efter kommunens opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende.

BAT – bedste tilgængelige teknik

Ved godkendelse af et husdyrbrug, skal husdyrbruget og godkendelsesmyndigheden i forbindelse med godkendelsen, foretage en vurdering af virksomhedens teknologi i forhold til det, som beskrives som "Bedste Tilgængelige Teknik".

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse, er der foretaget en vurdering af anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Da omlægningen sker i eksisterende stald, og staldanlægget er indrettet efter BAT byggeblad til slagtesvin, er der ikke foretaget videre vurdering af begrundelser for fravalg af virkemidler.

Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på bedriften er anvendt bedst tilgængelig teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst mulig omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger.

Staldindretning

Det fremgår af forarbejderne til husdyrbrugsloven, at kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en ændring eller udvidelse.

Kommunens niveau for staldsystemer i det ansøgte projekt er følgende:

1. Nye stalde. Der bør tages udgangspunkt i Landscentrets BAT byggeblade for dyretypen, således at dette bliver niveauet for bedste tilgængelige staldsystem.

2. Eksisterende stalde med udvidelse/ændring. Det er Struer Kommunes vurdering, at hvis der i en eksisterende stald, hvori der sker udvidelse/ændring, ikke anvendes bedst tilgængelige staldteknologier (jf. Landscentrets BAT-byggeblade for dyretypen) skal der redegøres for, om der kompenseres med tilstrækkelig teknologi ud fra vurdering af økonomisk proportionalitet. Desuden sættes en frist for, at staldene skal leve op til dette niveau samtidig med udnyttelse af godkendelsen.
3. Eksisterende stalde uden udvidelse/ændring. For krav til eksisterende dele af et anlæg forudsættes det, at der gives virksomheden en rimelig frist til at imødekomme de nye krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse (foranlediget af en ændring eller udvidelse). Der er derfor givet frist til, at disse stalde først renoveres til BAT efter en rimelig årrække afhængig af staldens restlevetid og/eller ud fra vurdering af økonomisk proportionalitet.

I forløbet frem mod denne konkrete ansøgning om udvidelse af dyreholdet, er der foretaget forskellige økonomiske og miljømæssige beregninger på udvidelsen af dyreholdet. Det endelige ansøgningsmateriale, beror på projektilpasninger der for nogens vedkommende er at betegne som BAT.

1. Nye stalde. Der etableres ingen nybyggeri i forbindelse med udvidelsen.
2. Eksisterende stalde med ændringer. I den eksisterende stald 1.1.1 udgår smågriseproduktionen. I stedet omlægges til slagtesvin med delvis spaltegulv. I den eksisterende stald 1.1.2, hvori der sker en udvidelse af slagtesvineproduktionen er der delvist spaltegulv.
3. Eksisterende stalde uden ændringer. Der er ingen eksisterende stalde uden ændringer

Se endvidere bilag 2 for beskrivelse af BAT i staldanlægget.

I forløbet er der fravalgt nogle teknologier og projektilpasninger der ligeledes er BAT, herunder kemisk luftvasker, køling af kanalbund, gylleforsuring, biologisk luftvasker, ændring af ventilationsafkast.

Struer Kommune vurderer, at der med ovennævnte til- og fravalg er taget de nødvendige forholdsregler under indtryk af økonomisk proportionalitet.

Da der er valgt at renovere i den eksisterende stald, med delvis spaltegulv med minimum 30 % spalter, svarende til BAT, har der ikke været behov for at fremlægge dokumentation for, at ammoniakemissionen i det ansøgte projekt, med de anvendte tiltag, svarer til BAT niveau. Niveauet for BAT er fundet ved i it-ansøgningsystemet at beregne ammoniakemissionen

fra det samlede dyrehold, hvor dyr i nyrenoveret stald indsættes i staldanlæg der betegnes som BAT for dyretypen. Således vil den samlede ammoniakemission fra det ansøgte projekt være 1.942,63 kgN/år. Struer kommune vurderer, at der for det ansøgte projekt, i tilstrækkeligt omfang er redegjort for kompensation for fravalget af BAT.

Kommunen vurderer at niveauet for BAT er overholdt ved det ansøgte projekt.

Det fremgår af forarbejderne til Husdyrloven, at kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en ændring eller udvidelse.

Opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning

BAT og godt landmandskab i forhold til opbevaring og udbringning er bl.a. følgende tiltag:

- at man opbevarer flydende husdyrgødning i stabile beholdere og udfører beholder kontrol (10. år),
- at beholderen tømmes en gang årligt og efterses for revner m.v.,
- at beholderen er etableret med fast overdækning eller alternativt flydelag og logbog,
- at man afstemmer den producerede husdyrgødning med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt kunstgødning,
- at udbringning af gødning foretages så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstofoptagelse og størst vækst,
- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner man anvender til udspretning og om nødvendig nedpløjning af husdyrgødningen,
- at man tilstræber at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning,
- at der tages højde for udspretningsarealets karakteristika, f.eks. jordens struktur og type, evt. skråninger, klimatiske forhold, regn og vanding, anvendelse samt landbrugsmæssig praksis, inklusiv evt. sædskifte.

Det vurderes at den beskrevne drift med de stillede vilkår lever op til BAT.

Der er fravalgt: gylleseparation, gyllelagune og overdækning af gyllebeholder.

Struer Kommune vurderer sammenfattende, at der med ovennævnte til- og fravalg er taget de nødvendige forholdsregler under indtryk af økonomisk proportionalitet.

Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn.

Udover at være BAT, så er det Struer Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

Det giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin bedrift og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Planen skal ikke kun omfatte de uheld der kan ske på selve ejendommen, men skal ligeledes omfatte f.eks. beredskab i forbindelse med transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Planen skal gennemgås med de ansatte mindst 1 gang hvert år, for at holde planen ajour. Planen skal gennemgås med nyansatte når de tiltræder.

Endvidere er planen kun anvendelig hvis man kan få fat i den, derfor stilles der krav om at den skal være let tilgængelig og synlig.

Der er stillet vilkår om at der skal udarbejdes beredskabsplan for bedriften. Hvis denne ikke er indsendt skal den indsendes til kommunen senest 2 måneder efter godkendelsens meddelelse.

Ved evt. anvendelse af udenlandsk arbejdskraft er der desuden stillet vilkår om at beredskabsplanen og vilkårene for denne godkendelse skal oversættes til et sprog, der er let at forstå for den ansatte.

Jord

For at forhindre spild af gylle med risiko for forurening af jord og grundvand, stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn, samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses. F.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspretning.

Gyllen ledes fra gyllebeholderen til gyllevognen med selv suger/kranpumpe. Det vurderes, at der er tilstrækkeligt sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning.

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier, opbevares på tæt bund og uden mulighed

for afløb. Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof mm, er der stillet krav om, at påfyldningsstederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Der henvises i øvrigt til olietankbekendtgørelsen (bek. nr. 259 af 23. marts 2010), idet der gøres opmærksom på, at ejeren af overjordiske ståltanke under 6.000 l skal sikre, at typegodkendte tanke med korrosionsbeskyttelse skal sløjfes senest 40 år efter fabrikationsåret. Øvrige ståltanke skal sløjfes senest 30 år efter fabrikationsåret, mens tanke hvis fabrikationsår ikke er kendt, skal sløjfes senest d. 31. august 2008.

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr. Der er derfor stillet vilkår om, at vask, såfremt det foregår på ejendommen, skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Herved vil vaskevandet blive ført til gyllebeholderen og udspredd med gyllen.

Det vurderes, at driften med de stillede vilkår lever op til BAT. Det vurderes, at de stillede vilkår vil være tilstrækkelige til at sikre jorden imod forurening.

Grundvand

Håndtering af gødning foregår som gylle. For at sikre, at gyllen udbringes så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstoffoptag og størst vækst, og dermed mindst udvaskning til grundvandet, er der stillet krav om tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, hvis der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen er ca. 11 måneder. Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav er derfor opfyldt.

Ca. 2,92 ha af udspretningsarealerne i Struer Kommune og ca. 12,18 ha i Holstebro Kommune ligger i nitratfølsomme indvindingsområder. Her er grundvandsressourcerne, som danner grundlag for vandværkernes drikkevandsforsyning, særligt følsom for næringsstoffbelastning. Der er lavet udvaskningsberegninger for udspretningsarealerne og beregningerne viser, at udvaskningen af nitrat ligger uændret på mellem 43 og 47 mg/l ud af rodzonen for det udbringningsareal, eller dele af arealet, der er udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder.

Holstebro Kommunes vurdering fremgår af bilag 21.

Der sker ingen ændring i nitratkoncentrationen for arealet. Det vurderes ud fra de indsendte beregninger, at beskyttelsesniveauet for nitrat i forhold til grundvandet er overholdt, samt at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig øget miljøpåvirkning af det nitratfølsomme område.

De øvrige arealer ligger i områder med almindelige drikkevandsinteresser.

Struer Kommune vurderer på baggrund af beregningerne, at grundvandsinteresserne inden for det nitratfølsomme område er tilgodeset.

For så vidt angår arealerne beliggende uden for det nitratfølsomme område, er det kommunens vurdering, at de generelle regler for anvendelse af gødning og om plantedække er tilstrækkelige til at tilgodese grundvandsinteresserne.

Kort over drikkevandsområder og nitratfølsomme områder fremgår af bilag 15.

Overfladevand

Vandløb og søer

Ejendommens udspretningsarealer ligger med en minimumsafstand til Hellegård Å på 600 meter. Enkelte arealer skrånede, nogle steder med en hældning på > 6 %. Mellem de skrånede arealer og åen er flade arealer med bevoksning. Den del af Hellegård Å, som løber nærmest arealerne, har målsætning B2, der er laksefiskevand. Målsætningen er delvist opfyldt. Hovedparten af arealerne har ikke hældninger over 6 grader ned mod nærliggende vandløb. Flere marker i Holstebro Kommune ligger op til søer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Arealerne skrånede ikke ned mod søerne.

Struer Kommune vurderer, at landbrugsdrift, herunder udspreddning af gylle i sædvanligt omfang og efter gældende regler på arealer beliggende i nærheden af Hellegård Å, ikke vil påvirke flora og fauna i det aktuelle vandløb. Det vurderes, at sekundære effekter som eksempelvis øget udvaskning af næringsstoffer ikke medfører ændringer af vandløbets tilstand. Det vurderes også, at den ansøgte, fremtidige drift på ejendommen og på bedriftens udbringningsarealer ikke er i modstrid med Regionplanens vandløbsmålsætninger og Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper.

Målsatte søer

Nærmeste målsatte sø er Holmgård Sø, målsætning B, beliggende ca. 4,4 km sydøst for bedriftsbygningen og ca. 2,5 km øst for nærmeste udbringningsareal. Det vurderes på grund af den store afstand, at der ikke sker nogen udvaskning af gylle til søen.

Marint opland

Ejendommen og udspretningsarealerne ligger i oplandet til Limfjorden Venø Bugt, dele af fjorden er udpeget som Habitatområde nr. 62.

Målsætningerne for fjorden er ikke opfyldt. Fjorden er påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som bl.a. stimulerer væksten af planteplankton, søsalat og algebevoksninger på bundplanterne, og dermed har en negativt effekt på miljøtilstanden i fjorden. Næringsstofbelastningen vanskeliggør opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Hovedparten af næringsstofferne fra oplandet kommer i dag fra diffuse kilder, herunder især landbruget, mens bidraget fra byer og industri er blevet væsentligt reduceret via spildevandsrensning.

Ud af bedriftens udbringningsareal på 313,78 ha, er 264,11 ha beliggende i Holstebro Kommune og 49,67 ha beliggende i Struer Kommune. Alle arealerne beliggende i Struer Kommune er beliggende i nitratklasse 1 og fosforklasse 0.

Nitrat

Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpeelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasserne 1-3, som er de kvælstoffølsomme områder i forhold til det marine område. Alt efter udbringningsarealernes placering, vil der på bedriftsniveau blive beregnet et samlet krav til hele bedriften. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklasserne, er et udtryk for, hvor stor en del af kvælstoffet der bliver tilbageholdt i jorden og derved ikke kommer ud i de danske farvande.

En del af arealerne (282,79 ha) ligger i nitrat klasse 1. Af disse, ligger 49,67 ha. i Struer Kommune de øvrige 233,12 ha. ligger i Holstebro Kommune. Ved beliggenhed i nitratklasser reduceres de generelle harmoniregler. Reduktionsprocenten er beregnet til 86,48 %, dvs. de generelle harmoniregler for bedriften reduceres med 13,52 %. Derfor er de generelle harmoniregler reduceret fra 1,4 DE/ha til 1,2107 DE/ha for, at overholde kravene til overfladevand ift. nitratudvaskning. Dyrtrykket på udbringningsarealet er i henhold til det ansøgte projekt 1,35 DE/ha, og derfor er der anvendt ekstra efterafgrøder for at kompensere for dette krav. Der er sat vilkår om ekstra efterafgrøder. Derudover anvendes foderkorrektion, hvilket ligeledes sikres ved meddelelse af vilkår.

DE_{reel} er større end DE_{max} . Dog viser udvaskningsberegningen for N beregnet via Farm-N en maksimalt tilladelig gennemsnitlig udvaskning på 54,60 kg N/ha og en reel gennemsnitlig udvaskning på 53,90 kg N/ha. Således er beskyttelseskravet overfor overfladevand overholdt. Der er valgt virkemidler, der reducerer kvælstofudvaskningen med 0,7 kg N/ha. Til sammenligning er N-udvaskningen i nudrift beregnet til 54,3 kg N/ha. Udvasningen i ansøgt drift er reduceret i forhold til nudrift med 0,4 kg N/ha, hvilket svarer til en reduktion i ud-

vaskning på ca. 125,5 kg N fra det samlede udbringningsarealet.

Udbringningsarealerne ligger i oplandet til EF-habitatområderne Nissum Fjord nr. 58 og Venø og Venø Sund nr. 55 som er udpeget til Internationale naturbeskyttelsesområder. Størstedelen af udbringningsarealerne er beliggende i områder med lille reduktionskapacitet (0-50 %) hvilket medfører at de ikke er særlige robuste. De sydligste arealer ligger i robuste områder, der har en stor reduktionskapacitet (76-100 %) over for kvælstof.

Ud fra beregningerne i FARM-N går N-udvaskningen (arealerne i Struer Kommune) på bedriftsniveau fra en maksimal udledning til vandmiljøet på 2.697,1 kg N i nudrift til 2.677,2 kg N i ansøgt drift, dvs. en reduktion på i alt 19,8 kg N fra de 49,67 ha i Struer Kommune til Limfjorden, Venø Bugt. Dette er beregnet som udvaskning fra rodzonen på udbringningsarealet, reduceret ift. arealernes minimale reduktionspotentiale 0-50 % uden yderligere omsætning i vandmiljøet. Der findes på nuværende tidspunkt ikke alment tilgængelige beregningsmodeller der kan beregne den eksakte resulterende udledning fra projektet til Limfjorden.

Udvasningsberegningerne fra arealerne beliggende i Holstebro fremgår af bilag 21.

Indholdet af næringsstoffer i husdyrgødningen har stor betydning for tabet af ammoniak, nitrat og fosfor til omgivelserne. Indholdet af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning beregnes på grundlag af normtal for næringsstof i husdyrgødning, udarbejdet af Danmarks JordbrugsForskning.

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. Systemet fastlægger et referencesædskifte for alle bedriftens arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs per 1. januar 2007. For hver mark skal desuden aktivt vælges et sædskifte. Der er i ansøgt drift, valgt samme sædskifte som referencesædskiftet.

Kommunen vurderer på ovennævnte, at de generelle harmoniregler, sammen med de stillede vilkår, er tilstrækkelige til at sikre recipienten i forhold N-udvaskning fra udbringningsarealerne.

Fosfor

Udbringningsarealerne ligger i oplandet til natura 2000 områder, der er overbelastet med fosfor. Arealerne ligger i fosforklasse 0. Der er derfor ingen restriktioner til fosfor udover de generelle harmoniregler. Der er valgt ekstra efterafgrøder og samme sædskifte som referencesædskiftet.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift, samt oplysninger om P-klasser for det ansøgte udbringningsareal, er det beregnet, at beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Udspreddingen må dog ikke være større, end harmonireglerne giver mulighed for.

I ansøgt drift udspreddes der 29,5 kg P/ha/år og der fraføres 25,3 kg P/ha/år hvilket giver et gennemsnitlig fosforoverskud på alle arealer på 4,2 kg P/ha/år.

Internationale naturbeskyttelsesområder - vandområder

Udspreddingsarealerne i Struer kommune ligger i oplandet til Habitatområdet i Venø, Venø Sund nr. 55, og Fuglebeskyttelsesområde Venø, Venø Sund nr. 40.

Struer Kommune er internationalt forpligtet til at beskytte og bevare plante- og dyrearter, levesteder for plante- og dyrearter, samt naturtyper af international værdi. Udpegningsgrundlag opdateres som udgangspunkt hvert 6. år og kan ses på www.blst.dk.

EF-fuglebeskyttelsesområder er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU.

EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe områdernes naturtyper og levesteder for arter væsentligt eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Ingen af de ansøgte udbringningsarealer ligger indenfor områder, der er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder.

Udspreddingsarealerne afvander til Venø Bugt, der ikke er udpeget som Natura 2000 område; dog står Venø Bugt i forbindelse med Venø Sund, som er det nærmeste Natura 2000-område. Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er blandt andet kystlaguner og strandsøer (1150), større lavvandede bugter og vige (1160) og rev (1170). Følgende fuglearter er udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområdet: klyde (A047), dvægterne (A067), lysbuget knortegås (A069), hvinand (A070), toppet skallesluger (A132) og stor skallesluger (A195).

Basisanalyse for Venø, Venø Sund og tillæg om ny viden til denne kan findes på vandognatur.dk. For Limfjorden som helhed konkluderes følgende, det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås i 2015 på grund af tilførslen af næ-

ringsstoffer fra land. Yderligere fremgår det af basisanalysen for Venø og Venø Sund at en foreløbig trusselsvurdering for de marine naturtyper i Natura 2000-område nr. 62 kan udmøntes i at de åbne vandområder er følsomme overfor næringsstofbelastning, og fremstår grundet en sådan påvirkning i dag med en forringet vandkvalitet.

Samlet konklusion for bevaringsstatus for strandsøerne i Natura 2000-område Venø og Venø Sund er, at naturtypen hvor den står i åben forbindelse med udpegningsgrundlaget kystlagune, der er påvirket af store udledninger af næringsstoffer, hvorved naturtypen har forringet sigtddybden og ændret biologiske forhold. En foreløbig trusselsvurdering for de marine naturtyper i Venø Sund kan udmøntes i at de åbne vandområder er følsomme overfor næringsstofbelastning, og fremstår grundet en sådan påvirkning i dag med en forringet vandkvalitet og har dermed ugunstig bevaringsstatus.

En øget næringsstofudvaskning vil jf. basisanalysen kunne have betydning for de fuglearter, der lever af bundvegetationen, da mængden af planter reduceres som følge af eutrofiering.

Som tidligere nævnt sker der en N-udvaskningen på 2.677,2 kg N fra de 49,67 ha til Limfjorden, Venø Bugt. Dette er en reduktion på ca. 20 kg N/år sammenlignet med nudrift.

Jf. Habitatbekendtgørelsen⁸ vurderer Struer Kommune med baggrund i ovenstående, at udvidelsen ikke vil forringe områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

Udvaskningsberegningerne fra arealerne beliggende i Holstebro fremgår af bilag 21.

Kumulativ effekt

I forhold til den kumulative effekt vurderes det, at bedriften ikke i sig selv kan påvirke fjordområderne, men i kumulation med de øvrige landbrug i oplandet kan der være en påvirkning. Da ejendommen overholder de generelle landbrugsregler og husdyrlovens beskyttelsesniveau er det vurderet, at ud-

⁸ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007

videlsen ikke vil medvirke til en væsentlig forringelse af forholdene i havområderne.

Udvidelse af husdyrproduktionen på ejendommen medfører ikke væsentlige påvirkninger af relevante vandløb. Bedriften overholder de generelle landbrugsregler.

Det vurderes derfor, at udvidelsen er i overensstemmelse med Regionplanens målsætninger samt Habitat- og vandrammedirektivet, hvad angår de ferske overfladevande og de marine områder.

Det vurderes samlet for overfladevand at ansøgte projekt overholder det i Husdyrloven fastlagte beskyttelsesniveau. Der er ikke naturområder hvor det skønnes nødvendigt at indføre et strengere beskyttelsesniveau end det i loven anførte.

Natur

Areal status

Ejendommen er beliggende i landzone.

Beskyttede sten- og jorddiger

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter, og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer.

Der er beskyttede diger efter Museumslovens § 29a langs nogle af ejendommens arealer. Digerne må ikke ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse. *Jf. bilag 16 og 17*

Fredede områder

Der er ingen fredede områder i projektområdet.

Beskyttede naturtyper

På det vedlagte kort (bilag 7-10) er angivet, hvilke naturtyper der ved ejendommen og ved ejendommens arealer er registreret efter § 3 i Lov om naturbeskyttelse og hvilke af disse der jf. kommunen er udpeget efter § 7 i Lov om husdyrbrug.

Nærmeste § 3 naturareal der er udpeget jf. § 7 i Husdyrloven:

- ca. 2,5 km vest for staldanlægget ligger et overdrev

De nærmeste § 3 naturarealer inden for 1.000 m ift. ejendommen er (bilag 7):

- fra ca. 530 m til ca.900 m i fra NØ til S ligger 6 søer.

Søerne har ingen målsætning i Regionplanen 2005.

Naturområder (søer, vandløb, heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe, ferske enge og overdrev) der er beskyttede i henhold til § 3 i Lov om naturbeskyttelse må ikke ændre tilstand.

Ferske enge og overdrev må dog anvendes som før lovens ikrafttræden i 1992. Det vil sige, at driften af arealerne ikke må intensiveres i forhold til årene før 1992. Dette indebærer bl.a. at de 2 naturtyper højst må tilføres samme mængde gødning som i perioden op til 1992. Naturenge og overdrev vil normalt slet ikke, eller kun i beskedent omfang, blive tilført gødningsstoffer. Kontakt evt. kommunen for uddybende information vedr. drift af beskyttede naturområder.

Der er ikke registreret § 3 naturområder indenfor udbringingsarealet.

På baggrund af ansøgningen vurderes udvidelsen ikke, at indebære væsentlige ændringer i markdriften. Markdrift i form af omlægning, gødskning, behandling med plantebeskyttelsesmidler og andre jordbrugsaktiviteter antages derfor ikke, at give anledning til øget påvirkning af områdets beskyttede naturtyper.

Beskyttede naturtyper og ammoniakvilkår

Hovedreglen med den nye miljøgodkendelsesordning er, at der i kraft af den generelle reduktion af ammoniaktabet og etablering af bufferzoner om udpegede naturområder (§ 7 arealer), er taget det nødvendige hensyn til naturområder. Udbringning af flydende husdyrgødning på marker beliggende i en afstand på under 1.000 meter fra et § 7 areal er omfattet af krav om nedfældning efter husdyrgødningsbekendtgørelsens⁹ § 24 og 38. På det vedlagte kort (bilag 9) er angivet, hvilke områder der er registreret efter § 7 i Husdyrloven.

Udvidelsen medfører en meremission fra anlægget på ca. 701,95 kg N/år således, at den samlede emission bliver i alt ca. 1942,63 kg N/år. Bedriften ligger udenfor bufferzone I og II i forhold til § 7 arealer, hvorfor der ikke ift. det individuelle ammoniakkrav, stilles yderligere reduktionskrav. Da der er tale om en udvidelse af et husdyrbrug over 75 DE stilles der et generelt krav om 20 % reduktion (2008) af ammoniakemissionen i forhold til det tidssvarende staldsystem. Med den valgte staldsystem samt foderkorrektion overholdes kravet om 20 % reduktion af ammoniaktabet fra stald og lager. Der reduceres med 3 kg N/år, udover det der er nødvendigt for at opfylde kravet.

⁹ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006.

Kvælstofindholdet beregnes normalt efter normtal, beregningen kan imidlertid beregnes ud fra de faktiske produktionsforhold. Ved en såkaldt type 2 korrektion beregnes kvælstofindholdet ud fra de faktiske produktionsforhold på bedriften i forhold til foderforbrug og fodersammensætning samt ind- og udgangsvægt/alder eller ydelse (ved årssøer antal fravænnede grise og fravænningsvægt). Ved anvendelse af type 2 korrektion dokumenteres der en mindre udskillelse af kvælstof i husdyrgødningen, hvilket igen medfører en mindre ammoniakemission. Korrektionsmetoden er beskrevet i Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Der er sat vilkår til korrektionsfaktoren (type 2-korrektion) for samtlige husdyr i den pågældende dyregruppe på hele bedriften. Indhold af råprotein i foderet, antal fravænnede grise, indgangsvægt/afgangsvægt/fravænningsvægt, samt at korrektion af kvælstofindhold i husdyrgødning beregnes ud fra standardforudsætninger for husdyrgødningsproduktion med udgangspunkt i 2005/2006.

Ammoniakfordampningen fra stald- og opbevaringsanlæg og i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er en af de væsentlige årsager til belastningen af næringsfattige naturtyper. Derfor vurderer kommunen på disse næringsfattige naturtyperes tålegrænser i forhold til tilført kg kvælstof pr. år. Vurderingen foretages med udgangspunkt i naturtyper som overdrev, hede, mose m.v. Begrundelsen herfor skal findes i, at danske søer generelt ikke er følsomme for deposition af kvælstof fra luftbåren kvælstof. Der findes en søtype (Lobeliesøer), som er meget følsom over for luftbåren kvælstof, men denne naturtype er ikke repræsenteret i området.

Ammoniaktabet fra stalde og gylletanke bidrager til luftbåren N-belastning af områdets natur. Den højeste merdeposition i nærmeste § 7 er beregnet til 0,007 kg N/ha. Udvidelsen medfører ikke en forøgelse i ammoniakdeposition. Samtidig vurderes, at projektet ikke vil have en væsentlig betydning for de omtalte § 7 naturtyper og deres plantesamfund, da afstanden til naturområdet er > 1.000 m og tålegrænsen ikke anses for overskredet.

Der er ikke lavet beregning af ammoniakdepositionen på de forekommende § 3 søer, da det vurderes at markbidraget fra alm. udvaskning til disse har væsentligt større kvælstofbelastning af søen end depositionen fra anlægget vil give anledning til.

Nærmeste beskyttede terrestriske naturtype er en mose beliggende ca. 1.470 m vest for bedriften. Tålegrænsen for naturtypen mose er beliggende mellem 5 og 15 kg N/ha/år. I henhold til kommuneregnearket (version 3.1) er merdepositionen af ammoniak fra det samlede stald- og opbevaringsanlæg beregnet til 0,019 Kg N/ha/år og totaldepositionen af ammoniak

er beregnet 0,051 kg N/ha/år, hvorved mer- og totaldepositionen henholdsvis udgør 0,14 % og 0,32 % af baggrundsbelastningen på ca. 16 kg N/ha/år i Struer Kommune.

Struer Kommune vurderer på baggrund af mer- og totaldepositionen af ammoniak til det omtalte § 3-område (mose), at ammoniakdepositionen udgør et minimalt bidrag i forhold til baggrundsbelastningen, og at bidraget ikke vil påvirke den beskyttede naturtype væsentligt.

I henhold til bilaget til praksis-notatet (udarbejdet af Kammeradvokaten) nævnes det, at der selv i "worst case" kun kan være et ammoniakbidrag på omkring 1 kg N/ha ved udsprengning af flydende husdyrgødning inden for 100 meter af beskyttede naturtyper. I normale tilfælde er der et ammoniakbidrag på omkring 1 kg N/ha inden for en afstand af ca. 20-30 meter fra den beskyttede naturtype.

På baggrund af det ansøgte projekt vurderer Struer Kommune, at nærmeste særlige beskyttede naturtype ikke vil blive påvirket væsentligt af ammoniakfordampningen fra det ansøgte projekt.

Ligeledes vurderer Struer Kommunen, at de øvrige nærmest beliggende beskyttede naturtyper ikke vil blive påvirket med en væsentlig merbelastning af luftbåren kvælstof.

Kumulativ effekt

Når hele eller dele af et stald- eller opbevaringsanlæg på det ansøgte husdyrbrug ligger indenfor bufferzone II må merbelastningen af naturområdet beskyttet efter § 7 ikke overskride fastlagte beskyttelsesniveauer. Beskyttelsesniveauerne er lavet ud fra hvor mange andre husdyrbrug større end 75 DE, der er i området. Den maksimale merbelastning er på 0,3 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug, på 0,5 kg N/ha ved 2 husdyrbrug og på 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug.

Da bedriften ligger mere en 1.000 meter væk fra nærmeste § 7 område, er der ikke undersøgt for andre ejendommen med mere end 75 DE.

Internationale naturbeskyttelsesområder – terrestrisk natur

Da svinebedriften ikke er beliggende i eller omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderes ammoniakfordampningen umiddelbart at være eneste potentielle påvirkning af de nævnte internationale naturbeskyttelsesområder.

Anlæg

Nærmeste Habitatområde er Sønder Lem Vig og Geddal Strandeng nr. 32 beliggende ca. 11,5 km NNØ for bedriften. Sønder Lem Vig er en tidligere fjordarm, som er afgrænset fra Limfjorden med en dæmning og afvandes via pumpning.

Den åbne vandflade er omgivet af en sammenhængende stor og tæt rørsump samt kulturenge med mindre partier af vældenge. Vest for dæmningen findes en naturgenoprettet strandeng.

Geddal Strandeng. Området er tidligere forsøgt drænet og opdyrket, men henligger i dag som genskabte strandenge med et meget rigt fugleliv. Ved normale vinterstorme går vandet fra fjorden over diget og oversvømmer engene. Her vokser derfor planter, der er tilpasset den saltholdige jord. I området ved Geddal Strandenge er der observeret omkring 200 forskellige arter af fugle. Mange er sjældne, og det genskabte vådområde kan forhåbentlig gavne bestandene af bl.a. grågås, brushane og vibe. Også den lille bestand af oddere, der stadig findes ved Sdr. Lem Vig, har glæde af strandengene med det rige plante- og dyreliv".

Udpegningsgrundlaget for Sønder Vig Lem og Geddal Strandeng området er (3150) næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, (3260), vandløb med vandplanter, (6430), bræmmer med urter langs vandløb eller skyggende skovbryn, (1330) Strandenge og (7230) rev.

"Strandenge" (1330) har i henhold til notat af 15. december 2005 om harmoniserede tålegrænser en tålegrænse på 30-40 kg N/ha/år. I henhold til opdateret bilag 1 af 15. december 2005 til Ammoniakmanualen er baggrundsbelastningen i Struer Kommune opgjort til 16,07 kg N/ha. Den totale ammoniakdeposition på naturtypen (beregnet som det samlede bidrag fra anlægget) er beregnet til 0,0036 kg N/ha/år ved det ansøgte projekt. Tålegrænsen anses ikke for overskredet.

Beregningen er foretaget på naturtypen strandeng, da de øvrige naturtyper enten er akvatiske eller hvor tålegrænsen for atmosfærisk belastning ikke er relevant, idet naturtypen er naturlig kvælstofrig, ufølsom overfor atmosfærisk tilførsel eller forventes at modtage det største bidrag fra andre kilder.

På baggrund af ovennævnte beregning vurderer Struer Kommune, at ammoniakfordampningen fra den samlede bedrifts anlæg i henhold til baggrundsbelastningen ikke vil medføre nogen væsentlig målbar stigning i deposition af kvælstof på naturtyperne i Habitatområde nr. 32.

På baggrund af ovennævnte samt det at kvælstofdeposition aftager eksponentielt med afstand fra punktkilden vurderer Struer Kommune, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og på den baggrund er der ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets indvirkning på øvrige Natura 2000-områder. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder Struer Kommune har på området.

Artsfredninge, rødlistearter og Bilag IV-arter

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngre- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges. På og umiddelbart op til husdyrbrugets arealer er kommunen ikke bekendt med forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor eller bilag IV-arter.

En række dyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring landbruget. På baggrund af "Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007, Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at det kan være odder, markfirben, spidssnudet frø, stor vandsalamander, strandtudse, birkemus samt flagremus arterne: vandflagermus, damflagermus og sydflagermus. Udvidelsen vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter. I det følgende vurderes forekomsten af en række arter, hvor projektområdet ligger inden for eller i nærheden af artens naturlige udbredelsesområde. Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af de pågældende arter i projektområdet eller i den umiddelbare nærhed. Der er ikke indberettet observationer til www.naturdata.dk om observationer i projektområdet eller dets umiddelbare nærhed.

Flagermus. Flagermusene overnatter oftest i huse og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er artsafhængige, og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter som de fanger over vandoverfladen. Mange arter fouragerer på insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn. Projektområdet kan tænkes at indgå i nogle arters fourageringsområder, men det vurderes, at der ikke vil være negative påvirkninger.

Markfirben. Markfirbenet er udbredt over det meste af landet men noget pletvist. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter, overdrev, råstofgrave, diger, stengærder og på vej- eller jernbaneskråninger. Det vurderes, at projektet ikke vil påvirke evt. levestedet væsentligt i negativ retning.

Stor Vandsalamander. Den store vandsalamander er udbredt over det meste af Danmark, dog er den fåtallig i Jylland vest for israndslinien (jf. Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV, Faglig rapport fra DMU nr.635, 2007). Den yngler i solåbne vandhuller med rent vand og gerne på de lede jorder, men kan uden for yngletiden opholde sig i dybere vandhuller og vandhuller med forurenede vand. På land kan den findes nær vandhuller under væltede træer o.l. På den baggrund vurderes det, at den store vandsalamander kan forekomme i projektområdets vandhuller generelt, og den er registreret i vandhullet ca. 150 m sydøst for mark nr. 40-0. Trusler

mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Udsætning af fisk vil også være skadelig, idet fiskene æder salamanderens æg og yngel. Det vurderes, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller (oprensning kræver tilladelse fra kommunen) vil forbedre livsbetingelserne for arten. Kommunen har i de senere år etableret vandhuller og oprenset vandhuller i området vest for projektområdet med henblik på at forbedre forholdene for padder. Spidssnudet frø. Spidssnudet frø er almindeligt udbredt over det meste af landet. Den findes i større eller mindre vandhuller i engområder, moser, dyrkede marker og skovbevoksede områder. På denne baggrund vurderes det som sandsynligt, at arten forekommer i projektområdets vandhuller. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Det vurderes, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Det skal bemærkes, at anlæggelse af bræmmer samt oprensning af tilgroede vandhuller vil forbedre livsbetingelserne for arten. Strandtudsens. Strandtudsens er gået stærkt tilbage i Danmark, og er blevet sjældnen i mange dele af landet. På trods af sit navn findes den flere steder langt inde i landet, som f.eks. i Midtjylland. Det har en stor positiv betydning for strandtudsens at der er vandhuller med lavt vand, der tørrer ud i løbet af sommeren. Det kan også yngle i vandhuller, der lige er dannet eller nogle med helt nøgne kanter. Dens vigtigste yngle vandhuller er mange steder nøgne søer i grusgrave. Den kan dog også findes langs større, næringsfattige søer med spredt og tynd rørskov. Strandtudsens klarer sig bedre, hvis man høster tagrør omkring vandhuller, eller slår bevoksningen. Trusler mod arten vil være opfyldning eller tilgroning af vandhullet gennem øget belastning med næringsstoffer og ødelæggelse af levestederne i omgivelserne. Det vurderes, at gennemførelse af projektet ikke vil forværre livsbetingelserne væsentligt. Birkemus. Birkemus er i Danmark fanget eller observeret i ældre skove, kratskove, enge samt på dyrkede marker. I Skandinavien findes arten ofte i birke- og pilekrat. Det er vanskeligt at sige noget entydigt om artens habitatkrav. Formentlig stiller arten forskellige krav til opholdssted, dels i forbindelse med vintersøvn (permanent, tørt opholdssted f.eks. veldrænet ældre skov), og dels i forbindelse med sommerens fouragering-sog yngleområde. Et bud på habitat vil derfor være, at birkemus kan findes hvor gamle skov- eller moseområder støder op til dyrkede marker eller skovenge. På trods af denne brede habitatdefinition findes birkemus kun i to vidt adskilte hovedområder i Danmark: i det vestlige Limfjordsområde, især nord for fjorden, og i det sydlige Jylland syd for en linie Horsens-Varde og nord for Haderslev-Ribe. Der er generelt kun få fangster og observationer fra de nævnte områder, og disse registreringer er spredt over hele 1900-tallet. I begge

områder blev der især observeret og indberettet mange fund i 1940'erne. I nyere tid er der igen indberetninger fra nogen af områderne. Et skøn over den danske bestands størrelse er vanskelig, da den nuværende, begrænsede viden om artens habitatkrav ikke gør det muligt inden for områderne at skønne over den reelle udbredelse, og da der ikke findes viden om specifikke populationsestimater og udviklingstendenser. Birkemus forefindes næppe i området, og da det ikke har været muligt at finde registreringer af arten eller sker ændringer i arealanvendelsen vurderes det, at projektet ikke får nogen indflydelse for arten, såfremt der skulle forefindes en bestand i området.

Andre udvalgte arter tilknyttet vandhuller. Potentielt vil der kunne forekomme arter som grøn frø, lille vandsalamander (er registreret i vandhullet sydøst for mark 40-0) og skrubtudse, der ikke er opført på Habitatdirektivets Bilag IV, men som er fredede herhjemme. For disse arter gælder de samme betragtninger, som nævnt under padderne ovenfor.

Det vurderes, at udvidelsen kun vil påvirke Bilag IV-arterne negativt ved alvorlige uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødningen (f.eks. udslip fra gylletanke). Der er i den forbindelse stillet vilkår således at dette ikke skulle kunne ske. Omvendt vurderes det, at lovlig håndtering af husdyrgødning indenfor udspretningsområdet ikke vil have nogen negativ effekt på arterne.

Det er vurderet, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår for, at sikre ovennævnte arter. Struer Kommune vurderer, at udvidelsen af bedriften ikke giver anledning til fastsættelse af specielle retningslinjer for naturbeskyttelse. Udvidelsen vurderes samlet ikke at være i strid med regionplanens retningslinjer for naturbeskyttelse.

Struer Kommune har derfor samlet vurderet,

- at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstanden af beskyttede naturtyper såvel i, som udenfor NATURA 2000-områder, og
- at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for truede plante- og dyrearter.

For Struers Kommunes samlede vurdering af udvidelsen på Kviumvej 6 gælder, at der ikke er væsentlige mangler i de foreliggende oplysninger, og at alle afgørende miljø- og naturpåvirkninger indgår i vurderingen af dyreholdet.

Miljøteknisk beskrivelse

Følgende afsnit er baseret på oplysninger fra ansøger og angiver således, sammen med relevante kortbilag forudsætningerne for afgørelsen.

Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Navn: Kurt Jensen
 Adresse: Kviumvej 6, 7560 Hjerm
 Telefon: 96954048
 Mobil: 40344448
 e-mail: lundgaard-jensen@mail.tele.dk

Opstart af anlægsarbejder: 01-02-2008
 Byggeri forventes afsluttet: 01-02-2008
 Driftsstart staldanlæg: 01-02-2008

Beskrivelse af datoerne

Ikke beskrevet.

Oplysninger om ejendommens placering

Lokalisering og landskab

Husdyrholdet etableres i eksisterende bygning

Landskabelige hensyn

Generelle afstandskrav	
	Faktisk afstand Fra nærmeste staldcenterum
Afstandsforhold fra ejendommen til nærmeste naboer (krav):	
Nærmeste nabo ift. udvidelse (krav 50 m)* (korteste afstand fra stald med udvidelse)	101 m
Nærmeste nabo, uden landbrugspligt*	115 m
Byzone*	2,4 km
Samlet bebyggelse i landzone*	Som byzone
Afstandsforhold fra nyetablerede staldbygning/gyllebeholder/ensilageplads (krav)**	
Ikke almene vandindvindingsanlæg (25 m)	1250 m (boring nr. 64.395)
Almene vandindvindingsanlæg (50 m)	2,7 km (boring nr. 64.1471)
Vandløb (herunder dræn) og søer (15 m)	76 m (nord)
Offentlig vej / privat fællesvej (15 m)	95 m
Levnedsmiddelvirksomhed (25 m)	>25 m
Beboelse samme ejendom (15 m)***)	55 m
Naboskel (30 m)	85 m

* Afstandskravet beregnes af www.husdyrgodkendelse.dk

** Husdyrlovens § 6.

***) Husdyrlovens § 8.

****) Ensilageopbevaring undtaget. Husdyrlovens § 8, stk. 2.

Landskabelige hensyn

Der sker ikke yderligere tilbygning

Lysforhold

Der er normal belysning i bygningen og omkring ejendommen

Husdyrgødning

Opbevaringskapacitet for gylle					
	Anlægsnummer, jf. ansøgningen	Opført	Sidst kontrolleret	Størrelse m ³	Lagerandel %
Gyllekanal/fortank	-	1999	2009	2.400	100
Kapacitet i alt				2.400 m ³	100 %

Årlig produktion af husdyrgødning til gyllebeholder efter udvidelsen

Der produceres årligt ca. 2.615 m³ gylle fra svin (140,91 DE) inkl. drikkevandsspild og vaskevand, der ledes til gyllebeholder.

Opbevaringskapaciteten kan beregnes til ca. 11 mdr.

Ejendommen modtager desuden svinegylle fra 253 DE

Der tilføres desuden blandet gylle fra Måbjerg bioenergi svarende til 30,27 DE. Måbjerg Bioenergi er endnu ikke i drift, men der gives tilladelse til, at ejendommen kan modtage de givne mængde når anlægget kommer i drift.

BAT-redegørelse-opbevaring

Da der er tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- beholderens bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning)

og beholderen kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Beholderen er etableret med naturligt flydelag og der føres logbog over flydelaget.

BAT-redegørelse udbringning

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Det er gylleleverandørerne, der står for gylleudbringningen. Gyllen køres typisk ud med 20-25 m³ gyllevogn med slæbeslanger. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampningen og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer, og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Da arealerne er jordbundstype 6 (lerjord) og der primært er dyrkes vinterafgrøder, benyttes der ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. Udkørsel med nedfælder, tager endvidere en del længere tid. En nedfælder, har typisk 6-8 m rækkevidde, mens en gyllevogn med slæbeslanger har op til 24 m rækkevidde. Forud for vårsæd vil gyllen blive nedfældet.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således at fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Foder

Opbevaring af foder

Opbevares i siloer.

BAT-redegørelse

Se under staldanlæg.

Minimering af spild

Foderet blæses ind til opbevaring i siloer, der er ikke spild forbundet med denne transport.

Harmoniregler

Landbrugsjord til rådighed

	Ansøgt
Ejet + forpagtet*	313,78 ha
I alt	313,78 ha

*ejet af:

Egon Olesen, Østerhjemvej 41, 7830 Vinderup
 Jens Erik Knarborg, Østerhjemvej 35, 7830 Vinderup
 Kristian Knarborg, Østerhjemvej 31, 7830 Vinderup
 Kristine Mikkelsen, Kirkevej 48 7830, Vinderup
 Svend Pilgård, Kirkevej 37, 7830 Vinderup
 Hans Peder Søndergård, Hummellosevej 1, 7560 Hjerm
 Mogens Jacobsen, Barslundvej 4, 7500 Holstebro
 Erling Jørgensen, Lindbjergvej 6, 7830 Vinderup
 Henrik Søndergård, Lindbjergvej 4, 7830 Vinderup
 Svend Erik Hansen Skytte, Ejsingholmvej 33, 7830 Vinderup
 Verner Kristensen, Holstebrovej 44, 7830 Vinderup

Harmoniarealet

Ejendommens produktion af husdyrgødning er på 140,91 DE. Derudover tilføres svinegylle svarende til 253 DE fra anden bedrift, samt blandet gylle fra Måbjerg Bioenergi svarende til 30,27 DE. Det giver en mængde på 424,18 DE til udbringning på ejendommens eje- eller lejede arealer.

Med et harmonital på 1,4 DE pr. ha og en besætning på 140,91 DE i svin med den tilførte mængde husdyrgødning, tilføres bedriften 424,18 DE, harmoniarealkravet er beregnet til 1,4 ha. Det samlede harmoniareal er dermed beregnet til ca. 303 ha.

Der modtages ikke slam eller andet affald til udspredning på udbringningsarealet.

Bedriftens indretning og drift

Staldanlæg

Staldopbygning se bilag 2.

Produktionen foregår i lukkede stalde, med begrænsede gener fra lys. Ejendommen har naturligvis belysning på befæstede arealer og pladser, som primært anvendes i årets mørke måneder.

BAT-beskrivelse

Der er i husdyrloven og dens bekendtgørelse samt vejledninger lagt op til metodefrihed til at opnå de generelle krav med hensyn til BAT. I den følgende redegørelse er beskrevet de punkter som har gjort sig gældende for valget af de enkelte tiltag til både BAT og generelle krav samt fravalget af nogle andre generelle virkemidler i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse af husdyrbruget. Da der er tale om en udvidelse under 250 DE omfattes husdyrbruget af BAT-kravet for § 11-husdyrbrug, hvilket vil sige at redegørelsen er udarbejdet med udgangspunkt i Miljøstyrelsens BATbyggeblade.

Bedste tilgængelige staldteknologi

Anlægget på Kviumvej 6 omlægges fra smågrise- og slagtesvineproduktion til ren slagtesvinsproduktion. I ansøgt produktion, vil smågriseafdelingen med klimastald udgå af produktionen og i stedet omdannes til slagtesvin med delvist spaltegulv. Polteafdelingen er delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv, denne videreføres for alle slagtesvin i ansøgt drift. Gulv-typen er BAT.

For slagtesvin/polte er følgende staldsystemer BAT i henhold til BREF:

- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse af gylle
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder

Endvidere findes der for slagtesvin 3 BAT-byggeblade:

- delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal
- delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund
- luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft

Ud over BREF og BAT-byggebladene, anvendes beregninger på www.husdyrgodkendelse.dk.

Ammoniakreduktionskravet er politisk vedtaget og indarbejdet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Fravalgte alternativer

Luftvaskere med syre som ammoniakreducerende tiltag er fravalgt. Luftvaskere er effektive til fjernelse af ammoniak, men er vanskelige, at installere i eksisterende staldanlæg, da der er krav til nuværende ventilation samt krav til deres placering. Samtidig er det en relativ stor investering, der derfor bedst egner sig til opsætning i større bedrifter. Da der er tale om udvidelse i eksisterende staldanlæg er det med baggrund i ovenstående vurderet, at investeringen i rensere ikke er proportionelt med ammoniakemissionseffekten, hvorfor teknikken er fravalgt.

Gyllekøling kan ifølge BAT-byggebladet reducere ammoniakemissionen med op til 30 %. BAT skal ses som en opvejning af samtlige miljøforhold og ikke kun effekten på ammoniakemissionen. For at teknikken er BAT kræves det, at den producerede varme kan genanvendes, idet der er et uforholdsmæssigt energiforbrug forbundet med teknikken. På Kviumvej 6 har man ikke mulighed for genanvendelse af varme, hvorfor teknologien er fravalgt. Desuden er teknikken dyr at etablere i eksisterende stalde, da det kræver at gulvet skal lægges om.

Gylleforsuring er effektiv til tilbageholdelse af ammoniak i gyllen. Etableringsomkostningerne er dog forholdsmæssigt høje, ligesom teknikken er relativ dyr i drift. Af samme grund er teknologien kun BAT-kandidat. Teknologien er fravalgt på grund af de høje omkostninger i forhold til udvidelsens størrelse, og der dermed ikke er proportionalitet mellem investering og reduktion i ammoniakemission. På baggrund af ovenstående vurderes det at eksisterende staldsystemer lever op til BAT.

Ventilation

Ventilationsforhold

I stalden er der undertryksventilation med diffust indtag. Afkastet er lodret skorsten.

Overbrusningsanlæg

Der installeres lovpligtig overbrusning i slagtesvinestalden. Overbrusningen tids- og temperaturstyres automatisk via ventilationsstyringen for, at vandforbruget mindskes.

Udmugningssystem

Der anvendes vakuumudmugning i alle stalde

Beskrivelse af rengøring og desinfektion

Rengøring i stalden er iblødsætning med efterfølgende højtryksrensning og desinficering. Der rengøres efter hvert hold.

Management

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.

Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov

Egenkontrol

Foderforbrug overvåges.

Der laves effektivitetskontrol på foderforbrug og tilvækst.

Gyllebeholder er omfattet af 10 årig beholderkontrol.

Der føres løbende kontrol med flydelag på gyllebeholder.

Ophør

Stalde, siloer og beholdere tømmes og rengøres

Redegørelse for mulige uheld

Risiko for driftsuheld: ved pumpning af gylle er der konstant overvågning af systemet. Dette er også tilfældet ved udbringning af gylle. Dette nedsætter risikoen for driftsuheld.

Minimering af risiko for uheld

Beholdere omfattet af 10 årig beholder kontrol

Minimering af gene og forurening ved uheld

Ikke beskrevet.

Ressourceforbrug

Årligt forbrug		
	Nudrift	Ansøgt
Dieselolie	1.000 l	1.000 l
Elforbrug	15.000 kwh	49.000 kwh
Vandforbrug	2.000 m ³	3.700 m ³
Træ piller	10 tons	10 tons

BAT-redegørelse vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten). Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende. Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug). Vandforbruget måles ikke som sådant men tjekkes løbende (ca. en gang om måneden). Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

BAT-redegørelse energibesparende foranstaltninger

Opvarmning sker med biobrændsel. Der vil løbende blive opsat lavenergi lysstofrør i stalden. Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringssystemet. Der er lys i staldene ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 2 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet kan dog variere. Efter hvert hold slagtesvin vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs m.v., der kan yde modstand og forøge strømforbruget. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget. Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Transport

Transport				
	Tidsrum		Transporter	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Slagtesvin	-	Dagtimerne, året rundt	10	80
Døde dyr	-	Dagtimerne, året rundt	25	25
Kemikalier og handelsgødning	Dagtimerne, året rundt	Dagtimerne, året rundt	0	0
Andet	Dagtimerne, året rundt	Dagtimerne, året rundt	5	10
Foder	Dagtimerne, året rundt	Dagtimerne, året rundt	40	50
Husdyrgødning	I sæsonen, dagtimerne	I sæsonen, dagtimerne	100	120
Transporter i alt			180	278

Kort over transportveje for ejendommen se bilag 3

Støj**Beskrivelse af støjkloder**

Støj kan forekomme fra korntørring, ventilationsanlæg, af- og pålæsning af grise, forarbejdning og indtransport af foder, kørsel med landbrugsmaskiner, og øvrig transport til og fra ejendommen. Ved så- og høsttid vil aktivitetsniveauet mht. transport og forekomsten af støv og støj følge være højere end den øvrige del af året. Til daglig vil der være begrænset støj fra foderanlæg, motoriserede køretøjer og transport. Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimer, mens ventilationsstøj må forventes hele døgnet.

Driftsperiode for støjkilder

Ikke beskrevet.

Tiltag mod støjkilder

Transport materiel lever op til støjkraav i gældende lovgivning.

Skadedyr**Fluegener**

Der anvendes rovfluer til bekæmpelse af fluer.

Rottebekæmpelse

Rottebekæmpelse foretages efter Kommunes anvisning.

Bekæmpelse udføres af skadedyrsbekæmpelsesfirma.

Affald

Fast affald nudrift			
	Mængde	Opbevaring	Bortskaffelses metode
Forbrændingseget	3 sække	Laden	Kommunal opsamlingsplads
Ikke forbrændingseget	3 sække	Laden	Kommunal opsamlingsplads
Papir/pap	4 sække	Laden	Kommunal opsamlingsplads
Glas	1 kasse	Laden	Kommunal opsamlingsplads
Plast (EAK-kode 02-01-04)	4 sække	Laden	Kommunal opsamlingsplads
Heraf PVC	3 sække	Laden	Kommunal opsamlingsplads

Fast affald ansøgt			
	Mængde	Opbevaring	Bortskaffelses metode
Forbrændingseget	2 sække	Laden	Kommunal opsamlingsplads
Ikke forbrændingseget	2 sække	Laden	Kommunal opsamlingsplads
Papir/pap	3 sække	Laden	Kommunal opsamlingsplads
Glas	Intet	Laden	Kommunal opsamlingsplads
Plast (EAK-kode 02-01-04)	3 sække	Laden	Kommunal opsamlingsplads
Heraf PVC	2 sække	Laden	Kommunal opsamlingsplads

Fast affald

Ejendommen er tilmeldt kommunens renovationsordning. Storsække, papkasser og øvrigt papiraffald afleveres til kommunal modtagestation.

Farligt affald samt olie og kemikalier

Det er oplyst at der ikke opbevares olie og kemikalier på ejendommen.

Olie og kemikalier ansøgt		
	Opbevares i/placering	Mængde/afskaffes via
Spildolie	Ingen spildolie på ejendommen	-
Kanyler	Skab på kontoret	1 spand/kommunal affaldsplads
Kemikalier	Ingen på ejendommen	-
Medicin	Skab på kontoret	1 spand/kommunal affaldsplads

Døde dyr

Døde dyr opbevares som beskrevet på situationsplan og afhentes af Daka

Spildevand

Spildevandsmængde

Der er ikke sanitært spildevand i stalden

Spildevand tilledt gyllebeholder

Der produceres ca. 400 m³ vaskevand, der tilledes gyllebeholder

Spildevand afledning

Ikke beskrevet.

Bilag 1: Oversigtsplan over ejendom

Bilag 2: Staldopbygning

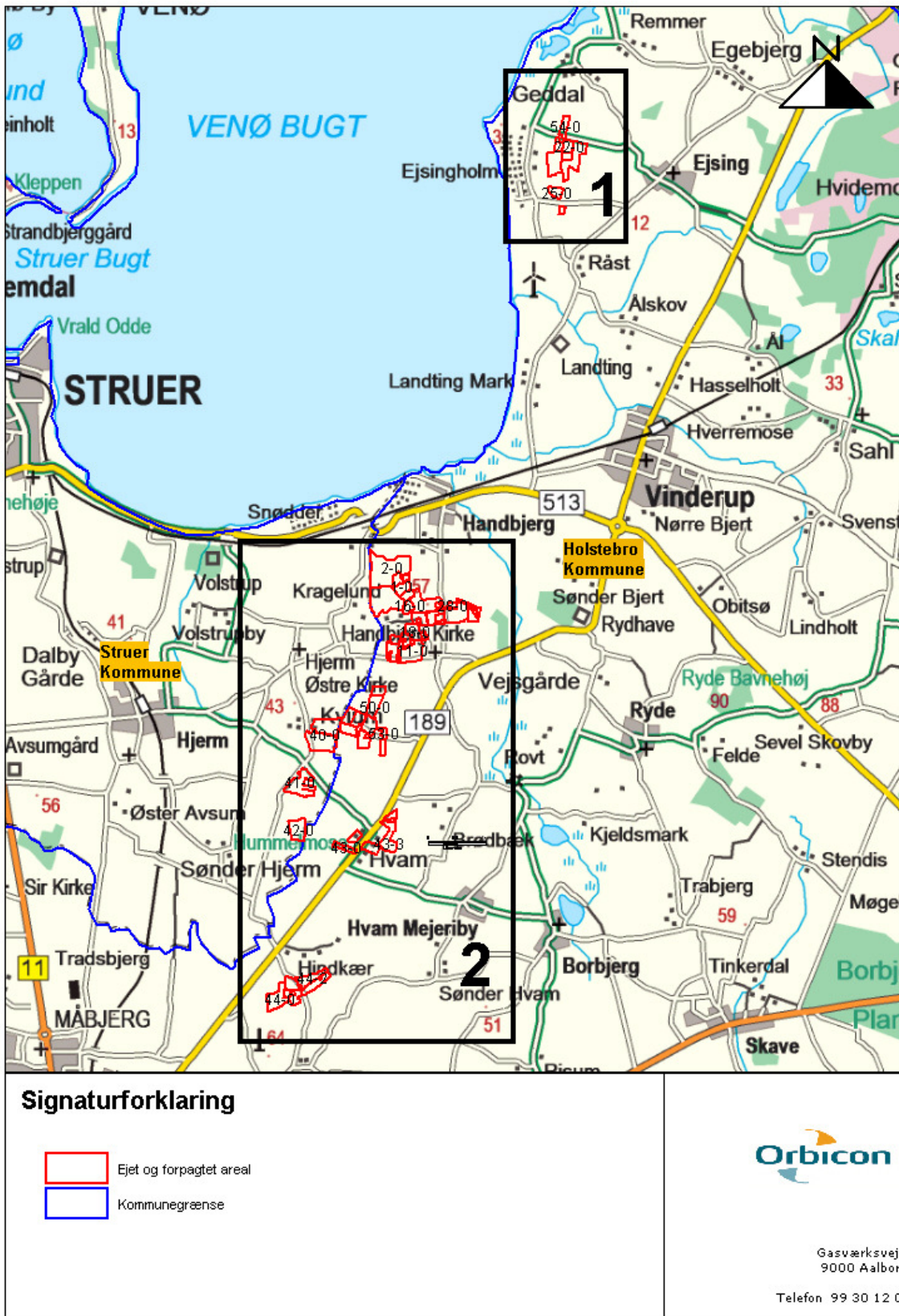
Staldafsnit	Dyrehold	Staldindretning	BAT-redegørelse
Slagtesvin Overbrusning	5000 slagtesvin 30-107 kg (140,91DE)	Delvis spaltegulv 25-49 % fast gulv 1200 stipladser	Stalden er indrettet med 2/3 fast gulv som er BAT-teknologi for gulvtype i slagtesvinestald BAT-byggeblad 106.04-52. Der anvendes foder med lavt indhold af råpro- tein.

Der vil fremover ikke produceres smågrise på ejendommen.

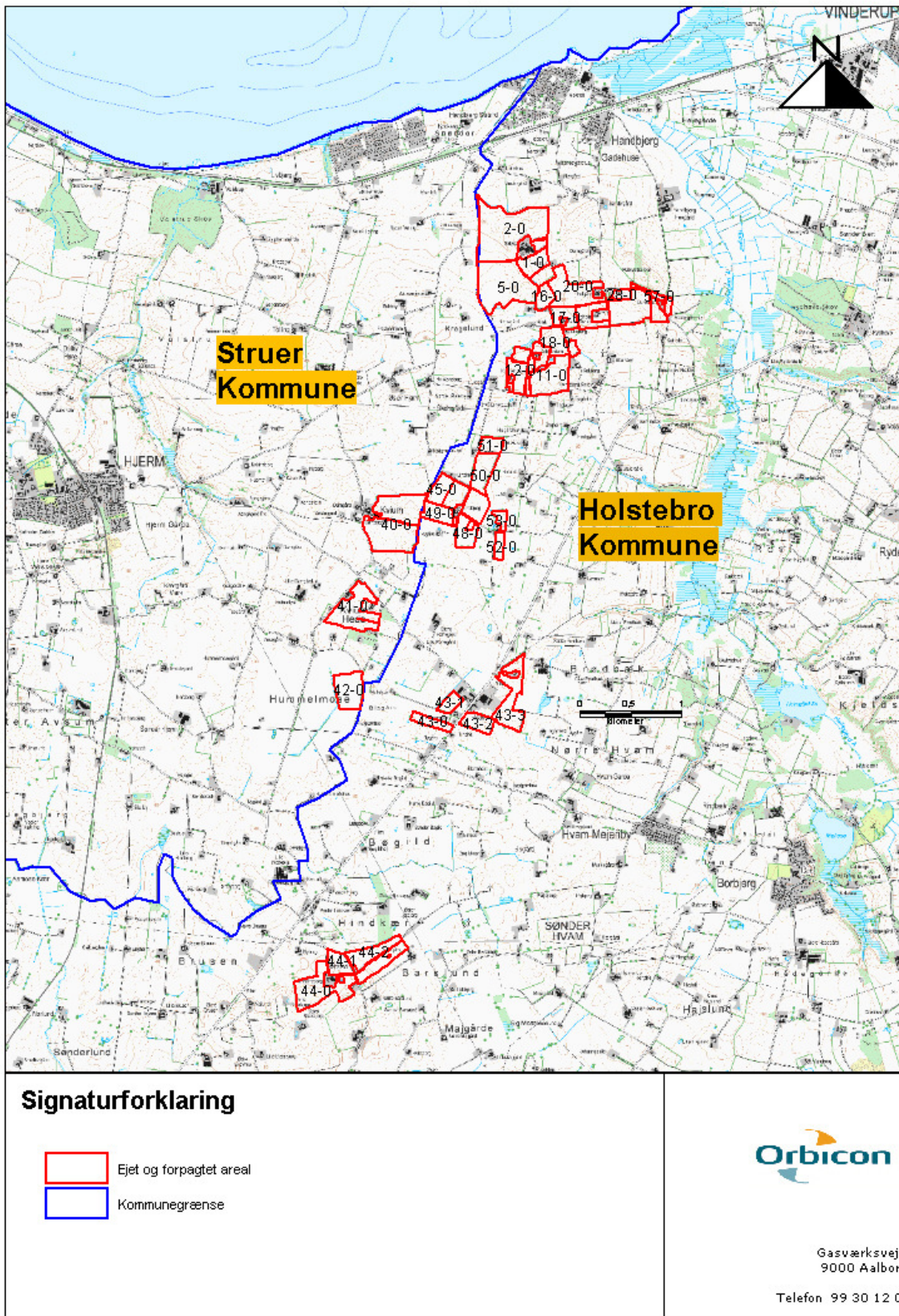
Bilag 3: Transportveje

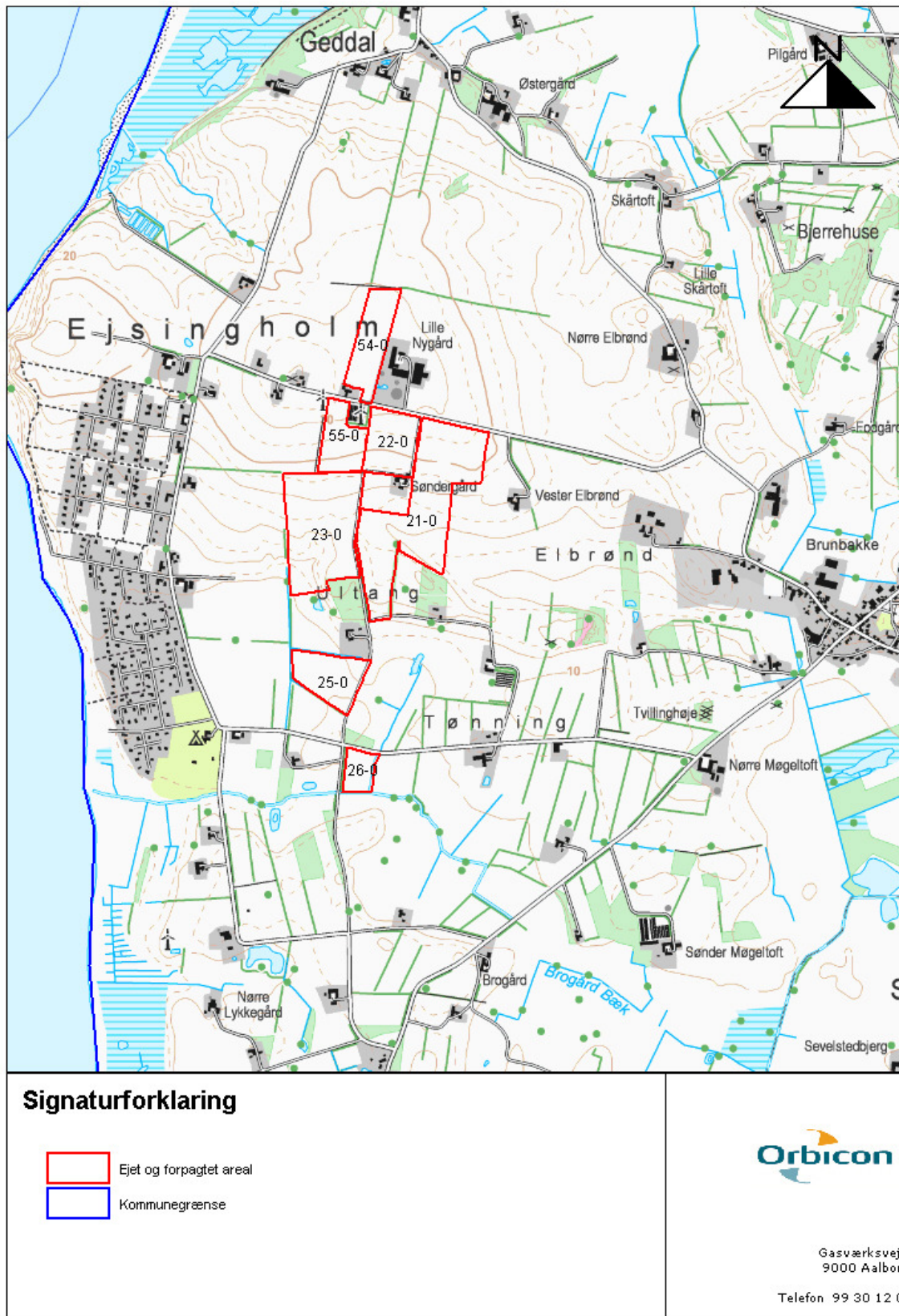
Bilag 4: Oversigt over udbringningsarealer – oversigt

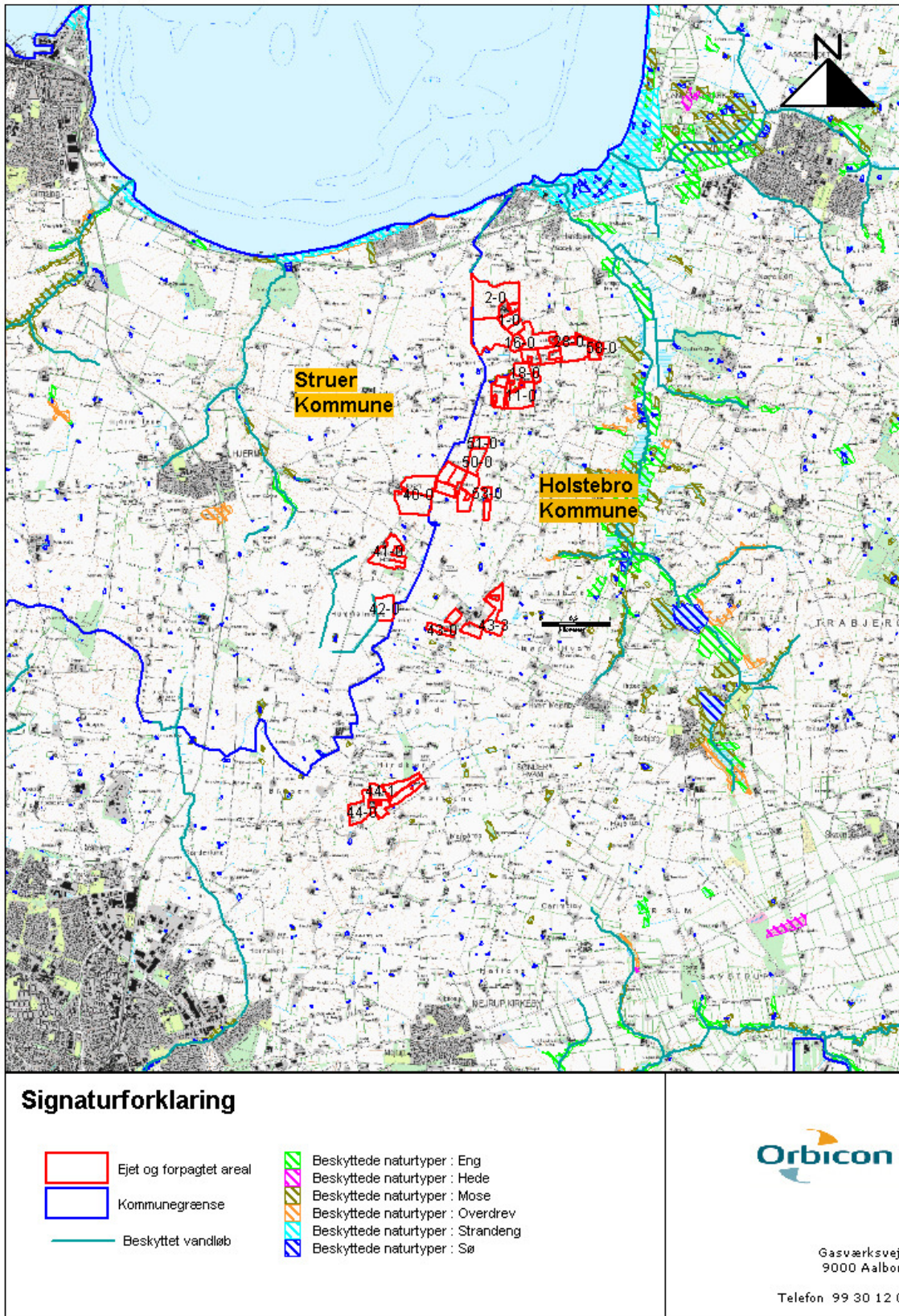
Bilag 5: Oversigt over udbringningsarealer – 1 af 2

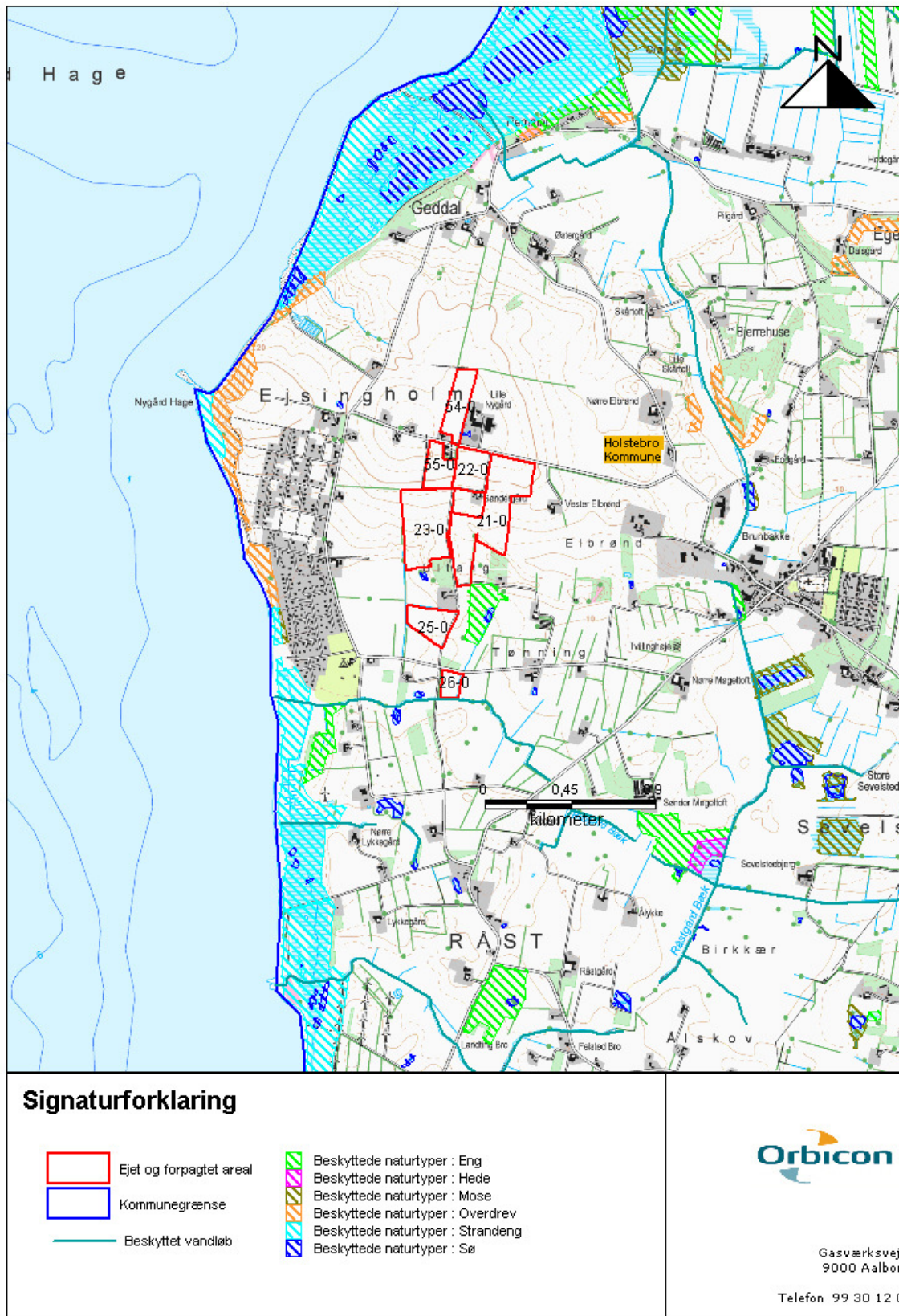
Bilag 6: Oversigt over udbringningsarealer – 2 af 2

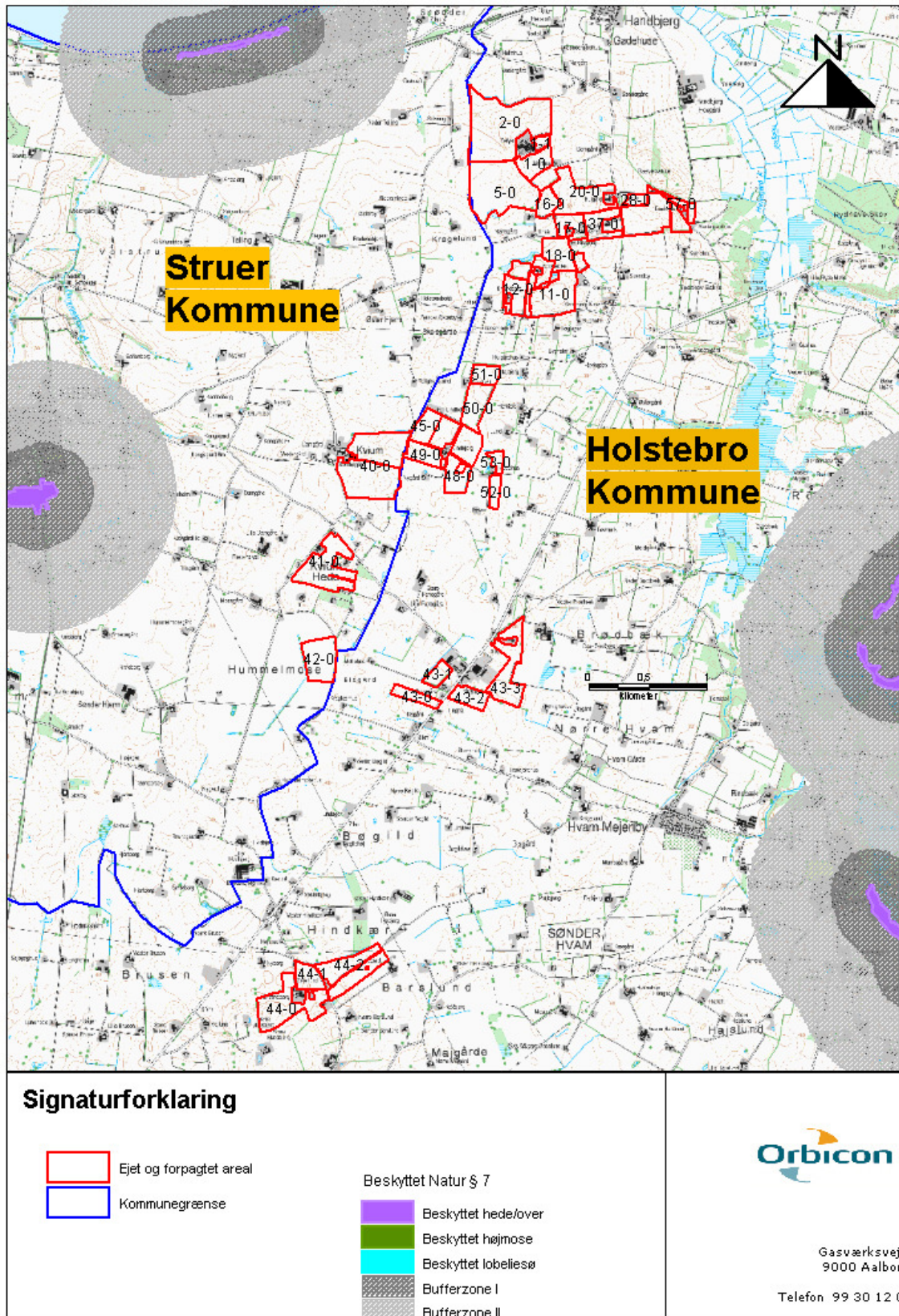
Bilag 7: § 3 natur ved arealer – 1 af 2

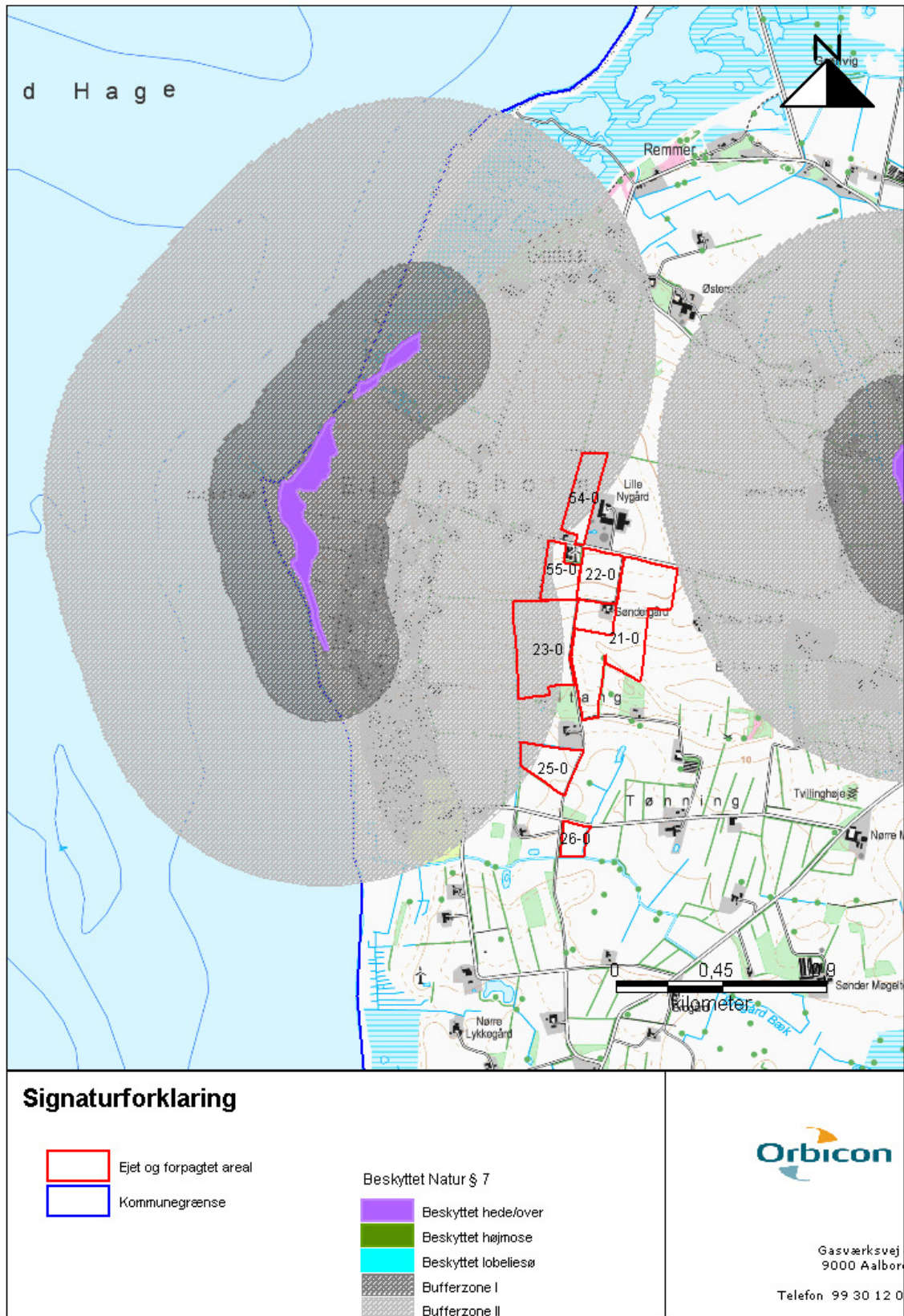
Bilag 8: § 3 natur ved arealer – 2 af 2

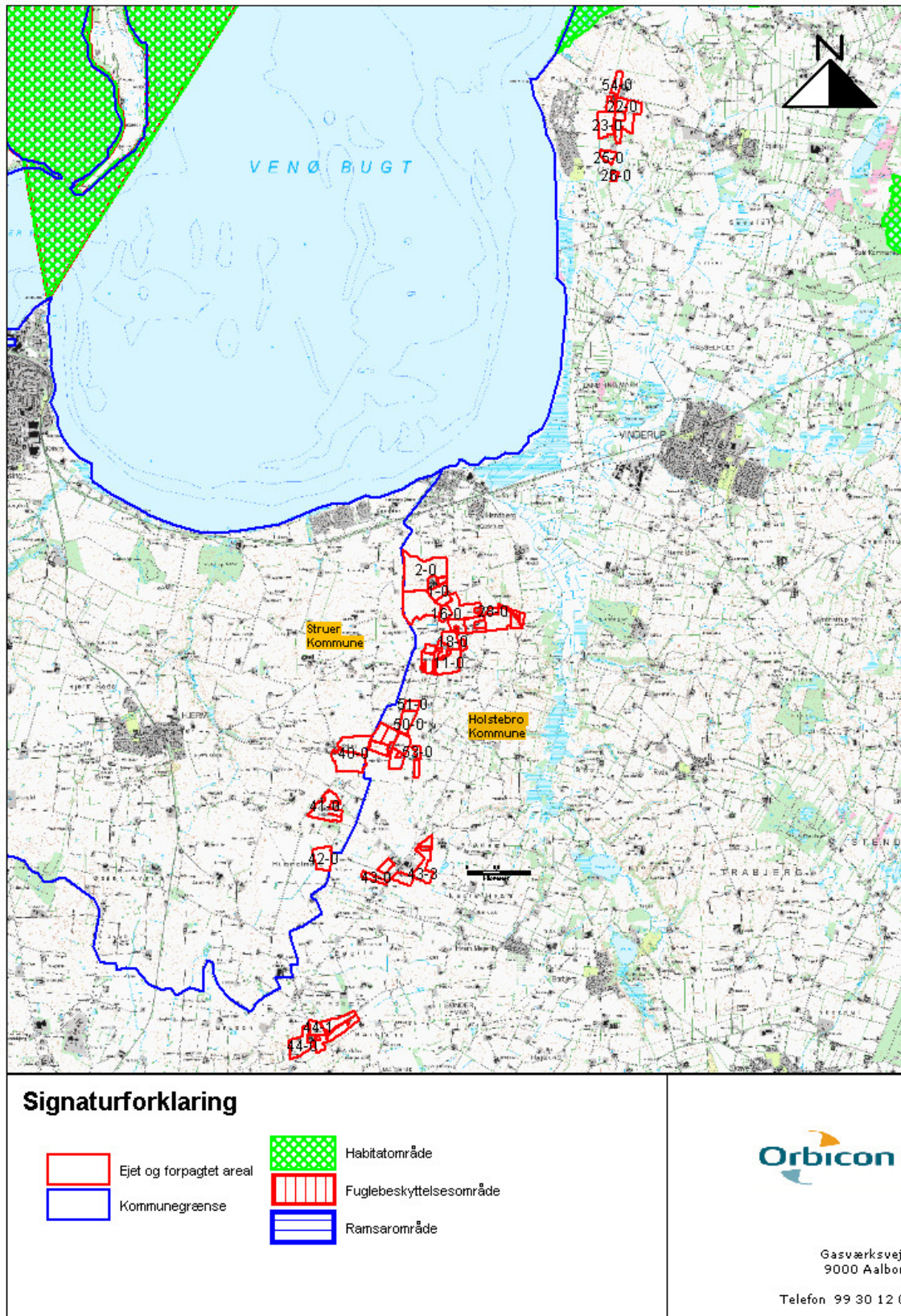
Bilag 9: § 7 natur ift. arealer – 1 af 2

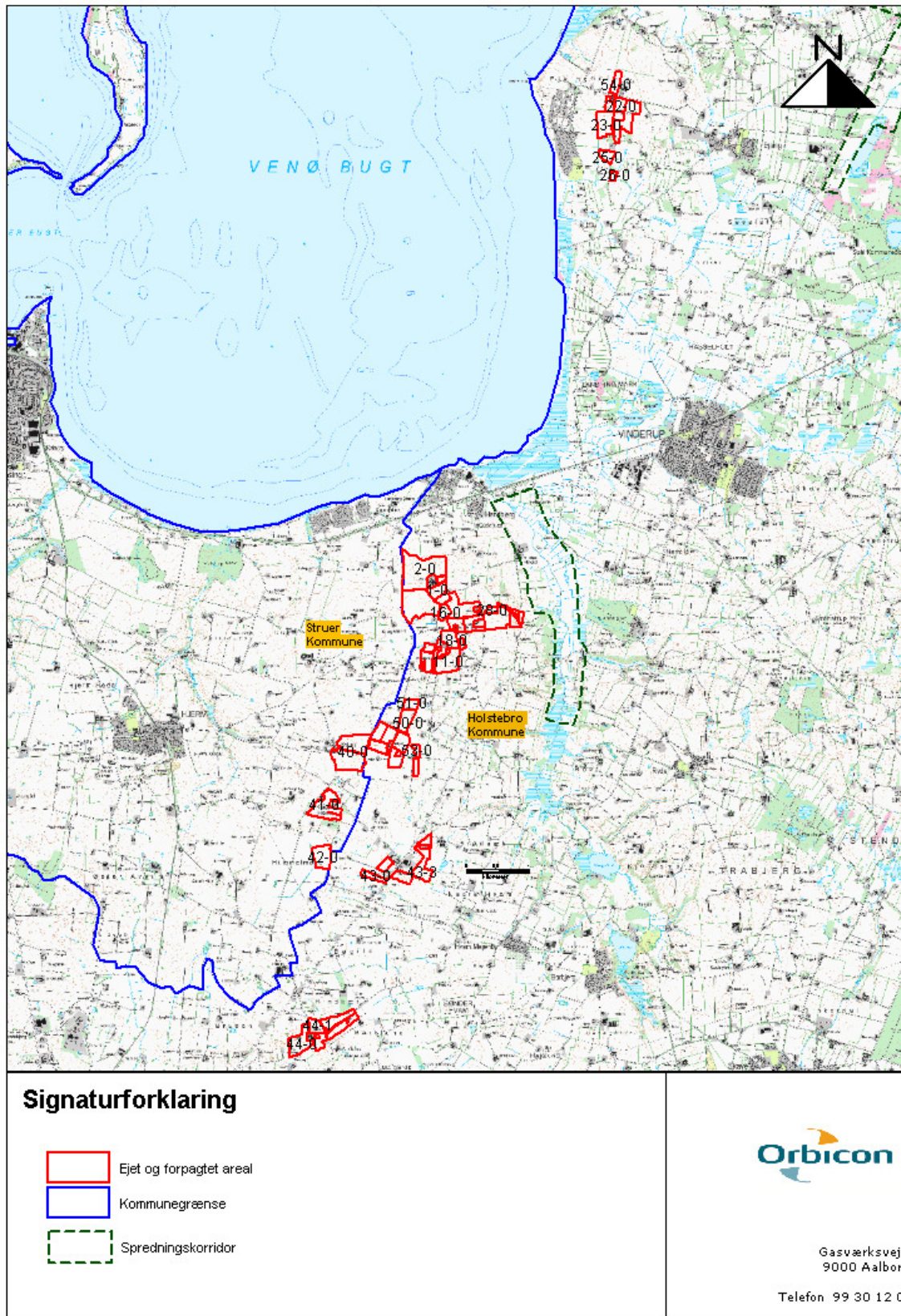
Bilag 10: § 7 natur ift. arealer – 2 af 2

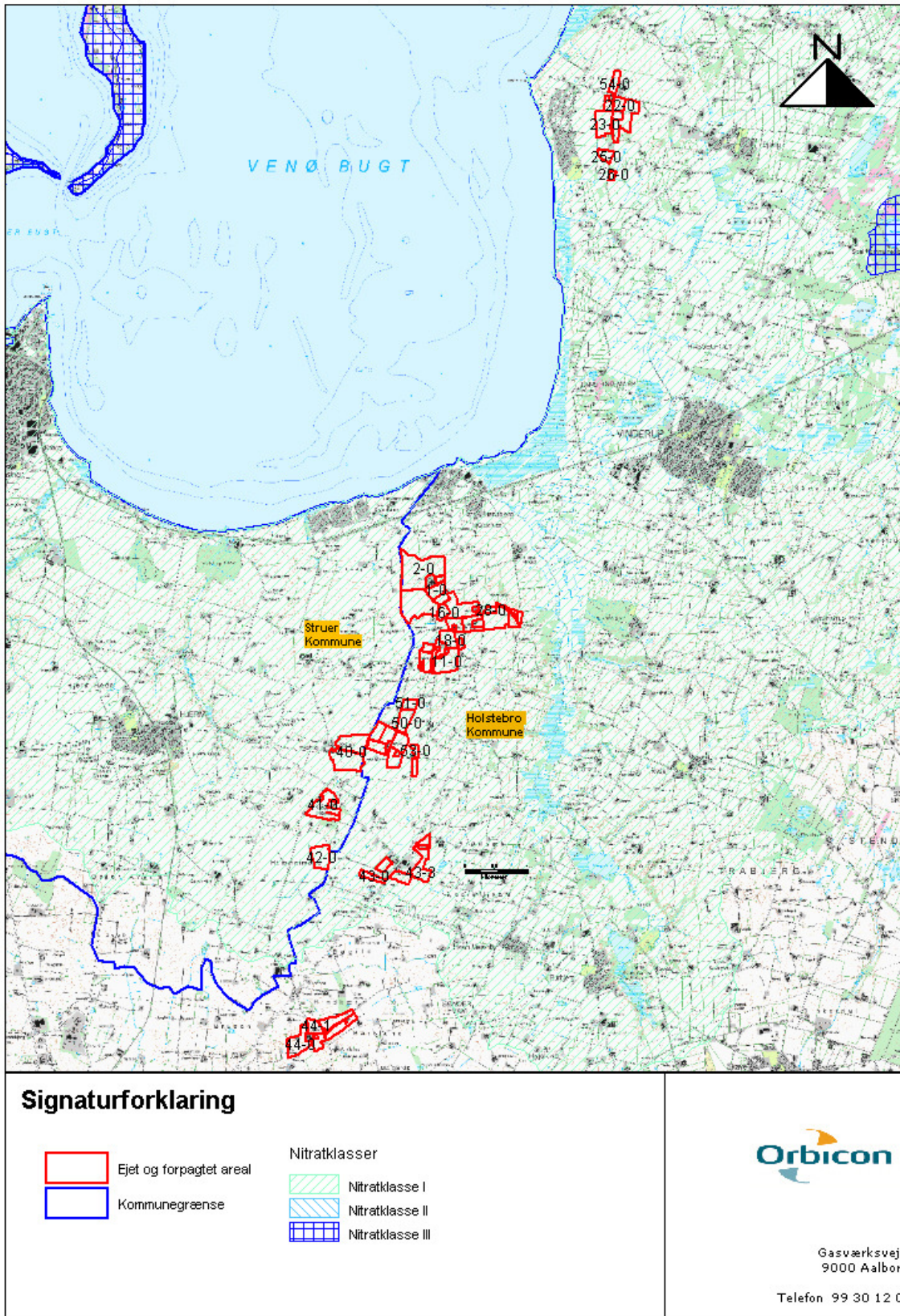
Bilag 11: Natura 2000 ift. arealer

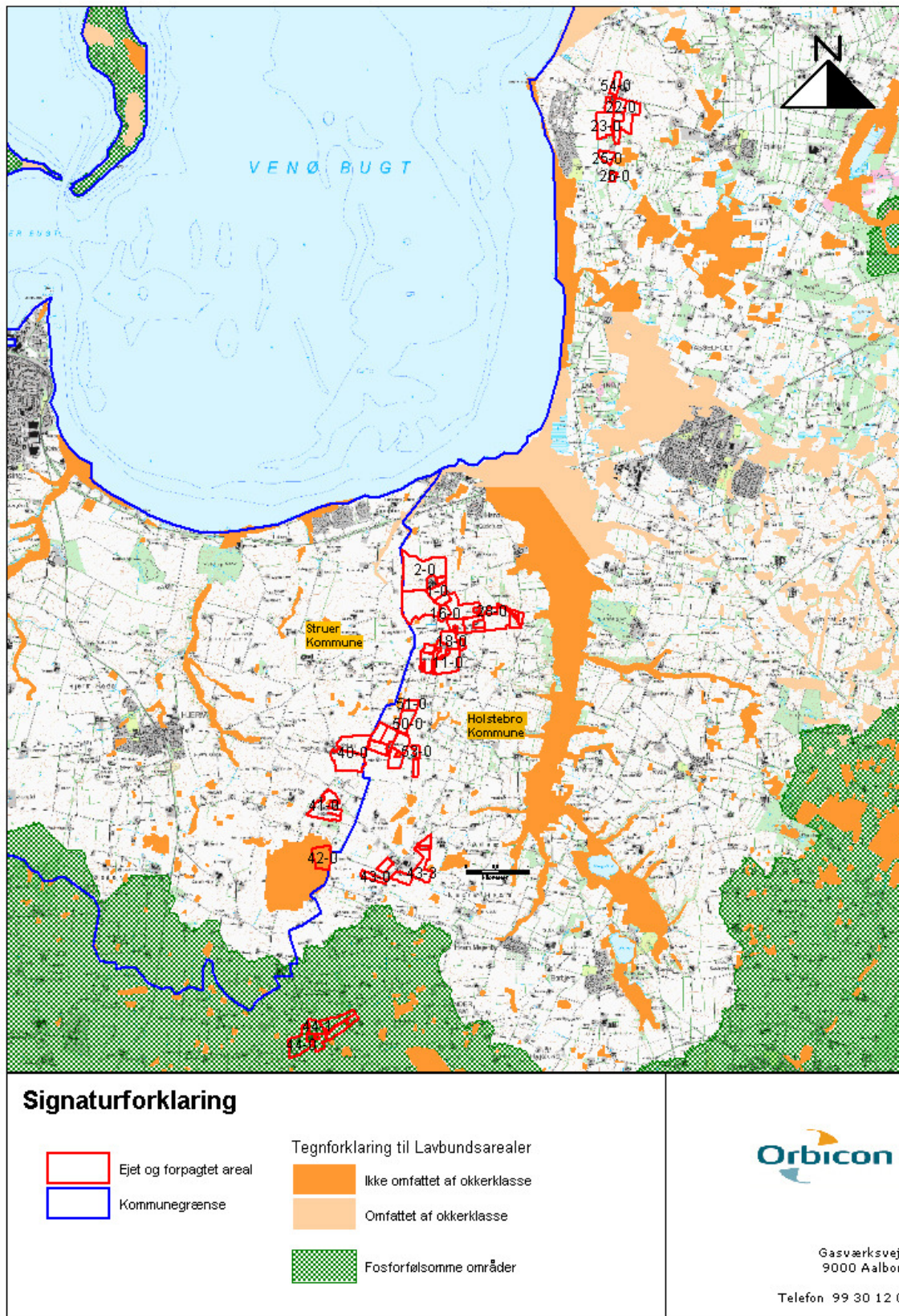
Bilag 12: Spredningskorridorer ift. arealer

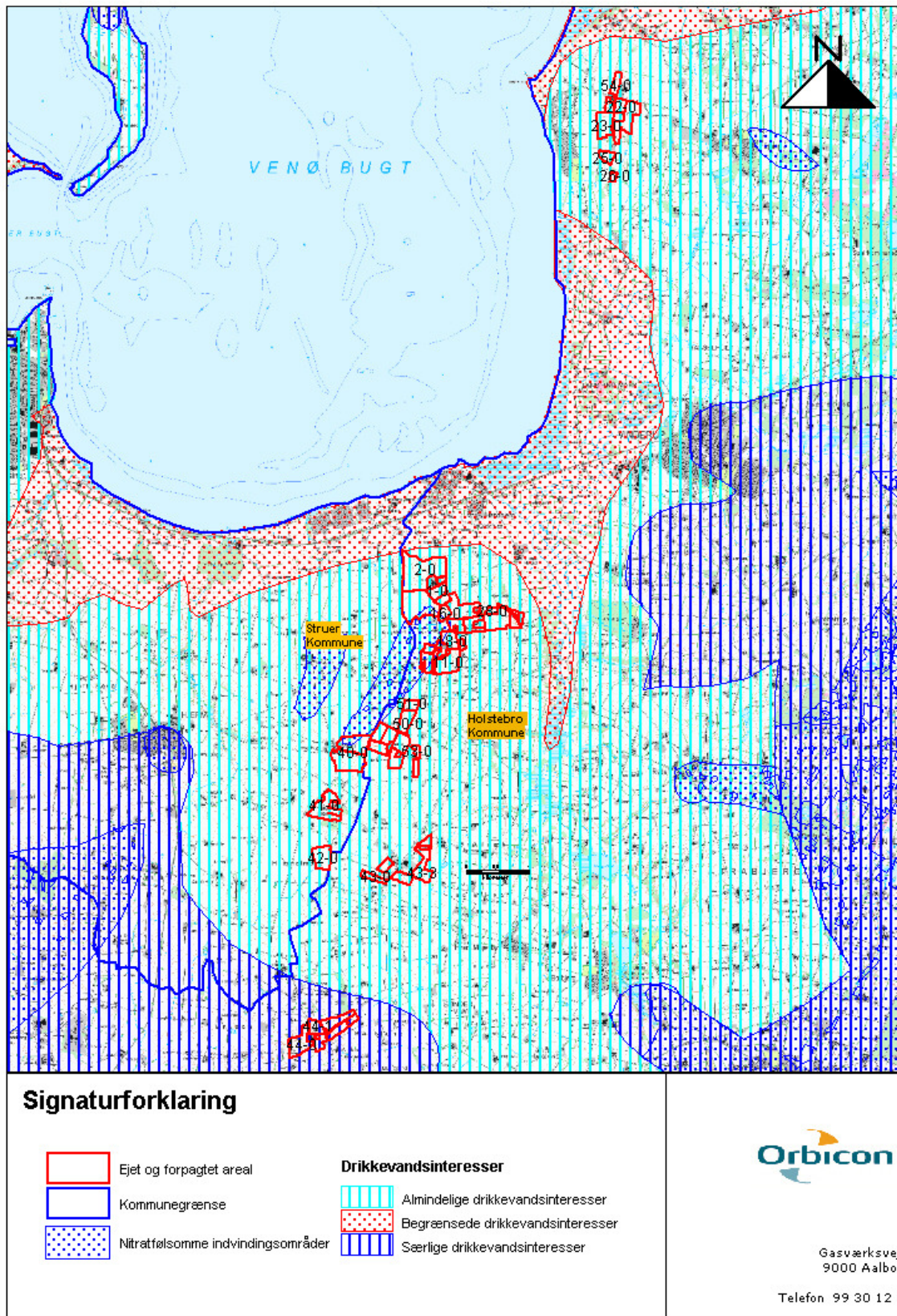
Bilag 13: Nitratklasser

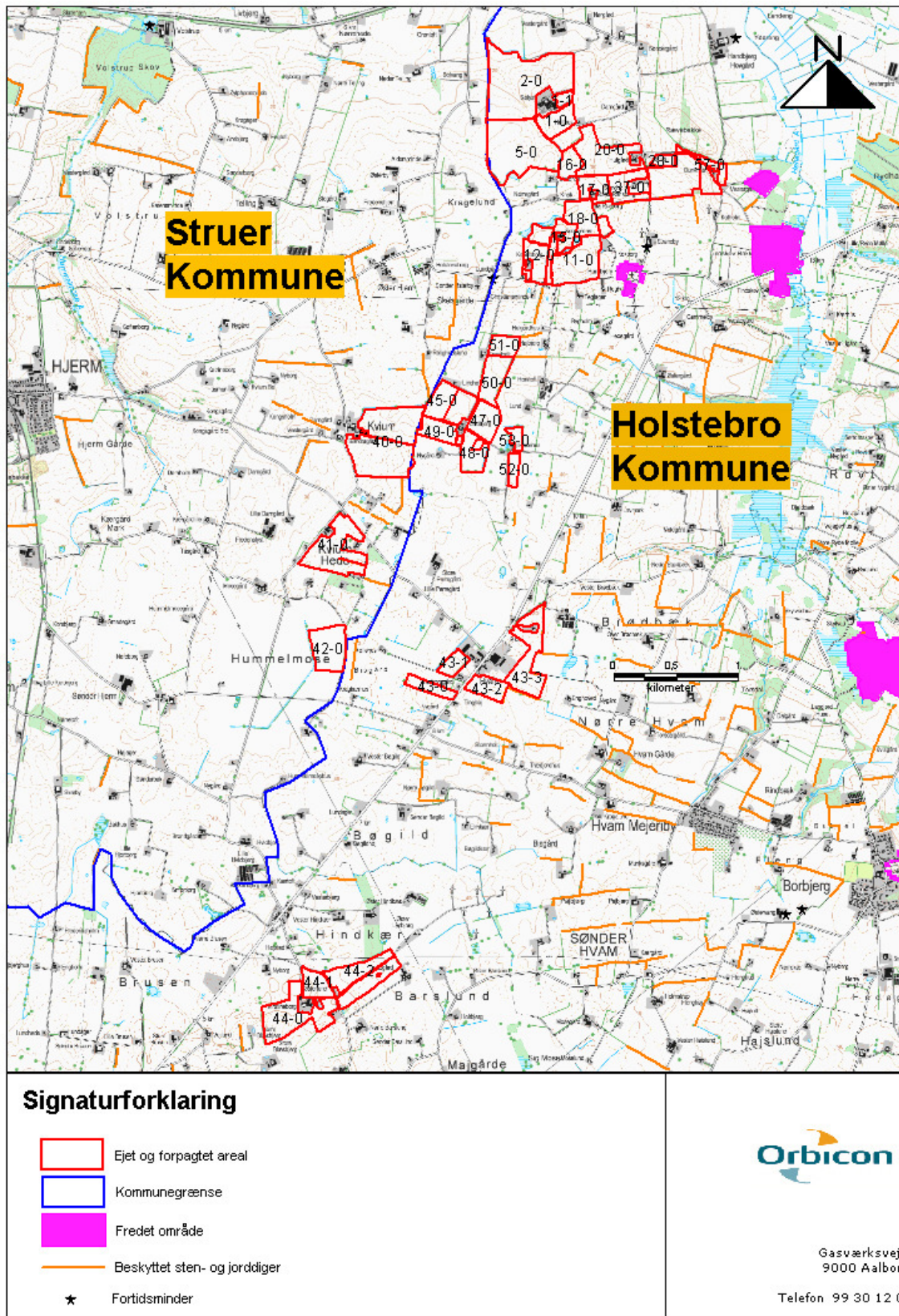
Bilag 14: Fosforfølsomme områder

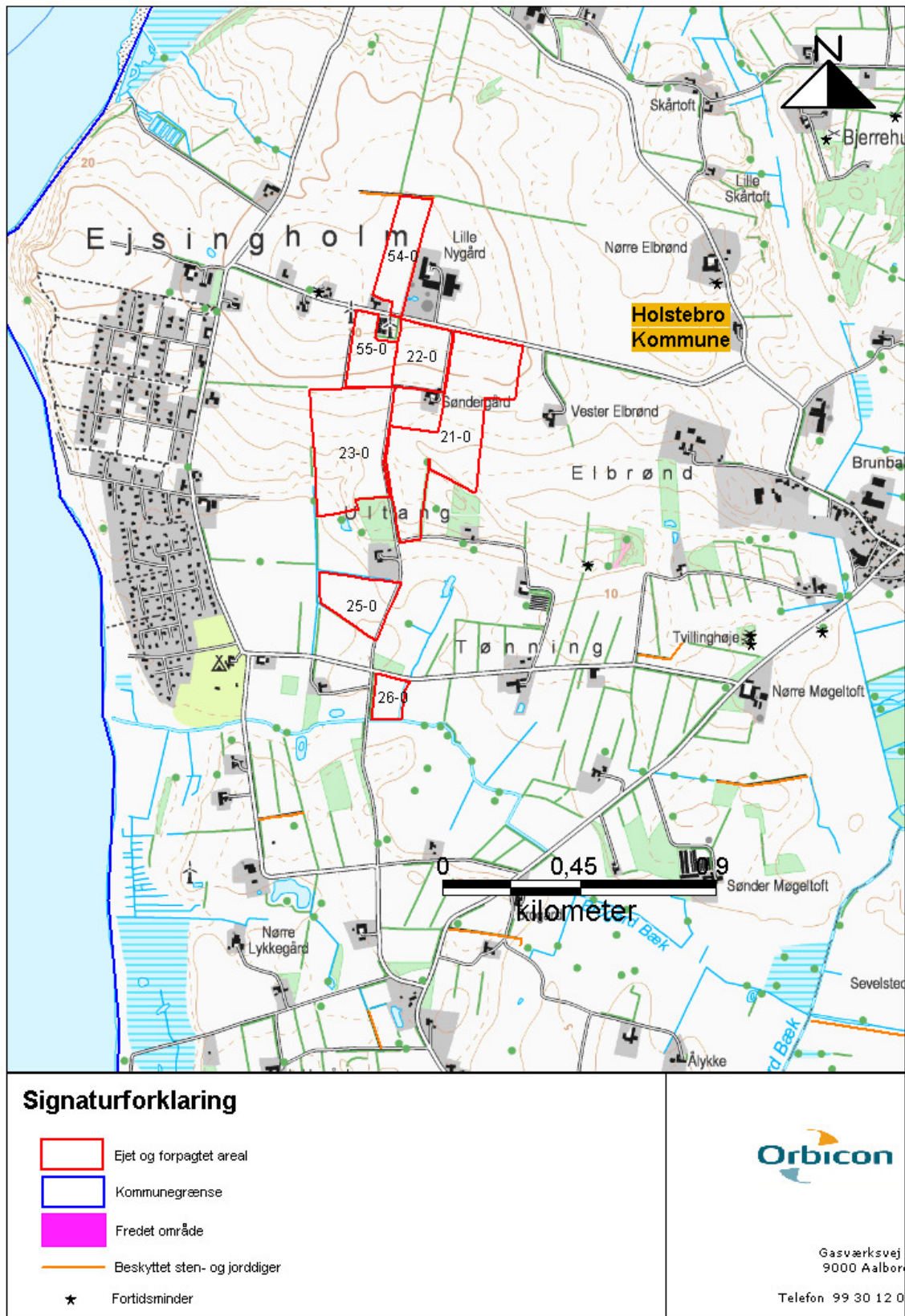
Bilag 15: Drikkevandsinteresser

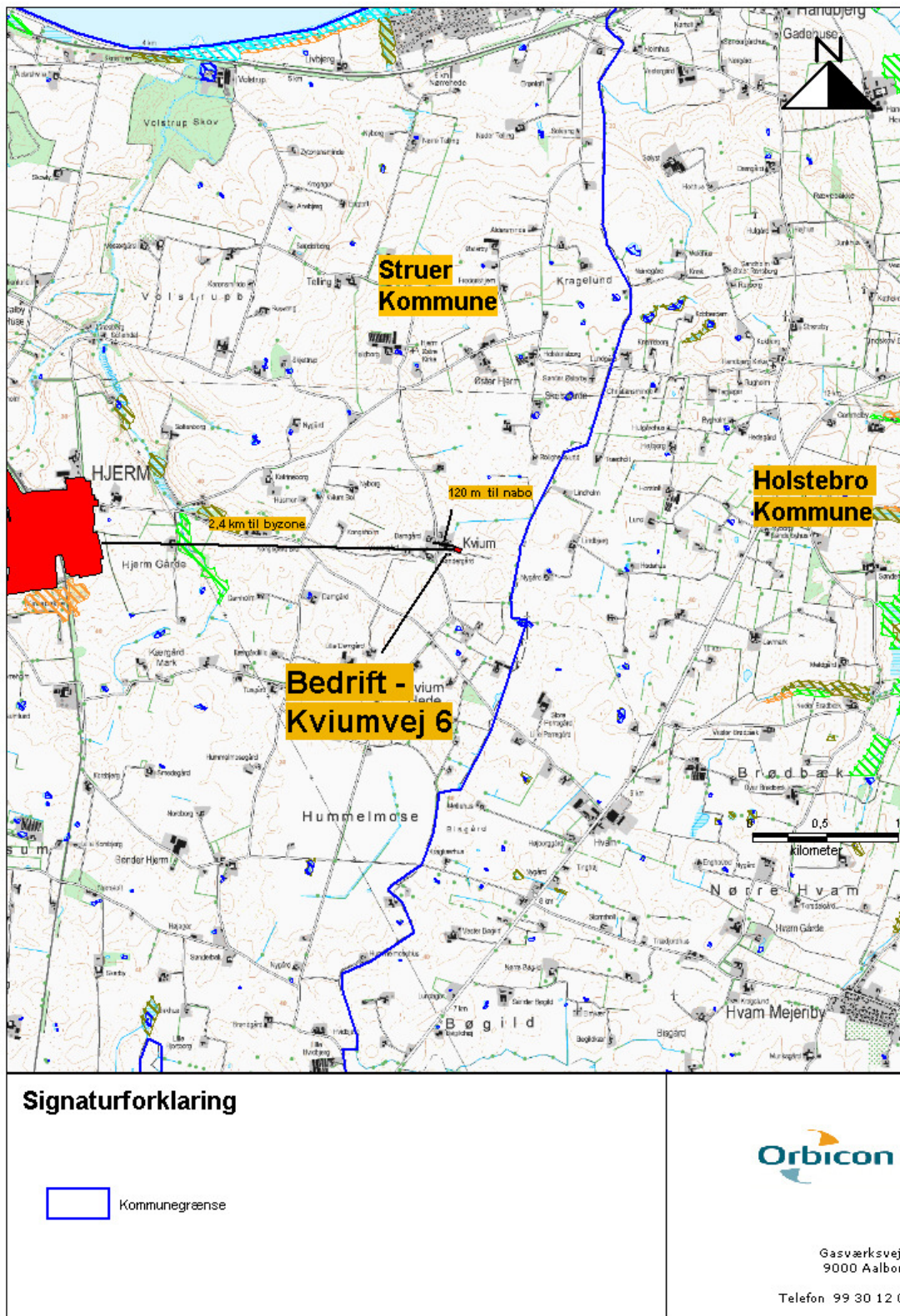
Bilag 16: Fredede områder – 1 af 2

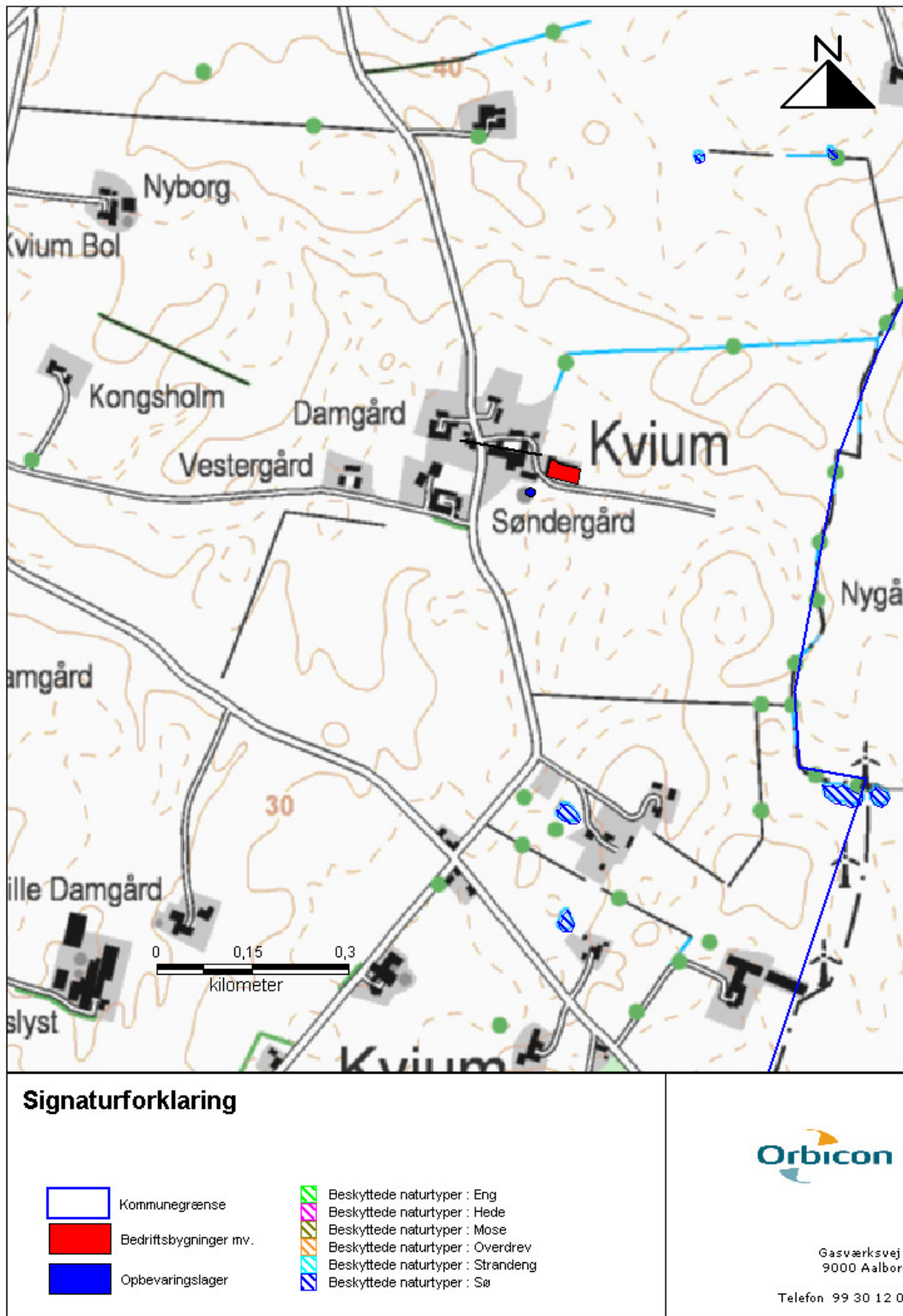
Bilag 17: Fredede områder – 2 af 2

Bilag 18: Anlæg ift. byzone og nabo

Bilag 19: Anlæg ift. § 3 natur

Bilag 20: Forudsætninger for type 2 korrektioner

Følgende formler skal anvendes ved beregning af den aktuelle type 2 korrektion på ejendommen, Plantedirektoratet 2005/2006 for kvælstof og 2006/2007 for fosfor:

Formler for kvælstof og fosfor

Type 2 korrektion for slagtesvin 30-102 kg = $((\text{FEsv pr. produceret svin} \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{udgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 3,19$

I ansøgningen er dette opnået på følgende måde.

- FEsv per slagtesvin = 217,91 FE per gris, beregnet som 2,83 FE/kg tilvækst x 77 kg tilvækst
- 149,00 gram råprotein per FE
- udgangsvægt 107 kg = slagtevægt x 1,31
- indgangsvægt på 30 kg

$((77 \times 2,83 \times 149/6250) - ((77 \times 0,028))/3,19$

Standardforudsætninger for husdyrgødningsproduktion 2005/2006 til brug i formlerne hvis ikke andet er angivet find tal for 2006/2007 hvis det er fosforkorrektion.

Normerne for indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning angivet i tabel 4 er fastsat på grundlag af nedenstående forudsætninger om de enkelte husdyrarters ydelsesniveau og foderforbrug.

Svin	Tilvækst kg	FE* pr. kg tilvækst	FE* pr. årssø	Råprotein g pr. FE	Fosfor g pr. FE	Afgangsvægt kg
1 årssø på stald 24,6 grise til 7,2 kg			1442	142,8	5,2	
1 årssø på friland 24,6 grise til 7,2 kg			1600	142,8	5,2	
1 smågris, 7,2 - 30 kg	22,8	2,03		164,8	5,5	
Slagtesvin, 1 stk. produceret	72	2,87		157,6	4,7	102

* Foderforbrug opgøres i FEsv for smågrise, slagtesvin og diegivende søer og i FEdr for drægtige søer. Det samlede foderforbrug for en årssø opgøres som summen af FEsv og FEdr.

Bilag 21: § 21 udtalelse fra Holstebro Kommune

HOLSTEBRO KOMMUNE

§ 21 udtalelse vedr. arealer beliggende Kviumvej 6, 7560 Hjerm

Der er i Struer Kommune ansøgt om udvidelse af husdyrbrug på adressen Kviumvej 6, 7560 Hjerm. Husdyrbruget er beliggende i Struer Kommune og omfattet af § 11 i lov nr. 1572 af 20.12.2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrbrugsloven).

Struer Kommune har jf. lovens § 21 anmodet Holstebro Kommune om en vurdering af husdyrbrugets udspretningsarealer, da disse er beliggende i Holstebro Kommune. Nedenstående vedrører således kun udspretningsarealet i Holstebro Kommune. Udspretningsarealet er på 264,10 ha, der henvises til bilag 1.

Nedenstående er Holstebro Kommunes faglige vurdering og forslag til vilkår for arealerne beliggende i Holstebro Kommune, til indarbejdelse i den samlede miljøgodkendelse af ejendommen Kviumvej 6, jvf. § 21 i bek. nr. 294 af 31/03 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Der sker ingen bygningsmæssige ændringer på arealerne, og ejendommen beliggende Kviumvej 6 indgår ikke i nærværende udtalelse.

Forslag til vilkår

På baggrund af redegørelsen for forholdene omkring arealerne opstiller Holstebro kommune følgende forslag til vilkår i den samlede godkendelse:

1. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 438,63 DE med den husdyrgødnings sammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af tabel 2, og således at der på husdyrbrugets udbringningsarealer ikke udbringes mere end 1,4 DE/ha per planår.

Ved senere ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsens definitioner af dyreenheder, skal husdyrbruget overfor Struer Kommune dokumentere, at dette ikke medfører forøget forurening, inden dyretrykket på arealerne kan øges. Dyretrykket må ikke øges, førend dette er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune

2. Der skal minimum etableres 2,2 procentpoint efterafgrøder på alle ejede og forpagtede arealer udover det lovpligtige krav.
3. Der skal til enhver tid over for tilsynsmyndigheden kunne fremlægges sædskifte, markplaner, gødnings-planer og regnskaber, som kan dokumentere, at gødningen udbringes miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for de i arealgodkendelsen stillede vilkår. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.
4. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

1

HOLSTEBRO KOMMUNE

skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I bolignære områder skal nedfældning eller nedbringning ske umiddelbart efter udbringning.

5. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, vil tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
6. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.
7. Jordbearbejdning på mark 45-0, 49-0 og 2-0 skal i en 100 meter zone mod vådområder ske parallelt med vandløbet for at undgå overfladeerosion og udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Alternativt skal der være minimum 2 meter bræmme mellem markerne og vådområdet.

HOLSTEBRO KOMMUNE**Generelle forhold****ANSØGER OG EJERFORHOLD**

Kurt Lundgaard Jensen ejer og driver arealerne tilhørende Kviumvej 6, 7560 Hjerm. Den drifts- og miljøansvarlige for ejendommens arealer er Kurt Lundgaard Jensen. Der rådes over et samlet areal (ejet og forpagtet) på 264,10 ha, beliggende i Holstebro Kommune, udspretningsarealerne fremgår af bilag 1, 2, 3.

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Arealernes størrelse, ejerforhold og matrikulære oplysninger fremgår af tabel 1

Tabel 1. Udspretningsarealer i Holstebro Kommune.

Mark nr.	Ejer	Matrikel	Ha
16-0	Egon Olesen Øster Hjermvej 41	1f Handbjerg Hovgård, Handbjerg	3,49
17-0		27a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	4,55
18-0		30d Handbjerg Hovgård, Handbjerg	6,08
19-0		27b Handbjerg Hovgård, Handbjerg	1,34
20-0	Hans Jørgen Engelst Mik- kelsen, Kirkevej 48	13a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	12,55
52-0	Henrik Sønderkov Lindbjergvej 4	14b Handbjerg Hovgård, Handbjerg	2,27
53-0		14b Handbjerg Hovgård, Handbjerg	1,72
11-0	Jens Erik Knagborg Øster Hjermvej 35	16a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	11,19
21-0	Kurt Lundgaard Jensen Kirkevej 46	3a Nygård Hgd, Ejsing 1d Tønning, Ejsing	12,95
43-1		13c Hvam, Borbjerg	2,9
43-2		21f Hvam, Borbjerg	4,55
43-3		21f Hvam, Borbjerg	11,82
1-0		1c Handbjerg Hovgård, Handbjerg	5,16
1-1 j		1c Handbjerg Hovgård, Handbjerg	1,37
2-0		1c og 36 a Handbjerg Hovgård, Hand- bjerg	29,1
22-0		3a Nygård Hgd, Ejsing	3,7
23-0		1d og 1b Tønning, Ejsing	9,54
25-0		1b Tønning, Ejsing	3,57
26-0		1e Tønning, Ejsing	1,44
37-0		21e Handbjerg Hovgård, Handbjerg	5,57
38-0		21e Handbjerg Hovgård, Handbjerg	11,07
38-1		21e Handbjerg Hovgård, Handbjerg	0,63
43-0		9l Hvam, Borbjerg	3,36
5-0	1c Handbjerg Hovgård, Handbjerg	21,8	
44-0	Mogens Jacobsen Barslundvej 4	13a Den nordvestlige Del, Mejrup	13,6
44-1		13a Den nordvestlige Del, Mejrup	4,58
44-2		13a Den nordvestlige Del, Mejrup	6,56
44-3		13a Den nordvestlige Del, Mejrup	6,24
12-0		1æ Handbjerg Hovgård, Handbjerg	7,62

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

HOLSTEBRO KOMMUNE

14-0	Øster Hjermvej 31	1æ Handbjerg Hovgård, Handbjerg	1,76
15-0		3a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	2,91
54-0	Svend Erik Skytte Ejsingholmvej 33	1 ff Nygård Hgd., Ejsing	3,86
55-0		1 lø og 1ma Nygård Hgd., Ejsing	3,02
45-0	Svend Erling Jørgensen Lindbjergvej 6	6a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	4,74
46-0		6a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	4,6
47-0		6a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	5,9
48-0		6a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	5,66
49-0		6a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	4,94
50-0		6a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	6,75
51-0		6a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	3,53
28-0		Tina Stilling Pilgaard, Kirkevej 37	15e Handbjerg Hovgård, Handbjerg
57-0	Verner Kristensen Holstebrovej 44	35a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	0,89
57-0		35a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	2,55
58-0		35a Handbjerg Hovgård, Handbjerg	1,04
Ialt			264,10

PLANMÆSSIGE FORHOLD

Zonestatus: Alle arealerne er beliggende i landzone
Lokalplan: Der er ikke lokalplan for områderne
Kommuneplan: Arealerne er beliggende i landområde.

Vurdering af udbringningsarealer**DRIFT AF HUSDYRBRUGETS AREALER**Harmonikrav

Hele det ansøgte areal på 313,8 ha, inklusiv arealer beliggende i Struer Kommune modtager husdyrgødning svarende til 424,18 DE fordelt i henhold til tabel 2.

Tabel 2. sammensætning af husdyrgødning

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE	DE(Nye)
Svinegylle	37.339,99	8627,36	408,36	393,91
Blandet gylle	3.027	515	30,27	30,27
	40.366,99	9142,36	438,63	424,18

Der udsprede 1,4 DE/ha på det samlede areal, harmonikravet er overholdt.

Der stilles i arealgodkendelsen vilkår om, at sammensætningen af husdyrgødningstyperne ikke må afvige fra den ansøgte sammensætning i tabel 2, da husdyrgødningstypen er en vigtig forudsætning for de beregninger, hvorpå Holstebro Kommunes har vurderet ansøgningen.

HOLSTEBRO KOMMUNE

SÆDSKIFTE

Det er i ansøgningen angivet, at alle arealer drives med enten S2 eller S4-sædskiye. Da beregningerne er foretaget på et sædskiye, der ikke afviger fra referencesædskiye vurderes der ikke behov for at stille vilkår vedr. anvendelsen af et specifikt sædskiye.

TRANSPORT

Den nordligste mark nr. 54-0 er den mark, der ligger længst fra anlægget på Kviumvej 6. Marken er beliggende i en transportafstand på > 10 km fra anlægget, og der er derfor krav om transport af gylle skal foregå med lastvogn jvf. Bekendtgørelse 1152 af 23.11.2006 om husdyrhold og arealkrav mv. Ifølge bekendtgørelsens § 18 skal dels transporten af husdyrgødning over en vejafstand på mere end 10 km fra husdyrproduktionsanlægget foregå med lastbil eller et påhængskøretøj hertil. Dels skal flydende gødning opbevares i lukkede tanke, og fast gødning skal overdækkes under transporten jf. stk. 2.

Herudover skal det bemærkes, at der ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørselsens ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

UDSPREDNING AF HUSDYRGØDNING

For at sikre omkringboende bør der stilles vilkår om, at udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I bolignære områder skal gyllen nedfældes eller nedbringes umiddelbart efter udbringning. Dette er gældende for markerne 43-0, 43-1, 43-2 og 43-3 som er beliggende op til landsbyen Hvam.

GRUNDVAND

Udspretningsarealerne mark nr. 44-0, 44-1, 44-2 og 44-3 ligger indenfor område med særlige drikkevandsinteresser, vandindvindingsopland og grundvandsdannende opland til Holstebro Vandværk.

De resterende udspretningsarealer ligger udenfor område med særlige drikkevandsinteresser og vandindvindingsopland til vandværk. Alle udspretningsarealerne ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsoplande og hygiejnezone for vandværksboringer.

Der vurderes i det følgende kun på udspretningsarealerne mark nr. 44-0, 44-1, 44-2 og 44-3, da risiko for forurening af grundvand vil forekomme her.

Terrænkoten for udspretningsarealerne ligger i kote mellem 59 og 39 meter, faldende mod øst.

Der er meget få boringer omkring arealerne. I boring DUG nr. 64.525 ses der ler mellem 1 og 19 meter under terræn, og igen fra 49 meter under terræn. Ro-vandspejlet er pejlet til 18 meter, så det meste er over grundvandspejlet og kan derfor være opsprækket.

HOLSTEBRO KOMMUNE

Det øvre og dybe grundvandsmagasins trykpotentiale er i kote henholdsvis omkring >25 meter og >25-24 meter. Der er en nedadrettet gradient, som medfører transport af stoffer fra overfladen til grundvandet. Markarealer ligger i nærheden af grundvandsskel, hvorfra en forurening af grundvandet hurtigst vil ske.

Jordbundstypen ved udspretningsarealerne er lerblandet sandjord (JB3).

Den nærmeste boring anvendes til indvinding til markvanding.

Ved arealerne er der altså ud fra nuværende viden dårligt til nogenlunde lerdække og strømning af stoffer sker fra overfladen og nedad til underliggende grundvand.

Ud fra den viden om de områder, hvor der skal udarbejdes en indsatsplan i Holstebro Kommune vurderes det om udspretningsarealer ligger indenfor, udenfor eller om denne viden ikke forligger, da Miljøcenter Ringkøbing ikke har foretaget en kortlægning af området endnu. De pågældende markarealer 44-0, 44-1, 44-2 og 44-3 ligger indenfor område til indsatsplan for Holstebro Vandværk. Udarbejdelsen af indsatsplanen er påbegyndt.

Den beregnede udvaskning af nitrat fra rodzonen på udspretningsarealerne er ifølge ansøgningskemaet beregnet til 43 mg/l, med en reduktion på 0 mg/l.

Der ses ingen tegn på nitratforurening i råvandsanalyser fra Holstebro Vandværks boringer.

Der er foretaget en vurdering på baggrund af de kvalitetskrav listet i EU's Grundvandsdirektiv. Det vil på baggrund af ovennævnte muligvis være svært at overholde kvalitetskravet i grundvandsdirektivet med et nitratindhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet med den beregnede udvaskning af nitrat på de pågældende arealer.

Af den elektroniske ansøgning fremgår udvaskningen fra de enkelte grundvandsfølsomme marker således:

Tabel 1. Grundvandsfølsomme arealer, udvaskning i ansøgt drift. Se desuden kortbilag 13.

Mark nr.	maksimal udvaskning (Holstebro Kommunes vurdering)	Ansøgt udvaskning fra rodzone (Farm N beregning)	Merbelastning (ansøgt minus nudrift)
5-0	50	43 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
12-0	50	47mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
14-0	50	47 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
15-1	50	47 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
16-0	50	43 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
17-1	50	43 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
18-0	50	43 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
40-0	50	46 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
44-0	50	43 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
44-1	50	43 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
44-2	50	43 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L

HOLSTEBRO KOMMUNE

44-3	50	43 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L
45-0	50	46 mg nitrat / L	0 mg nitrat / L

Der er anvendt ekstra efterafgrøder som virkemidler for at opnå denne udvaskning. Derfor stilles vilkår om 2,2 % ekstra efterafgrøder årligt udover plantedirektoratets krav, og vilkår om udbringning af 1,4 DE/ha.

Grundvandsdirektivet er en opfølgning på Vandrammedirektivet, som er ved at blive implementeret i dansk lovgivning. I udkast til bek. om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand er kvalitetskravet for nitrat i grundvand sat til 50 mg/l, og kommunernes forpligtelse i forbindelse med væsentlige og vedvarende opafgående tendens af et forurenede stof er også medtaget i samme bekendtgørelse. På baggrund af ovenstående vurderes det, at der i miljøgodkendelsen af ejendommen Kviumvej 6, 7560 Hjerm ikke skal sættes yderligere vilkår til sikring af grundvandet.

AFFALDSPRODUKTER TIL JORDBRUGSFORMÅL

Det fremgår af ansøgningsmaterialet at der i fremtiden ønskes at modtage blandet gylle fra Måbjerg bioenergi svarende til 30,27 DE. Den blandede gylle må maksimalt indeholde 3.027 Kg N og 515 Kg P, såfremt dette vilkår stilles, finder Holstebro Kommune ingen anledning til at foreslå yderligere vilkår i forbindelsen med at modtage blandet gylle for Måbjerg Bioenergi.

VARETAGELSE AF HENSYN TIL LANDSKAB

Der er beskyttede diger langs den nordlige og østlige side af mark nr. 54-0, langs den østlige side af 43-2 og 43-3, 50-0, den nordlige side af mark 17-0, den nordlige og østlige side af mark 58-0, samt den sydlige side af mark 37-0 og 38-0. Digernes placering vurderes ikke at være af betydning for arealanvendelse og på den baggrund stilles der ikke yderligere vilkår.

Der er ved udspretningsarealerne ikke kulturhistoriske bevaringsværdier, herunder kirkebyggelinier, fredninger, beskyttelseszoner for gravhøje, kulturhistoriske områder mv. Det vurderes på baggrund heraf, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår til beskyttelse af naturområder eller kulturværdier

Natura 2000-områder

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver; EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der, i henhold til § 8, stk.

HOLSTEBRO KOMMUNE

6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen¹, af kommunalbestyrelsen, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jf. EF-domstolen². Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen. Dette medfører udarbejdelse af en konsekvensvurdering, derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-området efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens³ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Der er med baggrund heri foretaget en vurdering af udpegningsgrundlagets miljøtilstand og eventuelle påvirkninger som følge af nærværende udtalelse. Vurderingen er bl.a. foretaget på baggrund af basisanalyserne, oplandsanalysen⁴, DMU's forskningsresultater og naturdatabasen⁵. Derudover inddrages Vandmiljøplan III, Grøn Vækst og de kommende Natura 2000-planers mulige betydning, således at miljøgodkendelsen ikke strider imod andre tiltag, der sammen har til formål at fremme udpegningsgrundlagets miljøtilstand.

Udover de i habitatbekendtgørelsen opstillede beskyttelseskrav, der har til formål at sikre Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, er der yderligere opstillet beskyttelseskrav dels i husdyrlovens § 7, der har til formål, at beskytte en række kvælstoffølsomme naturtyper mod forringelser som følge af merpåvirkningen fra nærliggende husdyrbrug. Dels i naturbeskyttelseslovens § 3 der har til formål, at beskytte udvalgte naturtyper imod tilstandsændringer.

Nærværende udtalelse for arealerne tilhørende ejendommen på Kviumvej 6 beliggende i oplandet til både Nissum Fjord, Venø Sund og Sønderlem Vig, hvorfor der i det efterfølgende er foretaget en vurdering i forhold til Natura 2000-områderne.

BESKRIVELSE AF NISSUM FJORD OG UDPEGNINGSGRUNDLAG

¹ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

² Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

³ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁴ Oplandsanalysen består af 3 publikationer udarbejdet for Ringkøbing Amt i 2006; Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport, Modelanalyse af den fremtidige vandkvalitet i Nissum Fjord og Foreløbig rapport Oplandsmodel for N-belastning af Nissum Fjord.

⁵ Naturdatabasen på Danmarks Miljøportal, Overfladevand.

HOLSTEBRO KOMMUNE

30,98 ha af udspretningsarealerne er beliggende i oplandet til Nissum Fjord som er udpeget til Natura 2000-område (N65), Habitatområde (H58), Fuglebeskyttelsesområder (F38) og Ramsarområder (R4).

Nissum Fjord består af 3 bassiner: Yder Fjord (inkl. Bøvling Fjord), Mellem Fjord og Felsted Kog. Ca. 70 % af ferskvand tilledt fjorden kommer via Storå-systemet, der udmunder i Felsted Kog. Nissum Fjords opland er på 167.876 ha, og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 61 %⁶ af oplandet, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 102.400 ha.

Nissum Fjord, inkl. den yderste del af Storå, samt området omkring Indfjorden og Tang Sø, er udpeget som Natura 2000-område⁷.

Udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord⁸ fremgår af nedenstående tabeller. Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition behandles under tør natur, mens de resterende behandles i det efterfølgende. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 2, og andre arter fremgår af tabel 3.

Tabel 2 Udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord jf. SNS 2009⁹. Den naturtype der er anført med "*" er særligt prioriteret.

Nr.	Naturtype
1150*	Kystlaguner og strandsøer
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter

Tabel 2 Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Fuglearter	Ynglende	Trækkende
Rørdrum	X	
Knopsvane		X
Pibesvane		X
Sangsvane		X
Bramgås		X
Kortnæbbet gås		X
Lysbuget knortegås		X
Pibeand		X
Krikand		X
Spidsand		X
Toppet skallesluger		X
Stor skallesluger		X

⁶ Miljøministeriet, Vandområde 1.4 Nissum Fjord.

⁷ For yderligere beskrivelse af området henvises til bl.a. basisanalyserne.

⁸ Udpegningsgrundlaget for den tørre natur er medtaget under afsnittet "Tør natur" såfremt husdyrbruget eller arealerne vurderes at have en effekt på disse.

⁹ Opdateret udpegningsgrundlag 2009.

HOLSTEBRO KOMMUNE

Fuglearter	Ynglende	Trækkende
Rørhøg	X	
Plettet rørvagtel	X	
Klyde	X	X
Hvidbrystet præstekrave	X	
Almindelig Ryle	X	
Brushane	X	
Lille kobbersnepe		X
Splitterne	X	
Fjordterne	X	
Havterne	X	
Dværgterne	X	

Tabel 3 Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. Den art der er anført med "*" er særligt prioriteret

Nr.	Art
1095	Havlampret
1096	Bæklampret
1099	Flodlampret
1103	Stavsild
1106	Laks
1355*	Odder
1831	Vandranke

Regionplanens målsætning

Nissum Fjord er i Ringkøbing Amts regionplan udlagt med en skærpet målsætning: "Der skal være et naturligt og alsidigt plante- og dyreliv, som er upåvirket eller kun svagt påvirket af næringsstoffer, miljøfarlige stoffer og anden kulturpåvirkning." Følgende parametre anvendes til at vurdere opfyldelse af den overordnede skærpede målsætning:

- Udbredt vegetation med en dybdegrænse større end 2 m.
- Sommersigt dybde større end 2 m.
- Størst mulig vandskifte med Vesterhavet og saltholdighed på 8-20 ‰ i Yder Fjord, op til 12 ‰ i Mellem Fjord og højst 4 ‰ i Felsted Kog.
- Mindst mulig variation i saltholdigheden over kortere tidsrum.
- Varieret dyreliv tilpasset saltholdighedsforholdene i fjorden.

Nissum Fjords tilstand

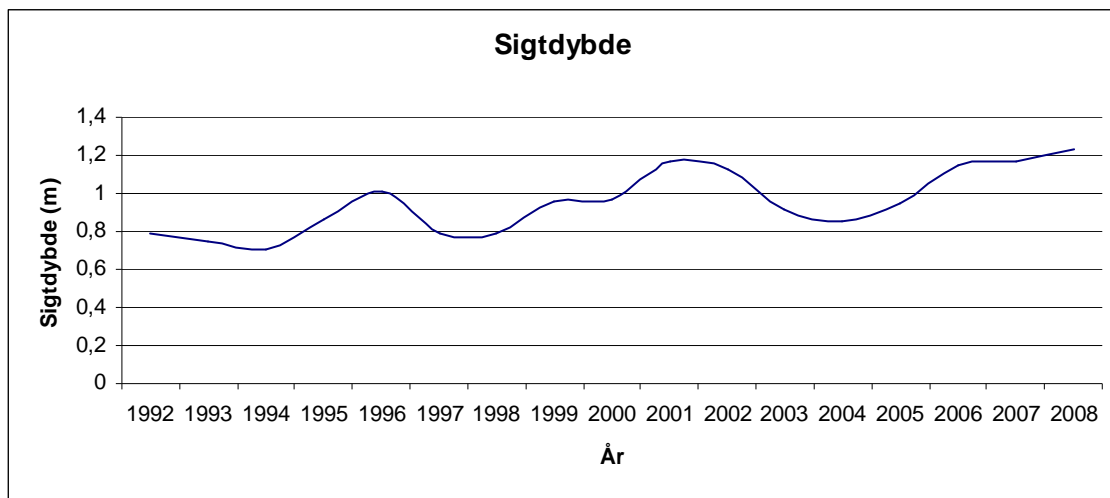
Regionplanens målsætning for Nissum Fjord er ikke opfyldt. "Næringsstofftilførslerne vurderes til i mange år at have været hovedårsag til manglende opfyldelse af regionplanens målsætning for miljøtilstanden i fjorden. Ændret arealanvendelse i oplandet i forhold til intensivere jordbrug, færre naturområder, byudvikling med deraf følgende udledninger af spildevand mm., industriudledninger mm. er hovedfaktorer i forhold til den generelle påvirkning af fjorden med næringsstoffer" Samt "Den interne fosforbelastning fra sedimentet

HOLSTEBRO KOMMUNE

i fjordbunden har også betydning for miljøtilstanden i fjorden i form af en forsinket effekt af reduceret fosforbelastning fra kilder i oplandet.”¹⁰

Det fremgår af figur 1, at sigtddyben de sidste 5 år er blevet forbedret i Felsted Kog, hvor indsatsen bør koncentreres jf. oplandsanalysen¹¹. Vandets klarhed (sigtddyben) er en god parameter til på enkel måde, at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter, idet mængden og dybdeudbredelsen primært styres af lys. Årsagen til den dårlige sigtddybe er først og fremmest meget store planktonmængder, som følge af de store tilførsler af næringsstoffer fra oplandet.

Figur 1 Udvikling i sigtddybe i Felsted Kog (den tidsvgt. middel)¹²

Naturtyper

Det fremgår af basisanalysen at Felsted Kog, som er kategoriseret som "kystlagune" (1150) og derfor en del af udpegningsgrundlaget, har ugunstig bevaringsstatus, primært grundet en fortsat høj næringsstofbelastning fra de omkringliggende landbrugsarealer. Belastningen af næringsstoffer er en trussel for naturtypen kystlagune, Felsted Kog er derfor en stærk eutrofieret brakvandslagune, hvor eutrofieringen er slået fuldt igennem. Dette betyder bl.a., at dækningsgraden af bundplanter er vurderet at være langt fra den målsatte udbredelse.

Byn og Søndersund er "Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden" (3130), og i Ringkøbing Amts regionplan er de udlagt med en målsætning om at være naturvidenskabeligt referenceområde. Byn lever op til sin målsætning og har jf. basisanalysen i perioden 2001-2005 haft stabile vandkemiske data. Søndersund lever ikke op til sin målsætning omkring de vandkemiske parametre, og basisanalysen indikere at tilstanden kan blive forringet grundet øget næringsstofberigelse. Tang Sø og Indfjorden som er kategoriseret som "Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks" (3150). Begge med en målsætning på A1/B i regionplanen¹³. Ind-

¹⁰ Basisanalysen, del II.

¹¹ Oplandsanalysen 2006.

¹² Naturdatabasen.

¹³ Søer hvor særlige naturværdier ønskes beskyttet selv om søen udsættes for en vis kulturpåvirkning.

HOLSTEBRO KOMMUNE

fjorden er via Grønkær Bæk forbundet med Sønder Sund og Byn som sammen med drængrøftning har en negativ effekt på søens undervandsvegetation. Tang Sø lever ikke på til den fastsatte målsætning, hvilket primært er forårsaget af næringsstofberigelse fra Flynder Å-området. jf. basisanalysen.

For "vandløb med vandplanter" (3260) vurderes grødeskæring at være den primære trussel, idet det medfører markant ændrede forhold for plante- og dyrelivet i vandløbet og omkring dette. Vandplanterne udgør således en nøglerolle i vandløbet ved at stabilisere bunden, skabe variation i strømmen, differentiere aflejring af partikler og fjerne næringsstoffer. Eutrofiering kan have en betydning for sammensætningen af plantesamfundet, men den største trussel i forhold til biodiversiteten vurderes at være udretning af vandløb samt grødeskæring.

Arter

Vegetationen udgør fødegrundlaget for en række fuglearter, som udgør dele af udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord. En øget næringsstofudvaskning vil jf. basisanalysen kunne have betydning for de fuglearter, der lever af bundvegetationen, da mængden af planter reduceres som følge af eutrofiering. De planteædende fuglearter, hvis fødegrundlag vil blive yderligere reduceret, er Lysbuget Knortegås, Knopsvane, Krikand, Spidsand og Pibeand som har været i markant tilbagegang grundet eutrofieringen af Nissum Fjord. Derudover er Spidsand, Kobbersnepe, alm. Ryle og Brushane som tidligere har været udsat for kraftige tilbagegange. Brushane er nu helt forsvundet som ynglefugl fra strandene omkring Nissum Fjord primært grundet tilgroning af ynglelokaliteter. Det forventes, at de øvrige udpegede fugle som eksempelvis Pibe- og Sangsvane, Rørdum, Bram- og Kortnæbbet Gås ikke nødvendigvis vil blive påvirket negativt som følge af en svagt øget næringsstofbelastning, idet en øget tilførsel dels kan øge fødegrundlaget for disse fugle, dels fordi visse arter ændrer fourageringsadfærd. Mens arter som Toppet og Stor Skallesluger primært er afhængige af opretholdelse af både fouragerings-, raste- og overnatningslokaliteter som ikke umiddelbart vurderes truet. Lille Kobbersnepe, Klyde, Splitterne, Fjordterne, Havterne, Dværgterne, hvidbrystet præstekrave og Plettet Rørvagtel forventes de primære trusler enten at være manglende ynglelokaliteter grundet tilgroning, forstyrrelse eller prædation. Der vurderes ikke umiddelbart at være trusler for Rørhøg inden for det udpegede område ved Nissum Fjord.

En forbedring af forholdene for de internationalt beskyttede arter, vil også betyde en forbedring af forholdene for en række truede danske ynglefugle som Vibe, Rødben og Stor Kobbersnepe.

De væsentligste trusler mod flod- og havlampretten vurderes generelt at være tilknyttet opholdet i ferskvand, hvor etablering af fysiske spærringer, såsom opstemninger kan forhindre fiskene i at nå egnede gydesteder. Eksempelvis forventes havlampretten at gyde i Tvis Å og Nissum Fjord benyttes derfor som migrationsrute for havlampretternes gydevandring. Flodlampretten forekomst i Nissum Fjord er ukendt. I forbindelse med under-

A1-målsætningen henfører til beskyttelsen af særlige naturværdier, og B-målsætningen henfører til basismålsætningens krav til vandkvalitet og naturindhold i øvrigt, jf. Ringkøbing Amts regionplan 2005, Bilag

HOLSTEBRO KOMMUNE

søgelsesprogrammet over Skjern Å Naturprojektet var et af de vigtigste resultater fra 2000 undersøgelsen, at hav- og flodlampretlarverne udviste udpræget substratpræference for slam aflejret i kantvegetationen (typisk siv) og finkornet sand/ slam aflejret i grødedøer¹⁴. Kendskabet til hav- og flodlamprettens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod hav- og flodlampretter i Nissum Fjord lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

I modsætning til hav- og flodlampret lever bæklampret hele sit liv i vandløbene. Bæklampretten er fundet almindelig udbredt i tilløbende til Nissum Fjord, arten vurderes ikke at være truet i Nissum Fjord udpegningen.

De væsentligste trusler mod stavsilden vurderes generelt at være: fiskeri, eutrofiering i vandløb og fjorde, udledning af surt vand og okker fra drænedede arealer samt dårlige fysiske forhold i vandløbene. Kendskabet til stavsildens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod stavsilden i Nissum Fjord kan derfor ikke vurderes nærmere.

Nissum Fjord er primært et gennemgangsvand for laksens vandring til og fra gydepladserne i ferskvand og ud i havet. Den største trussel mod laksens overlevelse i Nissum Fjord vurderes at være fiskeri.

På baggrund af odderens positive fremgang i Jylland i løbet af 1990'erne, og forekomsten mange steder i Nissum Fjordområdet vurderes der ikke umiddelbart at være trusler mod den inden for Nissum Fjord udpegningen. Det er dog vigtigt, at der forsat findes yngre- og fourageringsmuligheder inden for området.

Vandranke, den sidste art som udgør udpegningsgrundlaget, antages generelt at være en konkurrencesvag art, der kun vokser, hvor der i miljøet er lave næringsstofkoncentrationer, svag strøm og gode lysforhold. Den store forekomst af vandranke i afvandningskanalen syd for Felsted Kog hænger givetvis sammen med en relativt hårdhændet vedligeholdelse med 2 årlige grødeskæringer. Herved får vandranken forbedrede lysforhold. Det formodes ikke at vandranke ynder at blive grødebeskåret. Bestanden i afvandningskanalen vurderes at være stabil og synes ikke umiddelbart truet.

BESKRIVELSE AF VENØ SUND OG UDPEGNINGSGRUNDLAGET

Det forventes, at der i vandplansammenhæng sker en opdeling af Limfjorden i 9 delvandoplande, hvortil der vil blive stillet forskellige reduktionskrav i N og P alt efter hvor sårbar og belastet slutrecipienten er. 230,12 ha af udspretningsarealerne afvander til Venø Bugt, i delvandopland 375 som omfatter Venø Sund, Kås Bredning og Sallingsund, jf. figur 1.

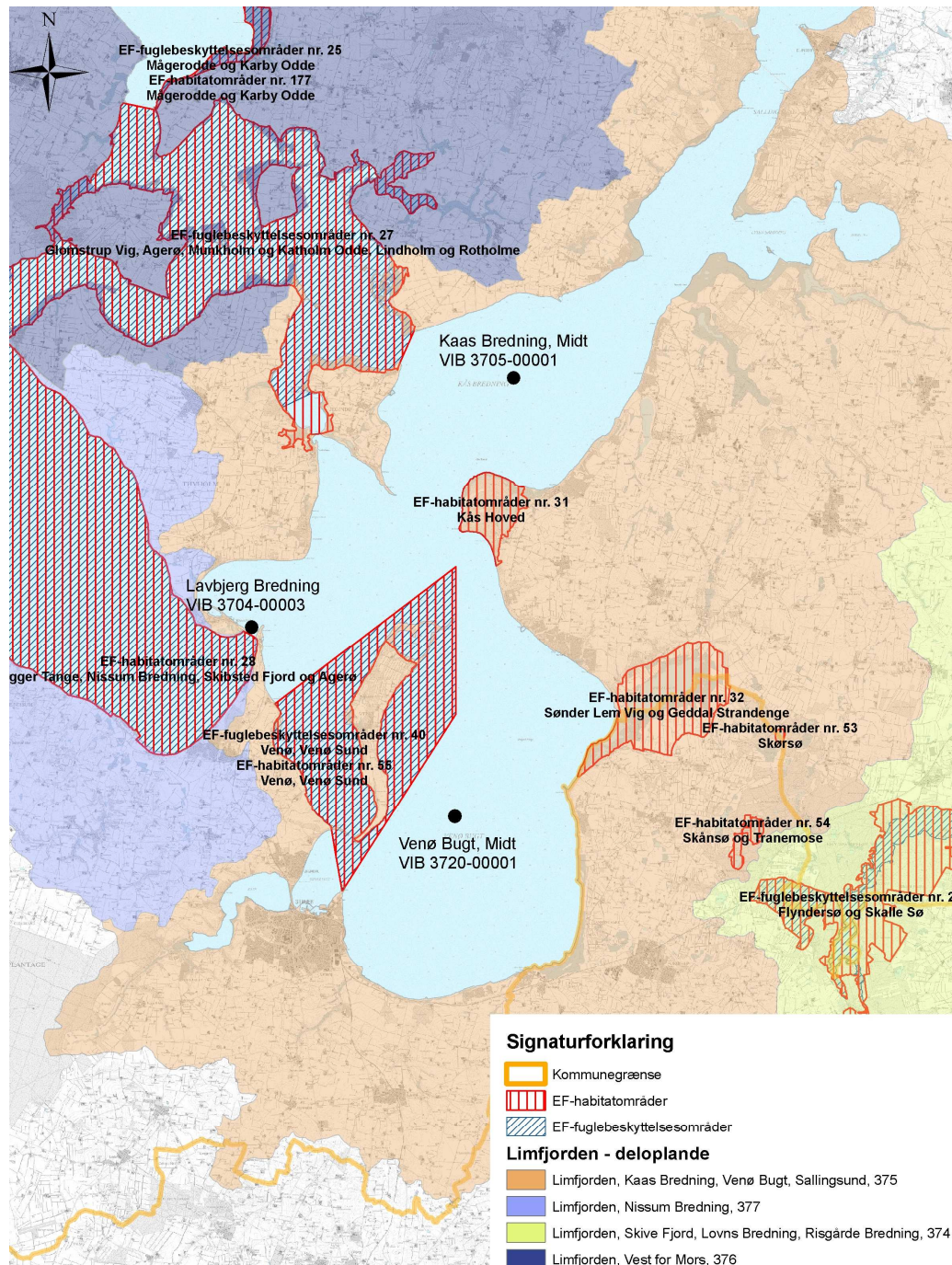
Limfjorden modtager en del vand og næringsstoffer fra Nordsøen. (Limfjordens nettovandskifte var i 2004 henholdsvis 9,7 km³ indstrømmende fra Nordsøen og 12,1 km³ udstrømmende mod Kattegat.). Vandet fra Nordsøen har et væsentligt lavere indhold af næringsstoffer og har derfor en gunstig indvirkning på tilstanden i Limfjorden. Vinden har dog afgørende betydning for vandskiftet med Nordsøen og Kattegat, samt vandskifte og

¹⁴ DFU-rapport 134-04.

HOLSTEBRO KOMMUNE

opblanding i de enkelte vandområder¹⁵. Udspretningsarealerne afvander til Venø Bugt, der ikke er udpeget som Natura 2000 område. Venø Bugt står i forbindelse med Venø Sund¹⁶, som er det nærmeste Natura 2000-vandområde, jvf. figur 1.

Figur 1 Kort over vandoplade, målestationer samt Natura 2000-vandområder.

¹⁵ Ringkøbing Amt et al. 2005, Vandmiljø i Limfjorden 2004.

¹⁶ For yderligere beskrivelse af området henvises til bl.a. basisanalyserne.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

HOLSTEBRO KOMMUNE

Oplandet til Limfjorden er på 758.650 ha, og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 70 %¹⁷, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 531.060 ha, hvoraf landbrugsarealer i vandomland nr. 375, Venø bugt, Kås bredning, Sallingsund svarer til ca. 40.900 ha.

Udpegningsgrundlaget for Venø Sund

Venø Sund er udpeget til Natura 2000-område (nr. 62), som Habitatområde (nr. 55), Fuglebeskyttelsesområder (nr. 40). Udpegningsgrundlaget for området fremgår af nedenstående tabeller. Holstebro Kommune har iht. By- og Landskabsstyrelsen¹⁸ medtaget de supplerende høringsforslag i forbindelse med nærværende vurdering.

Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition behandles under tør natur, mens de resterende behandles i det efterfølgende. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 2, og andre arter fremgår af tabel 3.

Tabel 1 Udpegningsgrundlaget for Venø Sund jf. SNS 2009¹⁹. De naturtyper og arter der er anført med "*" er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype
1150*	Kystlaguner og strandsøer
1160	Større lavvandede bugter og vige
1170	Rev

Tabel 2 Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

	Fuglearter	Ynglende	Trækkende
A047	Klyde	X	
A067	Dværgterne	X	
A069	Lysbuget knortegås		X
A070	Hvinand		X
A132	Toppet skallesluger		X
A195	Stor skallesluger		X

Tabel 3 Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Nr	Art
1103	Stavsild
1365	Spættet sæl

Regionplanens målsætning for Venø Sund

Ringkøbing Amt har i regionplanen udlagt Limfjorden med følgende skærpede målsætning "Der skal være et naturligt og alsidigt plante- og dyreliv, der ikke eller kun er svagt

¹⁷ Miljøministeriet, Vandområde 1.2 Limfjorden

¹⁸ I udkast til vejledning til bekendtgørelsen nr. 408 om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter fremgår, at Naturklagenævnets afgørelse (Afgørelse ifbm. regionplantillæg med VVM-reddegørelse for omfartsvej ved Strøby Egede i Vallø Kommune) fra 2006 har stadfæstet at høringsforslag skal inddrages i en konsekvensvurdering.

¹⁹ Opdateret udpegningsgrundlag 2009

HOLSTEBRO KOMMUNE

påvirket af menneskelig aktivitet, og at fjorden har en vandkvalitet, og som i sin artsammensætning overvejende er bestemt af naturlige forhold."

Venø Sund tilstand

Basisanalyse II er foretaget for Limfjorden som et samlet farvand. Der er således ikke foretaget en selvstændig analyse af de enkelte habitatområder. For fjorden som helhed konkluderes følgende, "*Det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås i 2015 på grund af tilførslen af næringsstoffer fra land.*" Yderligere fremgår det af basisanalysen for Venø og Venø Sund at "*En foreløbig trusselsvurdering for de marine naturtyper i Natura 2000-område nr. 62 kan udmøntes i at de åbne vandområder er følsomme overfor næringsstofbelastning, og fremstår grundet en sådan påvirkning i dag med en forringet vandkvalitet.*"

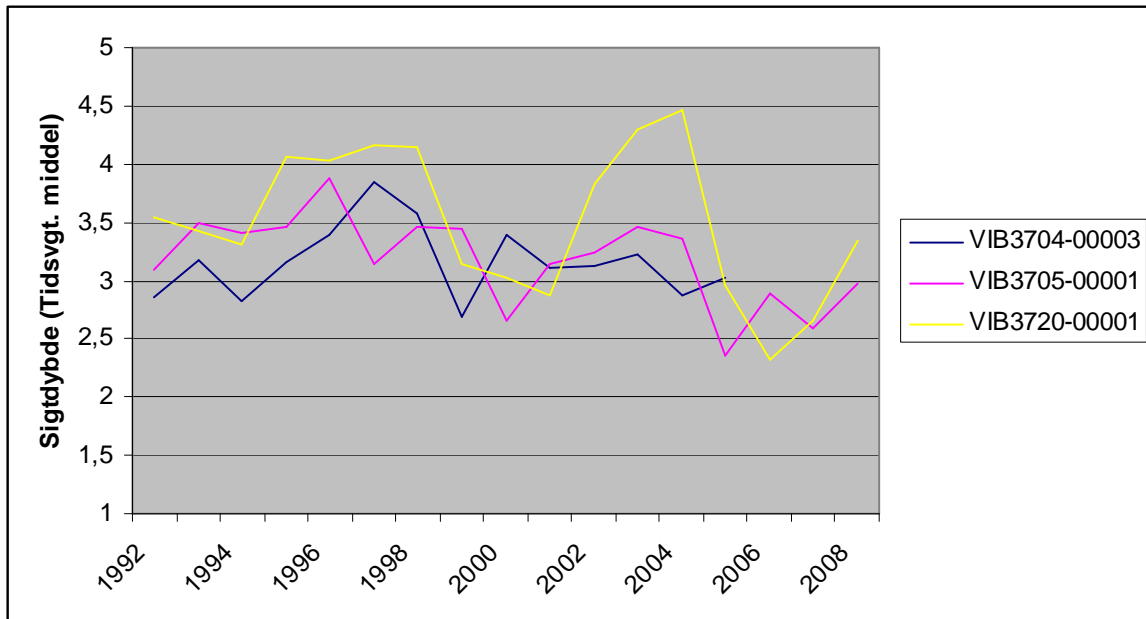
I basisanalysen del II²⁰ er det vurderet, at Limfjorden er meget påvirkelig overfor effekten af tilførslen af næringsstoffer. Overvågningsresultater fra både den regionale og nationale overvågning viser, at hele fjorden pt. er påvirket af for store udledninger af næringsstoffer fra land, især kvælstof²¹. Det medfører forøget opblomstring af planteplankton og enårige makroalger, hvilket nedsætter vandets klarhed og forringer ålegræssets dybdegrænse, samt forøger risikoen for iltsvind ved bunden. Vandets klarhed (sigtdybden) er derfor en god parameter til på enkel måde, at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter, idet mængden og dybdeudbredelsen primært styres af lys. Da der ikke foretages sigtdybde målinger i Venø Sund er det valgt at anvende 3 omkringliggende målestationer, målestationernes geografiske placering fremgår af figur 1. Det fremgår af figur 2, at sigtdybden er præget af store årlige variationer i Venø Bugt.

²⁰ Se Ringkjøbing Amt *et al* (2006): Basisanalyse del II Vurdering af vandforekomsters tilstand og en vurdering af risikoen for, at vandforekomsten ikke kan opfylde regionplanmålene senest 22. december 2015 (side 24).

²¹ Se Miljøcenter Aalborg (februar 2008): Limfjorden.- Statusnotat februar 2008.

HOLSTEBRO KOMMUNE

Figur 2 Udviklingen i sigtdybde i Venø Bugt. Målingerne er foretaget årligt tre forskellige steder i og omkring Venø Bugt. (den tidsvgt. middel)²².

Samlet konklusion for bevaringsstatus for strandsøerne i Natura 2000-område Venø og Venø Sund er, at naturtypen hvor den står i åben forbindelse med udpegningsgrundlaget kystlagune, der er påvirket af store udledninger af næringsalte, der har forringet sigtdybden og ændret de biologiske forhold. En foreløbig trusselsvurdering for de marine naturtyper i Venø Sund kan udmøntes i at de åbne vandområder er følsomme overfor næringsstofbelastning, og fremstår grundet en sådan påvirkning i dag med en forringet vandkvalitet og har dermed ugunstig bevaringsstatus. Rev er kommet på udpegningsgrundlaget for Venø Sund som den sidste, der er kommunen bekendt ikke foretaget tilstands- eller trusselsvurdering af rev i Venø Sund derfor antages det at bevaringsstatus for naturtypen er ugunstig i henhold til de af DMU opstillede kriterier for gunstig bevaringsstatus²³.

En øget næringsstofudvaskning vil jf. basisanalysen kunne have betydning for de fuglearter, der lever af bundvegetationen, da mængden af planter reduceres som følge af eutrofiering. Bl.a. for Lysbuget Knortegås, idet udbredelsen af Ålegræs er begrænset i sin udbredelse af lystilgængeligheden i fjorden. Det fremgår af basisanalysen, at lokalitetens værdi for Lysbuget Knortegås har været faldende siden 1960'erne grundet en øget hvilket er til ugunst for bl.a. Lysbuget Knortegås, idet udbredelsen af Ålegræs (primære fødekilde om efteråret) er begrænset i sin udbredelse af lystilgængeligheden i fjorden. Jf. basisanalysen er der indikationer på at rastende fugle af både Lysbuget Knortegås og Hvinand indenfor områder har været stigende gennem 1990'erne. Det fremgår af basisanalysen at antallet af rastefuglene Toppet skallesluger og Stor skallesluger i perioden 2004-2006 er langt fra det antal, der blev registreret i 1980'erne. For ynglefuglene Klyde og Dværgerterne er det på baggrund af det foreliggende materiale ikke muligt at vurdere deres nuværende forekomst og evt. trusler inden for området.

²² Naturdatabasen.

²³ Dahl et al, 2005, Kriterier for gunstig bevaringsstatus for EF-habitatdirektivets 8 marine naturtyper, s 33

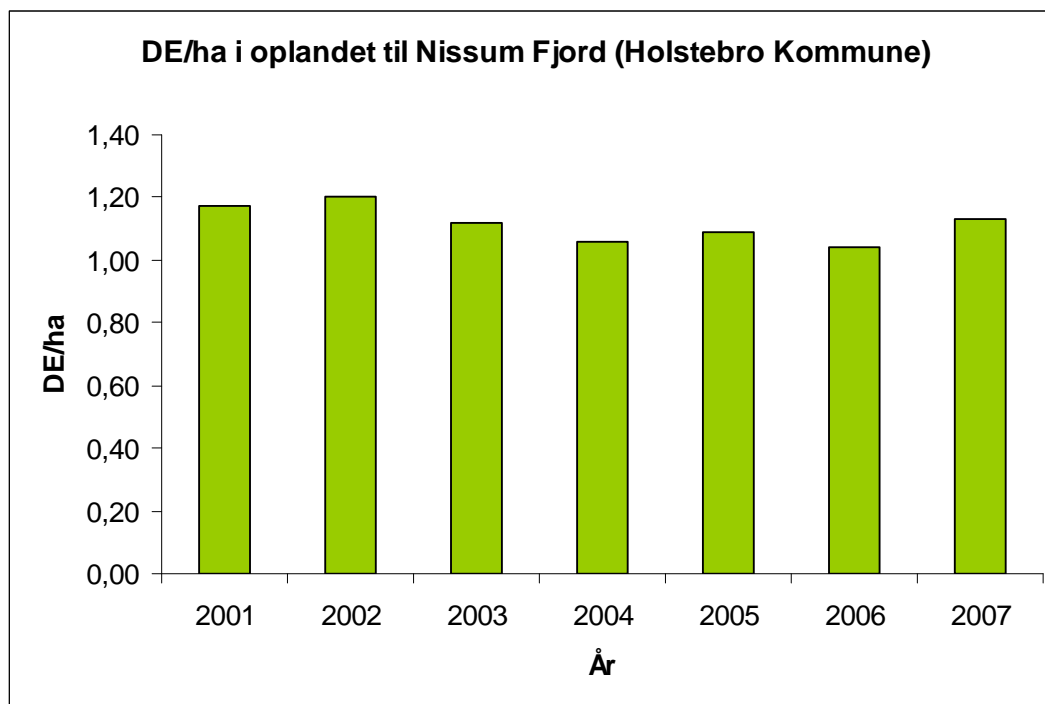
HOLSTEBRO KOMMUNE

Stavsilden vurderes at kunne opholde sig i hele Natura 2000-området. De væsentligste trusler mod stavsilden vurderes generelt at være: Fiskeri, eutrofiering i vandløb og fjorde, udledning af surt vand og okker fra drænedede arealer, samt dårlige fysiske forhold i vandløbene. Stavsilden er en anadrom fisk, og vandkvaliteten på egnede gydestrækninger skal opfylde kravene om en god biologisk kvalitet og en varieret vandløbsstruktur med karakteristiske stryg og pools. Holstebro Kommune har ikke kendskab til vandløb i oplandet til Venø Bugt, der indeholder en gydebestand eller kan understøtte en sådan. Yderligere kendskab til stavsildens bestandsstørrelse er ukendt og specifikke krav mangelfuldt, og truslerne mod Stavsilden i Venø Sund lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

Spættet sæl har én fast dagrasteplads inden for området, Bradser Odde. Der er stor årsvariation i antallet på pladsen i perioden fra 1997 frem til 2005 - gennemsnittet er på 75 sæler. Sælernes primære trussel vurderes at være forstyrrelse af arten på rastepladserne i yngletiden juni/juli.

Husdyrtrykket i oplandet til Nissum Fjord og Venø Bugt

Strukturudviklingen i husdyrproduktionen går på landsplan mod færre men større husdyrbrug. Udviklingen i DE/ha for den del af oplandet der er beliggende i Holstebro Kommune fremgår af figur 3 og 4.

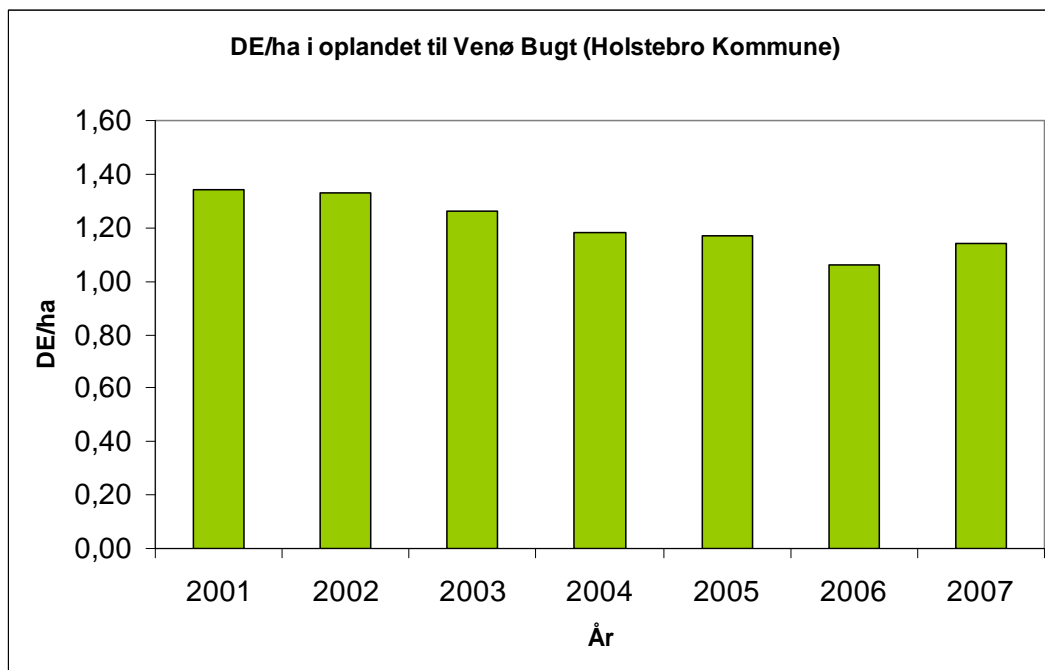
Figur 3 DE/ha i oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune i årene 2001-2007²⁴

²⁴ CTtools i GIS.

HOLSTEBRO KOMMUNE

Det fremgår af basisanalysen, at antallet af dyreenheder i oplandet til Nissum Fjord er ca. 1,3 DE/ha²⁵, fordelt på 55 % kvæg, 35 % svin og 10 % andre husdyr²⁶, hvilket ligger over landsgennemsnittet. I perioden 2001-2007 har der i gennemsnit været et DE/ha på 1,12 generelt for hele oplandet i Holstebro Kommune. Den vestlige del af Holstebro Kommune domineres af kvægbrug, mens pelsdyr er vurderet til at udgøre ca. 6 %.

Figur 4 DE/ha i oplandet til Venø Bugt i Holstebro Kommune i årene 2001-2007²⁷

I oplandet til Venø Bugt i Holstebro Kommune er det samlede antal dyreenheder i perioden fra 2001 til 2007 faldet fra ca. 1,34 DE/ha til 1,14 DE/ha. Faldet dækker over fald i DE for både kvæg og svin, samtidig med stigning i andre husdyrtyper, såsom mink i oplandet.

Antallet af DE/ha er i perioden fra 2001 frem til 2007 er således reduceret med 0,04 DE/ha i oplandet til Nissum Fjord og 0,20 DE/ha i oplandet til Venø Bugt i Holstebro Kommune. Det vurderes derfor, at der i oplandet til Nissum Fjord og Venø Bugt i Holstebro Kommune ikke sker nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Heraf følger, at en etablering/udvidelse i oplandet til Nissum Fjord og Venø Bugt i Holstebro Kommune sker som følge af en nedlæggelse eller reduktion af husdyrproduktionen andetsteds.

De nye omregningsfaktorer for dyreenheder jf. den nye husdyrgødningsbekendtgørelse²⁸, reducerer antallet af kvæg/DE og mink/DE. For kvæg og mink skal der anvendes

²⁵ Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord.

²⁶ Analyse af jordbrugserhvervene 2009.

²⁷ CTtools i GIS

HOLSTEBRO KOMMUNE

hhv. 15-20 % og ca. 45 % mere areal. På landsplan forventes det, at medføre et øget arealkrav på ca. 4 %, samt en reduktion i det samlede fosforoverskud på ca. 10 % jf. høringsbrev af 19.05.09²⁹. Holstebro kommune vurderer, at oplandet omkring Nissum Fjord og Venø Sund som minimum har samme reduktion som i resten af landet.

HERBICIDER

En del af regionplanens målsætning for Nissum Fjord er udbredt vegetation med en dybdegrænse større end 2 m. Der forventes, at denne vegetation primært vil bestå af ålegræs, der er den mest almindelige blomsterplante i vore kystnære farvande. Ålegræs-sområder fungerer bl.a. som fourageringsområder for fugle og opvækstområder for fisk og smådyr. Udbredelsen af ålegræs ud fra kysten anvendes ofte som en indikator på miljøtilstanden i de kystnære områder. I efteråret 2007 igangsatte DMU og MCR et projekt, der havde til formål, at undersøge forekomsten af landbrugsherbicer i Nissum Fjord³⁰. Vandprøverne blev taget i hhv. Mellem Fjord og Felsted Kog i Nissum Fjord. Undersøgelserne verificerede en række stoffer og nedbrydningsprodukter af stoffer, hvoraf 12 er herbicer og 8 er nedbrydningsprodukter af herbicer. Det er tidligere påvist, at ukrudtsmidler kan skade bl.a. plantetilvæksten på ålegræs ved lavere koncentrationer end de koncentrationer, hvor de enkelte stoffer har effekt³¹. Den anvendte målemetode er oprindeligt udviklet til ferskvand, men da Felsted Kog er relativ fersk (~4 ‰), kan det ikke afvises, at anvendelsen af herbicer i oplandet til Nissum Fjord har en negativ effekt på målsætningen i Nissum Fjord. Anvendelsen af herbicer i på landbrugsjord reguleres ikke i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug, og behandles derfor ikke yderligere.

NÆRINGSSTOFFER

Risikoarealer, terrænforhold og overfladevand

Nedenstående vurderinger er baseret på en generel risikovurdering mht. om der kan ske et lille eller et stort tab af fosfor til vandmiljøet. Der er i beskyttelsesniveauet fastsat forskellige beskyttelser af forskellige jordbundsforhold. Herudover er der lavet en vurdering af alle udspretningsarealer i relation til risikoen for overfladeafstrømning og brinkerrosion ved grøfter, vandløb og søer. Såfremt terrænhældninger ned mod overfladevande er skrånende (> 6 grader) eller stærkt skrånende (> 12 grader), er der stor risiko for overfladisk næringsstofafstrømning, og arealerne er typisk ikke egnede til udbringning af husdyrgødning med mindre dyrkningsforanstaltninger til afhjælpning heraf iværksættes. I vurderingen af overfladevande tages der ikke alene hensyn til den målsætning, det primære overfladevand har i det aktuelle område, men der tages også hensyn til slutrecipientens sårbarhed, herunder vandløbstrækninger, søer og kystområder m.v. Det vurderes om vilkår om f.eks. dyrkningsfrie zoner eller ændret markdrift, såsom køreretning er tilstrækkeligt til at minimere risikoen for f.eks. overfladeafstrømning. Alternativt kan der stilles krav om, at de pågældende ikke kan indgå i driften.

²⁸ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v af 10.07.09.

²⁹ Høringsbrev, Høring over udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

³⁰ Arbejdsrapport fra DMU nr. 244, 2008. Forekomst af herbicer i Nissum Fjord

³¹ Nielsen, L.W. & Dahllof, I. 2007: Direct and indirect effects of the herbicides Glyphosate, Bentazone and MCPA on eelgrass (*Zostera marina*). - Aquatic Toxicology 82(1): 47-54.

HOLSTEBRO KOMMUNE

Op til mark nr. 44-0, 44-1, 44-2 og 44-3 er 3 mindre søer, på mark 44-0 skråner visse steder mellem 6-12% ned mod en mindre sø. Omkring mark 12-0 er 2 mindre søer, marken skråner visse steder mellem 6-12%, med fald mod søerne. Markerne 45-0 og 49-0 er beliggende langs et privat åbent vandløb, marken er enkelte steder skrånende mellem 6 og 12%. Mark 2-0 skråner mere eller mindre kraftigt (6-12% og visse steder >12%) ned mod Bæk vest for Handbjerg hvor der er 2 m bræmmer. Åen afvander til Venø Bugt. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke må etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende, der bør stilles vilkår om, at markarbejde skal udføres parallelt med vandløbet, i en afstand af minimum 25 meter fra vandløbet på de pågældende marker eller at der opretholdes minimum 2 meter bræmmer.

De øvrige marker, vurderes ikke at have stor risiko for overfladeafstrømning, enten fordi de ikke har væsentligt fald ned mod vandløbene, eller fordi der er en bred udyrket bræmme ned til vandløbene eller søer.

Flere af markerne er beliggende i kuperet terræn jf. bilag 5, 6, 7. Det fremgår af ansøgningen at der som minimum holdes 2 meter bræmmer til vandløbene, på den baggrund vurderes det at arealerne ikke er særlige risikoarealer mht. overflade afstrømning af fosfor. Bræmmerne bør sikres ved vilkår.

Fosfor

Fosfor kan tabes til overfladevande som opløst og partikulært bundet organisk eller uorganisk fosfor. Tabet af partikelbundet fosfor fra dyrkede oplande udgør i mange situationer mere end halvdelen af det totale fosfortab. Partikelbundet fosfor tilføres ferske vande via vind-, vand- og brinkerrosion og fra kunstigt drænede arealer. Tab af opløst fosfor fra landbrugsjord sker via overfladeafstrømning og udvaskning fra landbrugsjord til dræn og øvre grundvand. Fosfortab fra det dyrkede areal er også præget af meget stor rumlig variation, uanset hvilken tabsproces, der måtte være aktiv. Det er anslået, at omkring 10 % af det dyrkede areal resulterer i omkring 90 % af det fosfortabet til overfladevande. Når jordens infiltrationskapacitet overskrides, begynder vandet at løbe af på jordoverfladen. Det strømmende vand kan rive jord med partikelbundet fosfor løs, som skylles med vandet, hvorefter det deponeres i lavninger, vandløbsbræmmer eller transporteres videre til grøfter, vandløb og søer. Erosion foregår som overfladeerosion, eller vandet kan samle sig i riller på skrånende arealer. Risikoen for overfladeafstrømning stiger som følge af arealet hældning og dennes udstrækning. Konkave skråninger med konkav tværsnitsprofil er mest udsatte for erosion, da den konkave tværsnitsprofil bevirker, at vandet fra et større område samles i en koncentreret strøm. Erosion kan derfor lokalt medføre meget store tilførsler af fosfor til vandmiljøet.

Jordtyper, drænforhold og fosforklasse

Alle udspretningsarealerne er enten beliggende i opland til Venø Sund, Nissum Fjord eller Sønderlem Vig, der for de to sidstnævnte er overbelastet med fosfor, jf. bilag 8.

Opland til Nissum Fjord og Sønderlem Vig

I Nissum Fjord og Sønderlem Vig er fosfor sandsynligvis den begrænsende faktor for algeproduktionen, nitratudvaskningens betydning i Felsted Kog (Nissum Fjord) øges ud

HOLSTEBRO KOMMUNE

mod slusen, jf. Basisanalysen del II³². Oplandsanalysens begrundelse for vigtigheden, af en reduktion af næringsstofflørslerne til Felsted Kog i forhold til den resterende del af Nissum Fjord er, at Felsted Kog modtager ca. 70 % af næringsstofflørslen via Storå-systemet, samt at en reduktion til Felsted Kog vil gavne hele Nissum Fjord sammenlignet med hvis reduktionerne blev foretaget i Flynder å's vandsystem, hvor reduktionen kun vil gavne Yder Fjord og Indfjorden.

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2002 på landsplan³³. Landbruget bidrager med ca. 40 % af fosfortilførslen til Nissum Fjord³⁴. Det fremgår af basisanalysen, at der ikke forventes en reduktion af fosforafstrømningen til Nissum Fjord, således at den samlede fosforbelastning i 2015 forventes at ligge på det nuværende niveau på 65 ton fosfor. I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % af den udbragte fosfor i oplandet til Nissum Fjord.

Jordens bindingskapacitet for fosfor stiger i takt med stigende indhold af ler og jern- og aluminiumoxider, og jordens fosforbindingskapacitet varierer meget i Danmark. I mineraljorde findes hovedparten af jordens fosfor bundet i lerfraktionen eller på belægninger af jern- og aluminiumoxider på større partikler. På jorde med højt lerindhold kan der, især i forbindelse med kraftig nedbør, opløses fosfor og løsrives fosforrige partikler fra overjorden, som transporteres ned gennem sprækker og større porer til eventuelle drænrør dybere nede, og via disse blive transporteret ud til vandmiljøet. Der er en principiel sammenhæng mellem jordens fosforstatus og risikoen for fosfortab. Dette er vist ved flere enkeltstående undersøgelser, hvor fosforstatus, målt f.eks. ved fosfortallet, varierede, medens transportbetingelserne var ensartede³⁵. Der er imidlertid ikke lavet tilstrækkeligt med undersøgelser til at kvantificere denne sammenhæng under praktiske forhold. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at forsigtighedskriteriet medfører, at der skal foretages en individuel vurdering af bedriftens jorde baseret på tabsrisiko og jordernes fosfortal. Dansk landbrugsrådgivning anbefaler, at der tilføres samme mængde fosfor, som afgrøden bortfører ved fosfortal 2-4³⁶. Dette underbygges yderligere af oplandsanalysen, som indikerer at fosforoverskuddet har betydning for den samlede fosfortilførsel til fjorden.

Mark nr. 44-0, 44-1, 44-2 og 44-3 er beliggende i oplandet til Nissum Fjord, der er overbelastet med fosfor. Arealerne er hverken drænet eller detailafvandede, de er alle beliggende på lerblandet sandjord (JB 3-4), jf. bilag 11 (de sydligste marker – Nissum Fjord)

Markerne 54-0 og 21-0 er beliggende i oplandet til Sønderlem Vig jf. bilag 8 arealerne udgør samlet < 3 ha.

³² Vandrammedirektivets basisanalyse del II

³³ Mandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne

³⁴ Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord

³⁵ Heckrath, G. et al., 1995. Phosphorus leaching from soils containing different P concentrations in the Broadbalk experiment. J. Environ. Qual. 24, 904-910. & Pote, D.H., et. Al., 1999. Relationship between phosphorus levels in three ultisols and phosphorus concentration in runoff. J. Environ. Qual. 28, 170-175.

³⁶ Knudsen, L., 1998. "Pas på fosfor". Landbrugets Rådgivningscenter, Århus, Danmark.

HOLSTEBRO KOMMUNE

Det fremgår af oplandsanalysen at "*Fosfor fra landbruget bidrager væsentligt til den samlede fosfortilførsel, og på de arealer der er defineret som fosfor-risikoarealer, vil det have gavnlige effekt på fosfortilførslen til fjorden at mindske fosforoverskuddet*"³⁷. Fosforoverskuddet var i 2005 og 2007 i gennemsnit ca. 11 kg P/ha i oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune, hvor fosforoverskuddet er mindst i området syd for Nissum Fjord samt nord for Holstebro by³⁸.

Husdyrbrugets arealer bidrager i gennemsnit med et fosforoverskud på 3,8 kg P/ha/år og har dermed et betydeligt mindre fosforoverskud end gennemsnittet i oplandet til Nissum Fjord. Det er Holstebro Kommunes vurdering at husdyrbrugets arealer ikke i sig selv kan påvirke Nissum Fjord væsentligt med fosfor.

Opland til Venø Sund

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2002 på landsplan³⁹. Landbruget bidrager med ca. 31 % af fosfortilførslen til Limfjorden⁴⁰. Det fremgår af basisanalysen, at der ikke forventes at tilførslen af fosfor kommer ned på et niveau hvor fjordens målsætning kan opfyldes. I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % i oplandet til Limfjorden.

Tilførslen af fosfor fra oplandet til Limfjorden kan i større eller mindre grad have betydning for miljøtilstanden i Limfjorden som helhed og for delområder af fjorden. Udspretningsarealerne er ikke beliggende indenfor de af statens fosforfølsomme klassificerede oplandsområder.

De nordligste marker; 25-0 og 26-0 er beliggende på grovsandet jord, mens 21-0, 22-0, 23-0, 54-0 og mark 55-0 er beliggende på lerblandet sandjord grov/fin. Markerne afvander delvist til Venø Sund, dog er < 3 ha af mark nr. 54-0 og 21-0 tilsammen beliggende i oplandet til Sønderlem Vig, jf. bilag 9. Arealerne er hverken drænet eller detailafvandede.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet samt Hedeselskabets drænoversigt at Mark 43-3 er delvist drænet. Mark 47-0, 52-0, 53-0 er drænedede og alle beliggende på lerblandet sandjord (JB 3-4), mark nr. 45-0, 46-0, 50-0, 51-0 er drænedede, beliggende på sandblandet lerjord (JB 5-6) ingen af arealerne er lavbundsarealer. Mark nr. 48-0, 49-0 er drænedede og ligger delvist på lavbundsareal, hvormed hhv. 0,57 ha og 0,28 ha i alt 0,85 ha er beliggende i fosforklasse 2. Der skal derfor tages højde for dette i udarbejdelsen af den endelige miljøgodkendelse samt sikres at der er overensstemmelse mellem fosforkravet, i ansøgningen og miljøgodkendelsen.

³⁷ Oplandsanalysen, Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport.

³⁸ Beregning af P-overskud pr. ha. Pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskab, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

³⁹ Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne.

⁴⁰ Miljøministeriet, vandområde, 1.2 Limfjorden.

HOLSTEBRO KOMMUNE

Mellemste marker; 38-1, 57-0, 57-0 og 58-0 er på grovsandet jord, markerne 1-0, 1-1, 5-0, 2-0, 11-0, 16-0, 17-0, 18-0, 20-0, 28-0, 37-0, 38-0, 40-0 på lerblandet sandjord grov/fin (JB3-4) og markerne; 43-0, 43-1, 43-2 er beliggende på sandblandet lerjord (JB 5-6). Arealerne er hverken drænede eller detailafvandet, jf. bilag 10.

Mark 12-0, 15-0, 19-0, 41-0, 42-0, ligger helt eller delvist på lavbundsarealer der ikke er omfattet af okkerklasse, men er ikke drænet eller detailafvandet, de er beliggende på lerblandet sandjord grov/fin (JB 3-4) med undtagelse af 42-0 som er husmus jord (JB 11) og 49-0 som er sandblandet lerjord grov/fin (JB 5-6). Arealerne er beliggende i oplandet til Nissum og Kås Bredning, jf. bilag 10.

Nitrat

Vandmiljøplan III fastlægger, at der skal sikres en reduktion på 13 % af nitratudvaskningen fra landbruget i 2015 i forhold til udvaskningen i 2003 på landsplan. Med vedtagelsen af Grøn Vækst, som erstatter og supplerer den vedtagne vandmiljøplan III, fastsættes nye reduktionskrav for bl.a. tilførsel af nitrat til vandområder, som i perioden 2010-2015 skal reduceres med 19.000 ton nitrat (ca. 1/3 i fht. i dag).

Oplandsanalysen konkluderer, at ca. 50 % af det samlede opland til Nissum Fjord er højrisikoarealer for udvaskning af nitrat til vandmiljøet, hvilket de af staten fastsatte nitratklasser langt fra kan honorere, idet disse arealer udgør 32 % af oplandet. Modelberegninger i oplandsanalysen indikere, at en fremtidig miljøtilstand, hvor vegetationen er udbredt i størstedelen af fjorden, vil kunne opnås med en reduktion af bl.a. nitrattilførslen på ca. 30 % i forhold til 2001, svarende til ca. 700 ton nitrat. I oplandsanalysen vurderes det, at en fuldt implementeret vandmiljøplan III forventes, at medføre en samlet reduktion på mellem 15-20 % i forhold til 2001. For at opnå en reduktion på 30 % vurderes det i oplandsanalysen, at nitrattilførslen til fjorden skal reduceres yderligere med 250-350 ton N. Basisanalysens del II vurderer, at nitrattilførslen til Nissum Fjord ved udgangen af 2015 vil være på 1.952 ton N, hvilket svarer til en reduktion på ca. 18 % i forhold til niveauet i 2001⁴¹. Landbruget bidrager med ca. 83 % af tilførslen af nitrat til Nissum Fjord⁴². Samme basisanalyse citerer Recipientkvalitetsplanen for Limfjorden, hvoraf det fremgår, at tilførslen fra oplandet til Limfjorden skal ned på 9.520 tons kvælstof pr. år fordelt på 1.340 tons fra punktkilder og 8.180 tons kvælstof pr. år fra den diffuse tilførsel. Midtvejsevalueringen af Vandmiljøplan III⁴³ viser, at målene i denne ikke nås. Havde de været nået, ville den årlige diffuse kvælstoftilførsel til Limfjorden have været reduceret til ca. 9.700 tons pr. år⁴⁴. Landbruget bidrager med ca. 63 % af tilførslen af nitrat til Limfjorden, som følge af afstrømning. Det atmosfæriske bidrag er vurderet til at udgøre ca. 10 %, hvoraf landbruget er den dominerende kilde⁴⁵. Det fremgår af udregninger⁴⁶ foretaget af Holstebro

⁴¹ Heri medregnet mindre korrektioner for tilførsler fra punktkilder. Ovenstående vurdering af N-reduktionen i 2015 er baseret på grove estimater og vurderes at være optimistisk, idet modelberegninger af N-belastning til Ringkøbing Fjord (Oplandsmodel for N-belastning af Ringkøbing Fjord, DHI-rapport juni 2004) har indikeret at flere tiltag i et opland vil have tendens til at "overlappe" hinanden, hvilket med andre ord medfører, at effekten af alle tiltagene ikke slår fuldt igennem.

⁴² Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord.

⁴³ Se Petersen et al (december 2008) Midtvejsevaluering af Vandmiljøplan III.

⁴⁴ Analyse af udviklingen i husdyrtryk i Limfjordsoplandet, side 13.

⁴⁵ Miljøministeriet, vandområde, 1.2 Limfjorden.

HOLSTEBRO KOMMUNE

Kommune at det gennemsnitlige N-overskud i perioden fra 2005 til 2007 er på ca. 58 kg N/ha for de arealer, der er beliggende i oplandet til Venø Bugt og 71 kg N i oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune.

Arealerne er ifølge Miljøstyrelsens kortværk alle beliggende indenfor nitratklasse 1, med undtagelse af mark nr. 44-0, 44-1, 44-2 og 44-3 jvf. bilag 12, hvilket betyder, at der er risiko for kvælstofudvaskning til sårbare områder. Det gælder for samtlige arealer der er omfattet af nitratklasse 1, at der må udbringes 85 pct. af de generelle harmoniregler, hvilket svarer til et dyretryk på 1,19 DE/ha uden anvendelse af virkemidler til reduktion af nitratudvaskningen til rodzonen.

Ved anvendelse af N-udvaskningsreducerende virkemidler kan harmonitrykket på husdyrbrugets udspretningsarealer øges, såfremt N-udvaskningen til rodzonen holdes på et niveau svarende til udbringning af husdyrgødningen ved reduceret harmonitryk.

Der er ansøgt om et harmonitryk på $(438,63 \text{ DE} / 313,80 \text{ ha}) = 1,4 \text{ DE/ha}$ med etablering af min. 2,2 procentpoint ekstra efterafgrøder udover plantedirektoratets generelle lovpligtige krav.

Holstebro Kommune finder, at der i miljøgodkendelsen bør stilles vilkår om etablering af supplerende efterafgrøder til reduktion af nitratudvaskningen. Da der ligeledes indgår udspretningsarealer i Struer Kommune med Nitratklasse 1, forventer Holstebro Kommune, at Struer Kommune stiller et efterafgrødevilkår på bedriftsniveau under hensynstagen ovenstående vurdering.

HOLSTEBRO KOMMUNES VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF NISSUM FJORD, VENØ SUND OG SØNDERLEM VIG

Husdyrbrugets individuelle betydning

Husdyrbrugets arealer afvander til tre Natura 2000-vandområder, Nissum Fjord, Venø Sund og Sønderlem Vig som henholdsvis udgør 0,03%, 0,6% og 0,03% af det samlede landbrugsareal i oplandene.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning bidrager med ca. 0,02 promille⁴⁷ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Nissum Fjord, < 0,01 promille i forhold til Venø Sund og < 0,01 promille i forhold til Sønderlem Vig.

Det fremgår af Kammeradvokatens notat⁴⁸ til miljøministeriet om Miljøklagenævnets praksis, at et husdyrbrug der maksimalt udgør 0,5 promille af den samlede udvaskning fra samtlige arealer i oplandet, ikke alene på den baggrund, kan siges, i sig selv kan på-

⁴⁶ Baseret på CTtools.

⁴⁷ Første del af udregningen er foretaget i Farm N, her udregnes forskellen i nitratudvaskningen fra henholdsvis brugen af husdyrgødning og udelukkende anvendelse af kunstgødning på de af husdyrbrugets udspretningsarealer. Udspretningsarealernes "merudvaskning" af nitrat sættes herefter i forhold til hele oplandet til Nissum Fjord. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af det samlede nitratudvaskning fra samtlige landbrugsarealer i oplandet til Nissum Fjord.

⁴⁸ Udkast til "Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug" af 28.05.09

HOLSTEBRO KOMMUNE

virke Natura 2000-området væsentligt. Nitratudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vurderes på den baggrund ikke at kunne påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt negativt.

Udvidelsens kumulative effekt

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at strukturudviklingen i landbruget i oplandet til Nissum Fjord, Venø Sund samt Sønderlem Vig, implementeringen af de nye omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder, VMP III, Grøn Vækst samt kommunens individuelle vurdering af husdyrgodkendelser i oplandet til de tre Natura 2000-vandområder samlet virker for en forbedret miljøtilstand for udpegningsgrundlaget. Holstebro Kommune vurderer at nærværende udtalelse med de opstillede vilkår er tilstrækkeligt til at fremme miljøtilstanden for udpegningsgrundlaget.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets arealdrift er forenelig med naturområdets sårbarhed og kvalitet, sammenfattende vurderes det, at områdets integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets arealdrift.

TØR NATUR

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Siden den 1. august 2007 har det været et generelt krav, at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsmarker beliggende i en afstand under 1000 meter fra de naturarealer, der er omfattet af "bufferzonereglen". Mark nr. 54-0, 55-0- 23-0 og 22-0 er beliggende tættere på end 1.000 meter fra naturområder omfattet af § 7, og arealerne er derfor omfattet af kravet.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde (hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7 eller § 3 beskyttet natur) er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkninger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om f.eks. nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Ingen af de angivne udbringningsarealer for husdyrgødning er registreret som beskyttede i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Bilag IV-arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a. at yngle- og rasteområder

HOLSTEBRO KOMMUNE

ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må ødelægges.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udspretningsarealer er Holstebro Kommune ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse.

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbrugets samlede drift med de stillede vilkår ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Nissum Fjord væsentligt negativt.

GRUNDLAGET FOR FORHÅNDSVURDERINGEN

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af bl.a. kommunens oplysninger om områdets natur og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, CTtools, basisanalyse for N 65 og N62, samt miljødata fra STOQ.

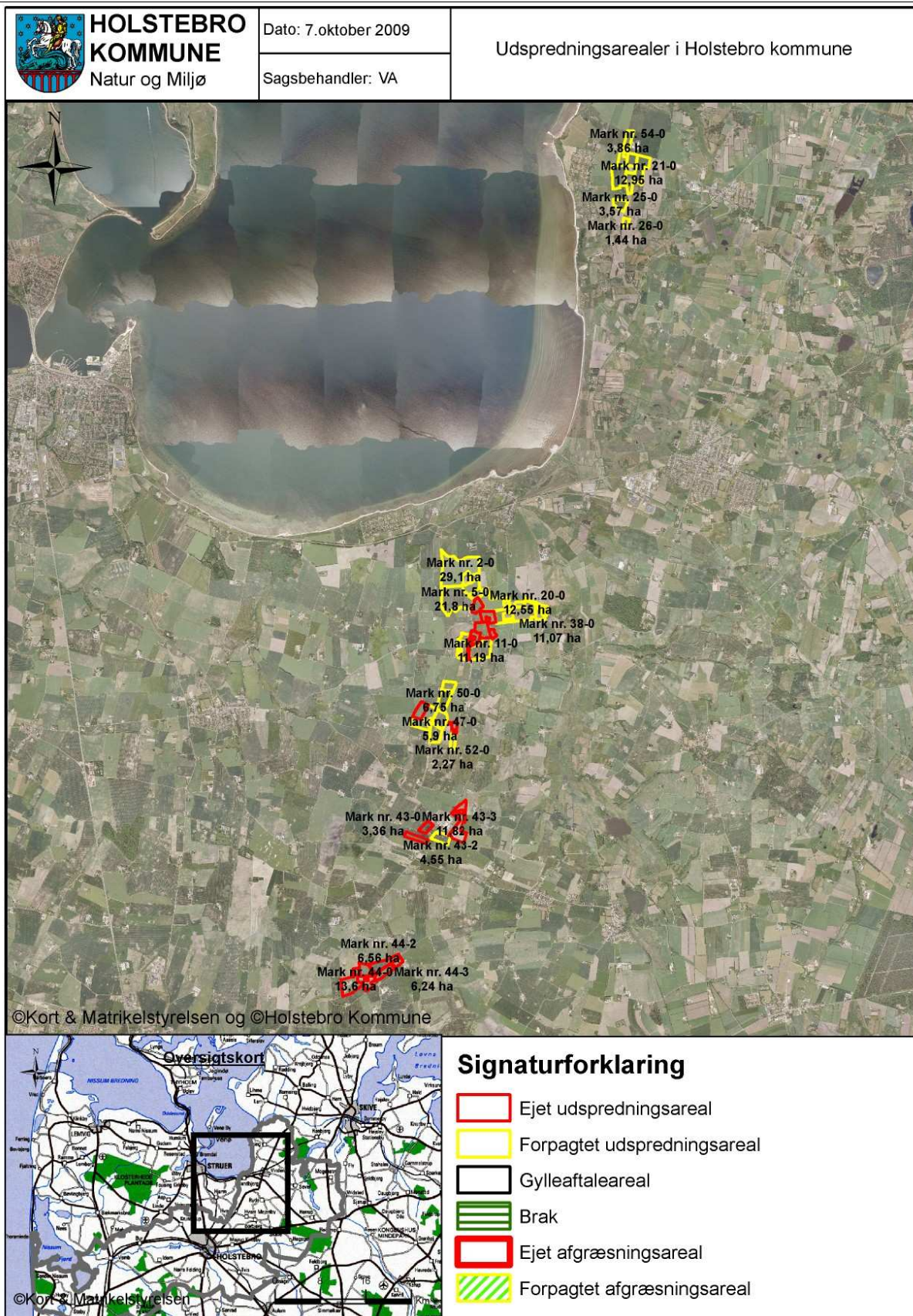
Holstebro Kommune er i gang med, at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenens betydning i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til Nissum Fjord. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag og andel til de kumulative effekter på natur om miljø, er baseret på dels datamateriale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurdering af natur og miljøeffekten af miljøgodkendelser af landbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 1 Udspretningsarealer

TEKNIK OG MILJØ

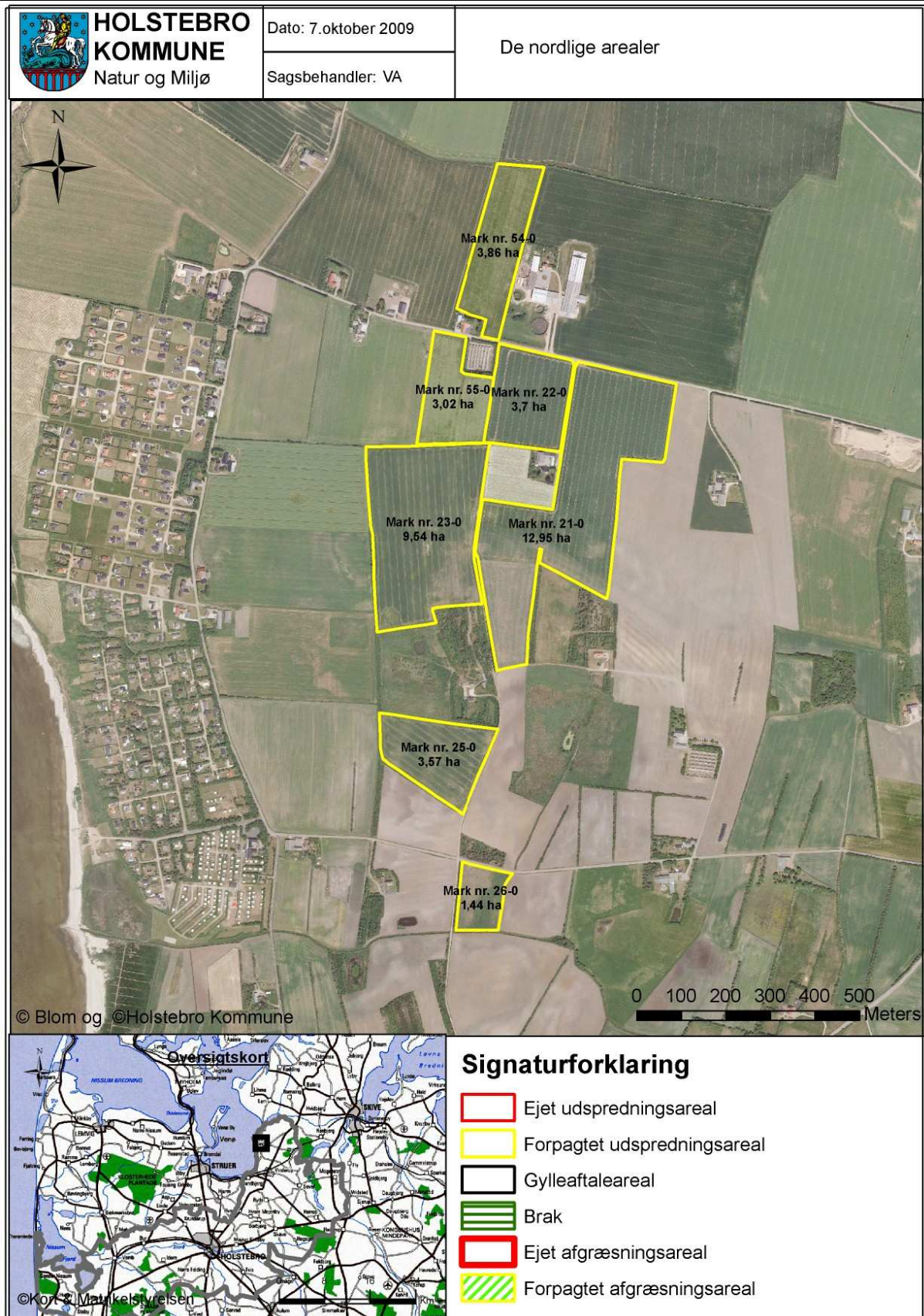
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 2 De nordlige arealer

TEKNIK OG MILJØ

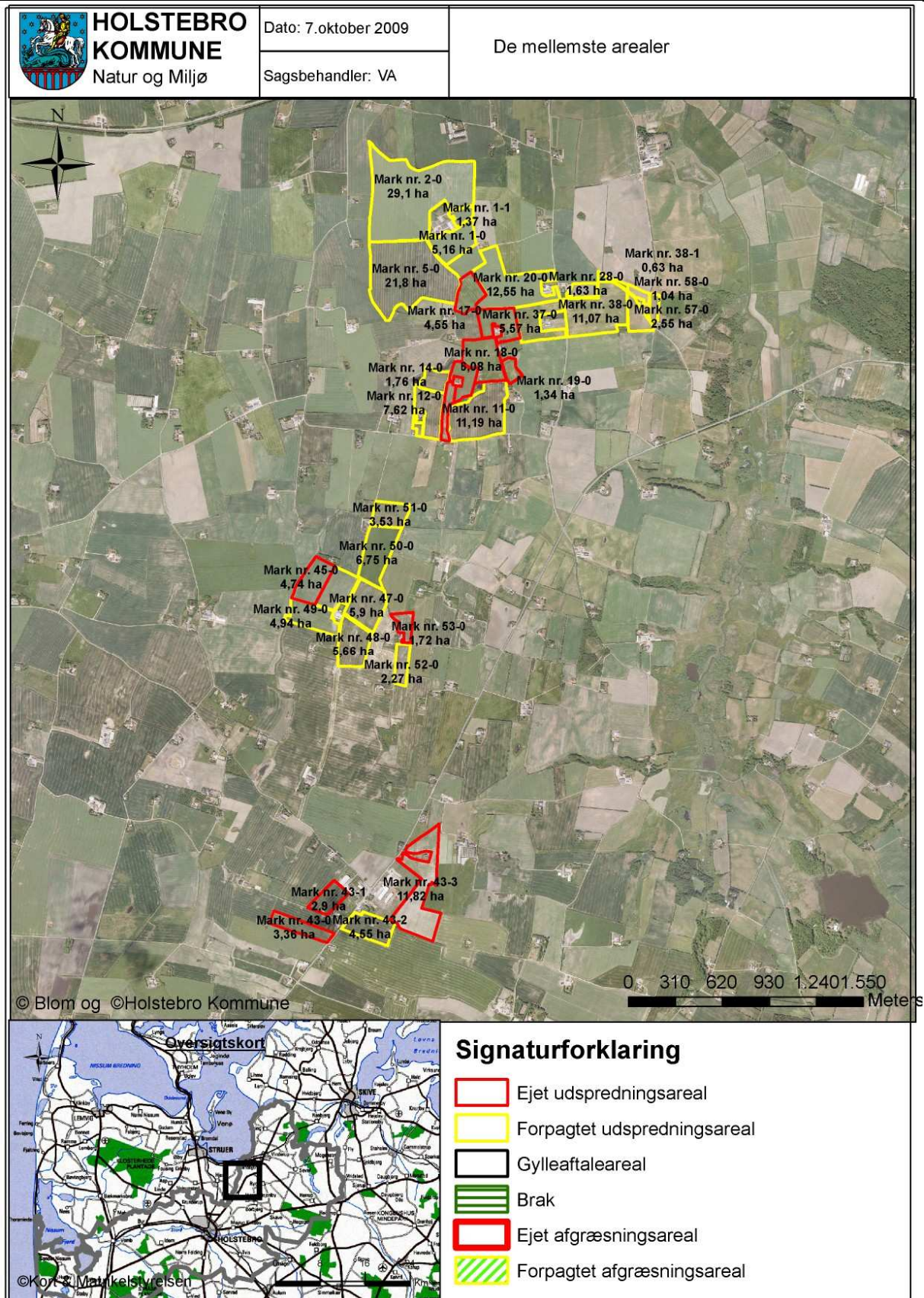
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 3 De mellemste arealer

TEKNIK OG MILJØ

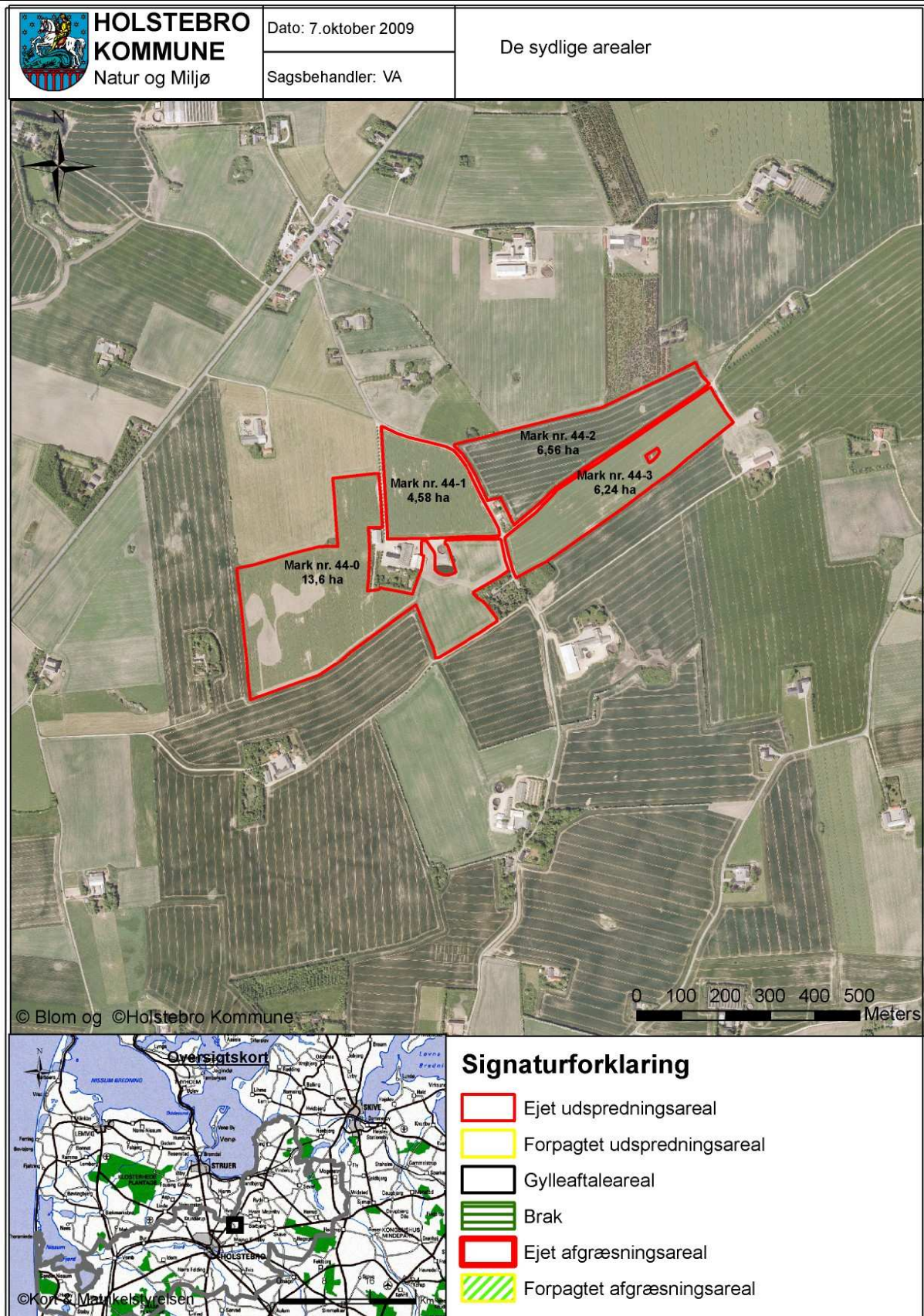
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 4 De sydlige arealer

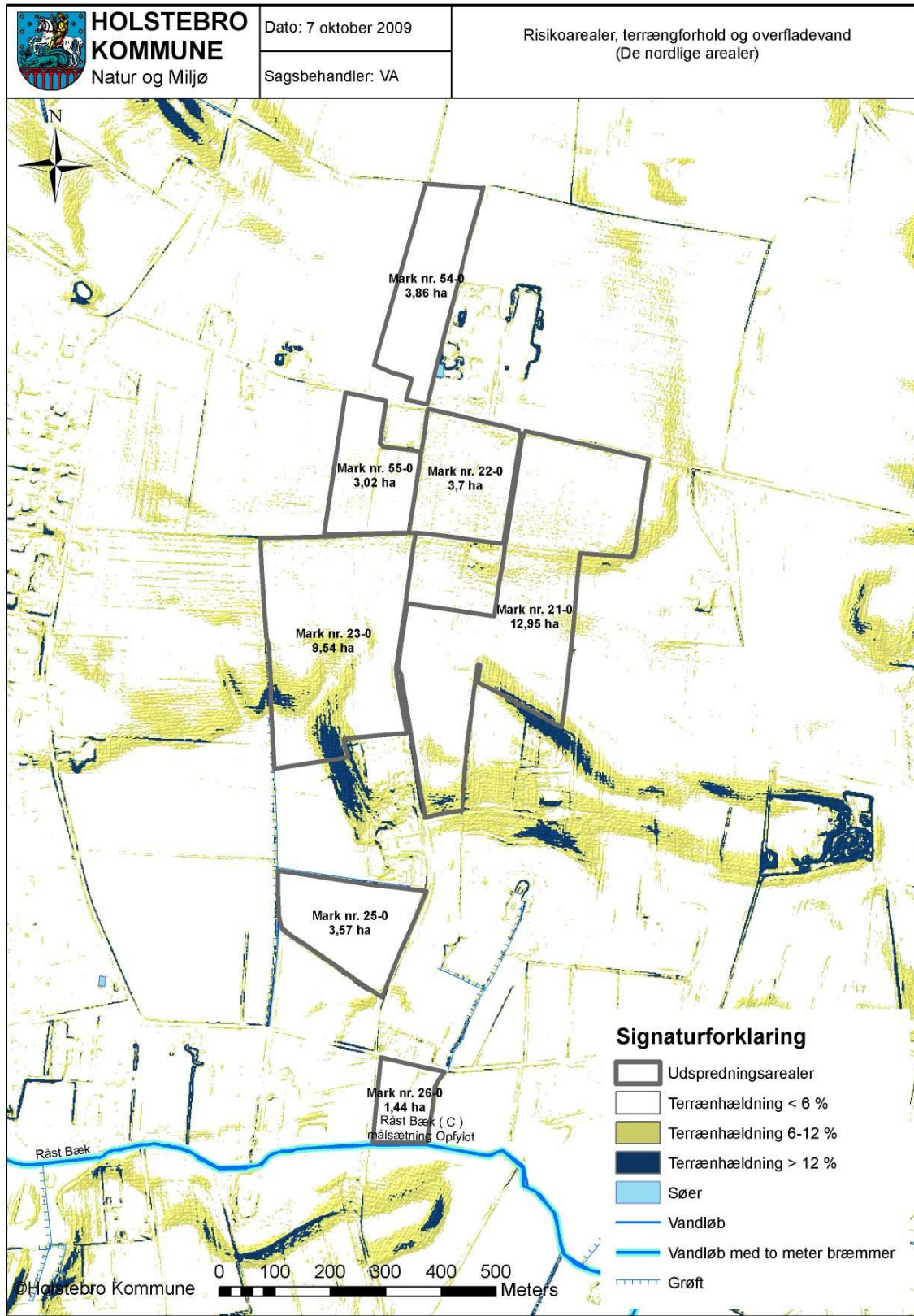
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 5 Risikoarealer, terrænforhold og overfladevand (de nordlige arealer)

TEKNIK OG MILJØ

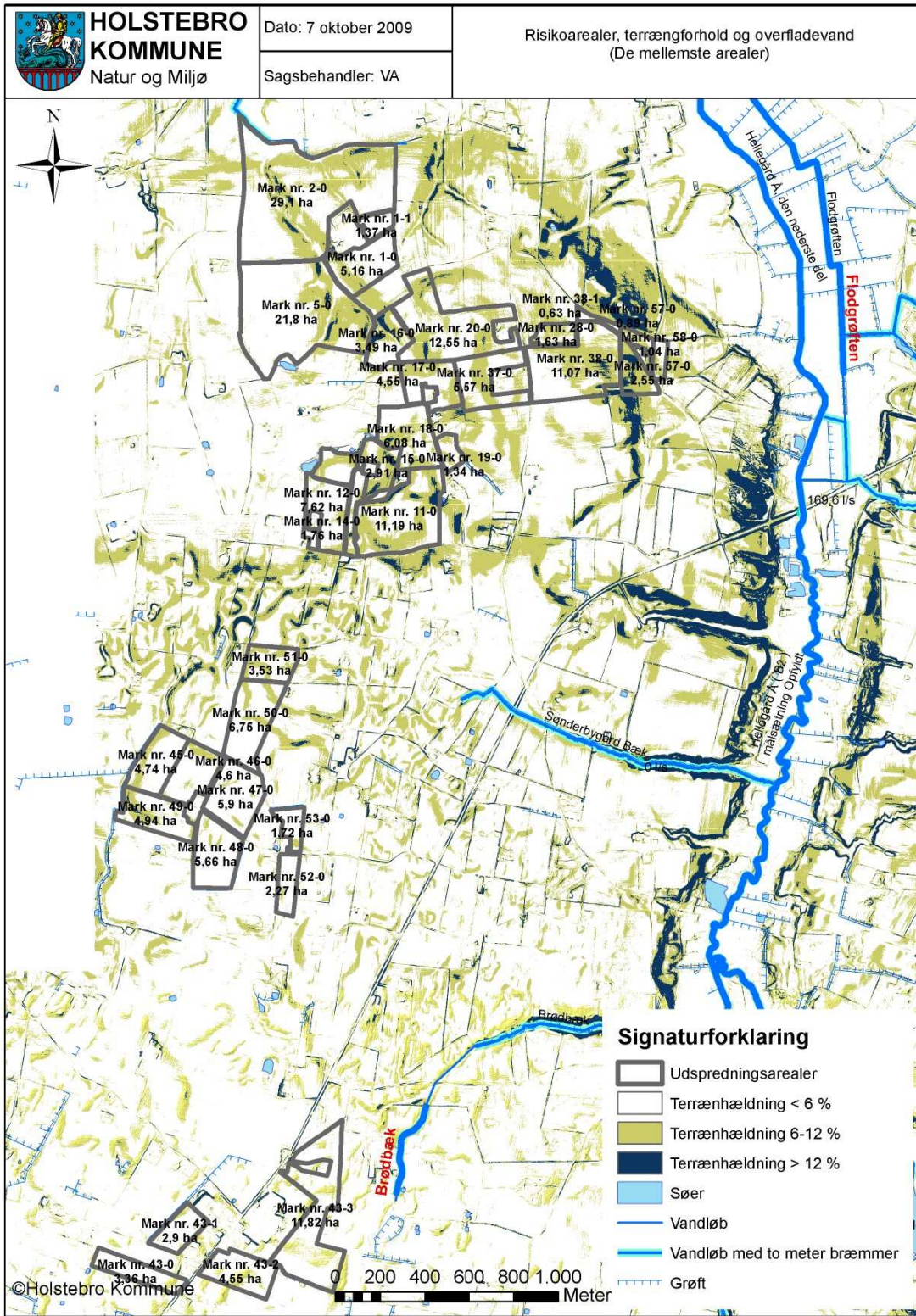
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

HOLSTEBRO KOMMUNE

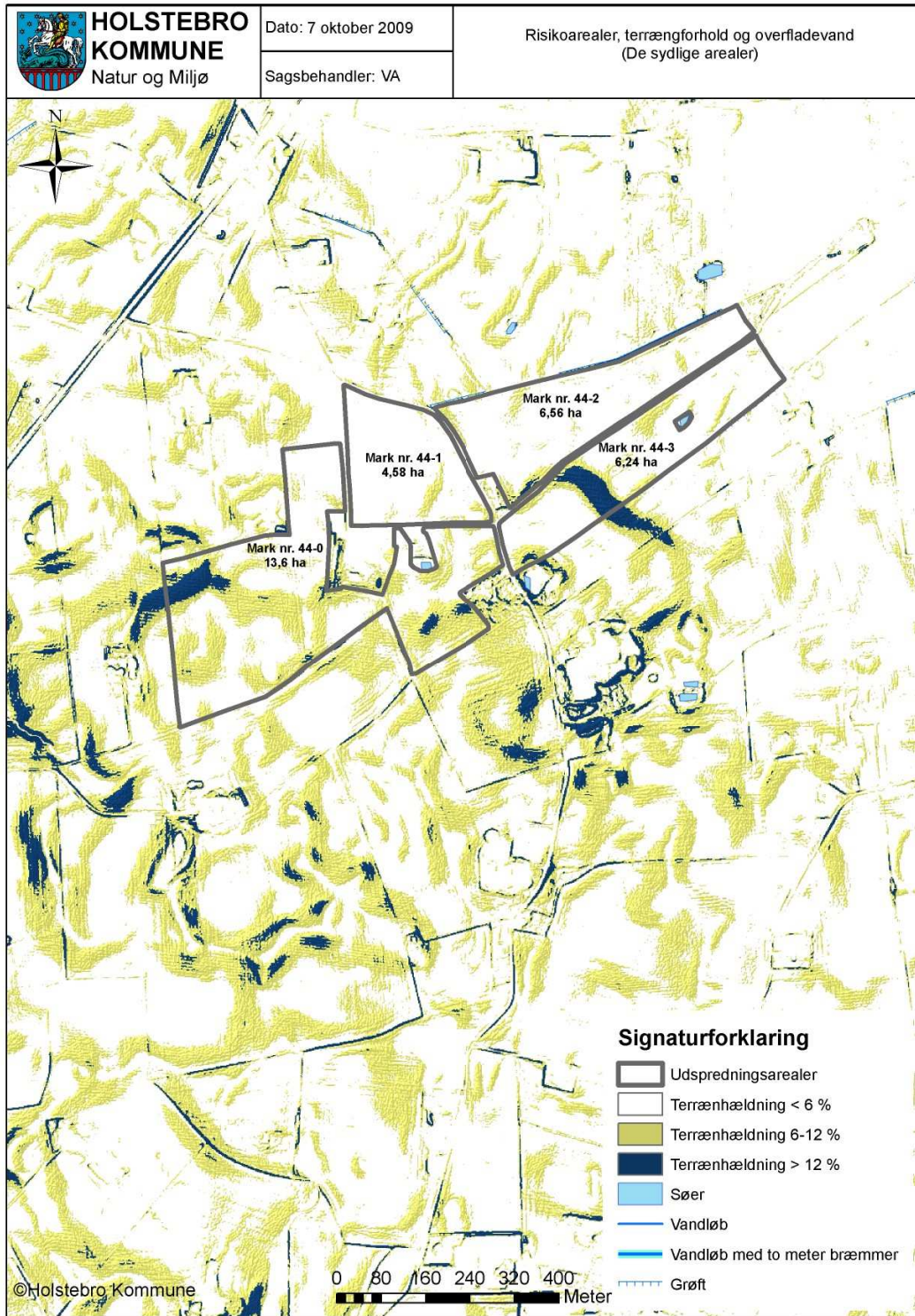
Bilag 6 Risikoarealer, terrænforhold og overfladevand (de mellemste arealer)

HOLSTEBRO KOMMUNE

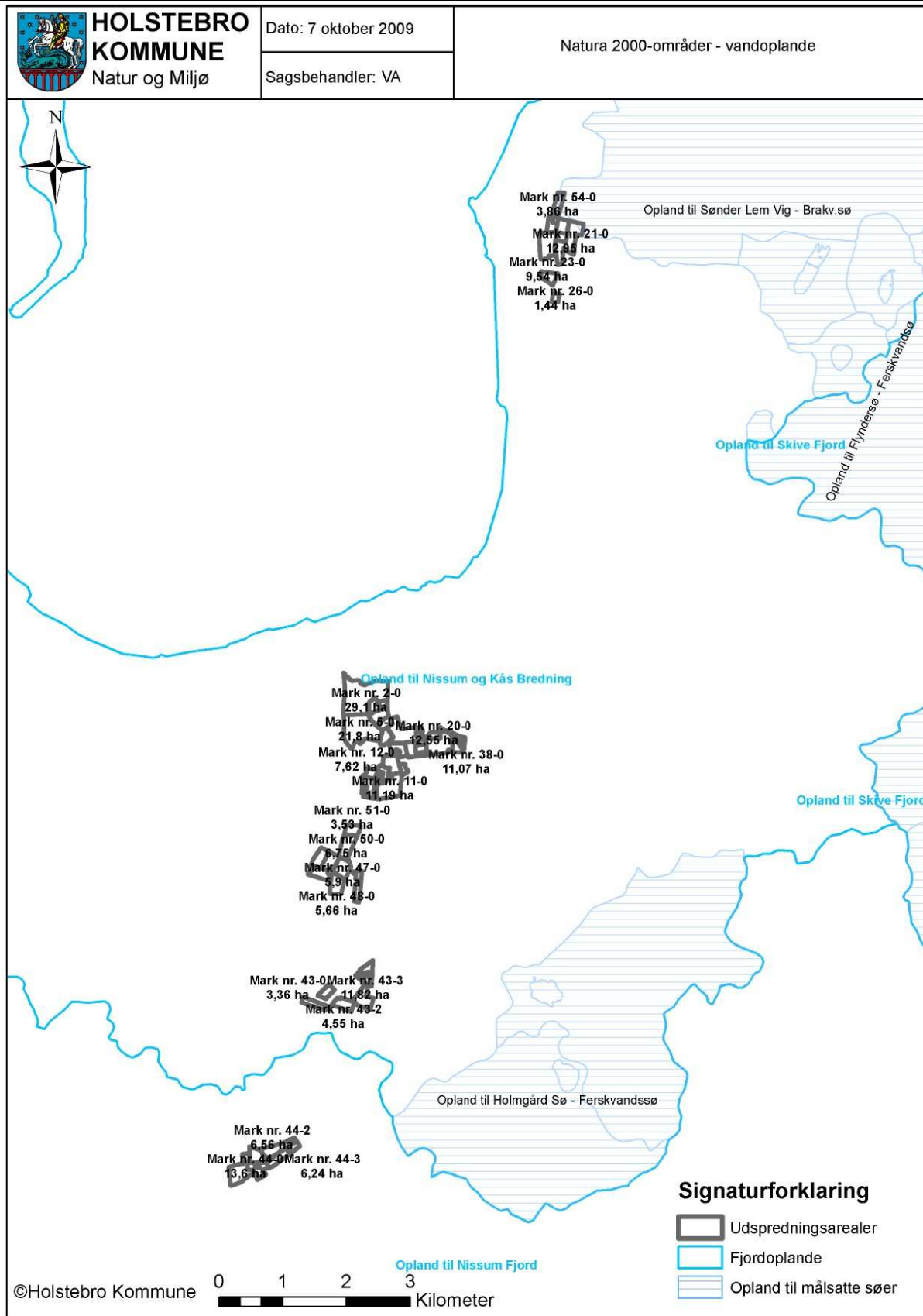
Bilag 7 Risikoarealer, terrænforhold og overfladevand (de sydlige arealer)

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 8 Natura 2000-områder, vandoplande

TEKNIK OG MILJØ

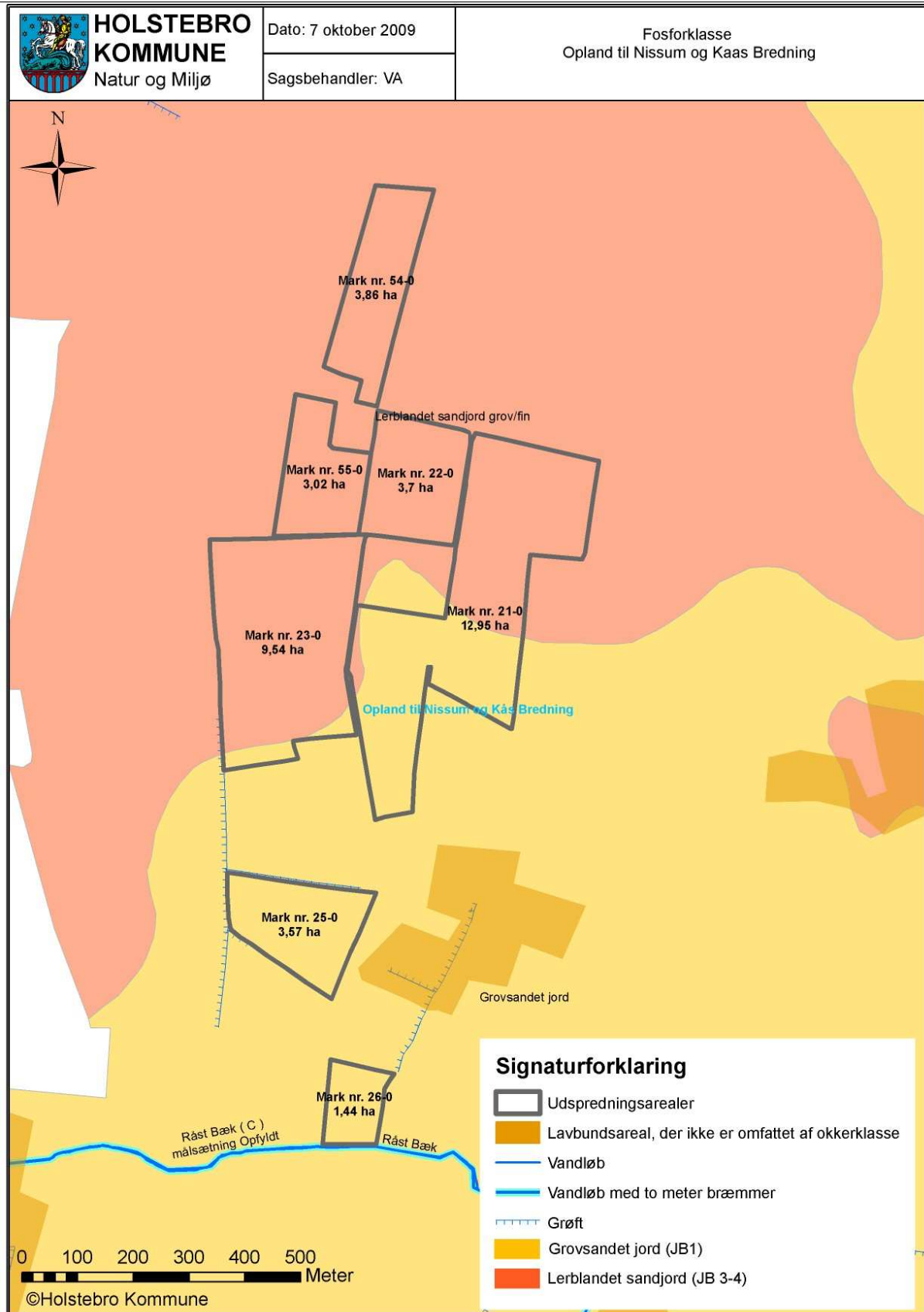
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 9 Fosforklasse (de nordlige arealer)

TEKNIK OG MILJØ

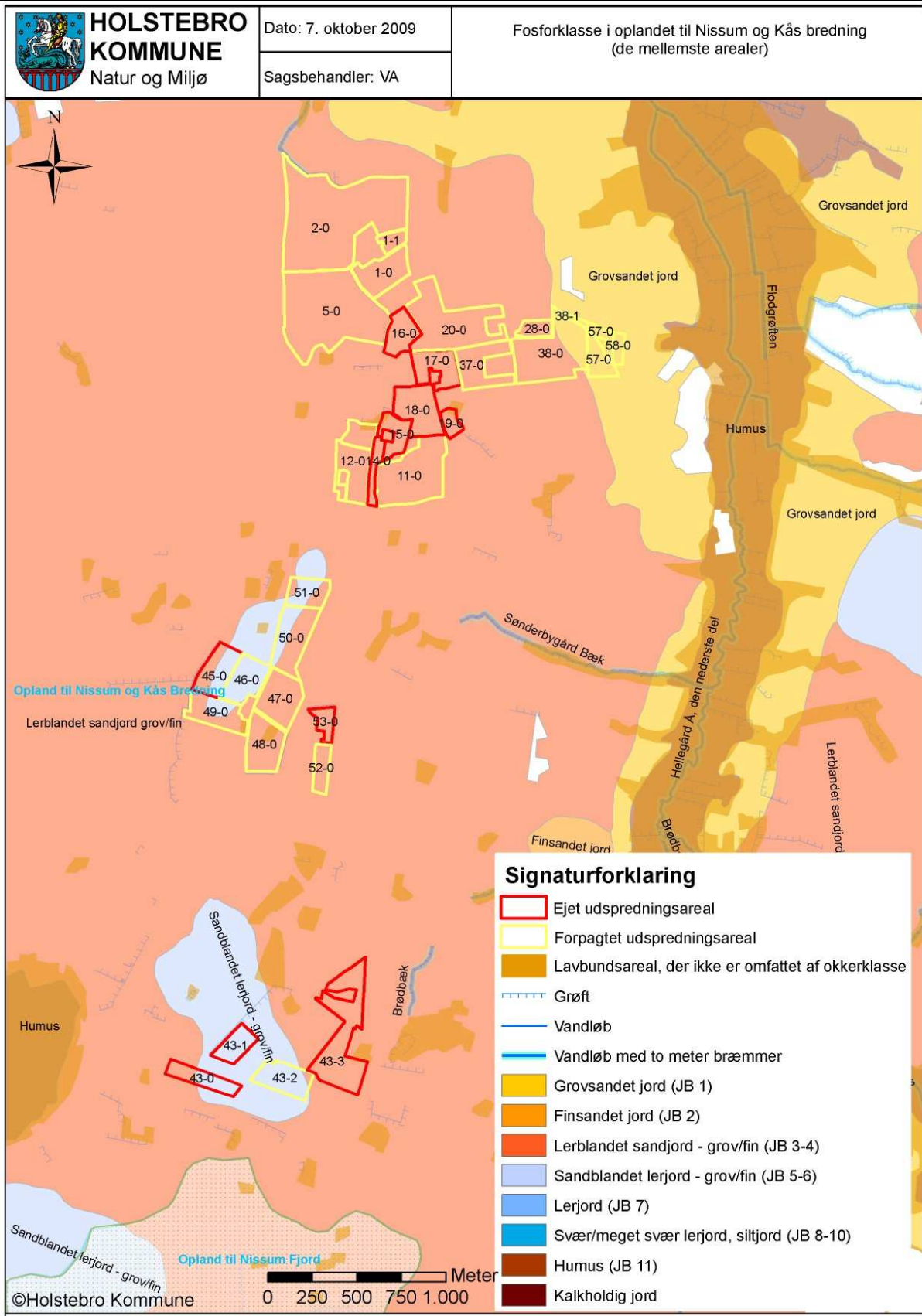
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 10 Fosforklasse (de mellemste arealer)

TEKNIK OG MILJØ

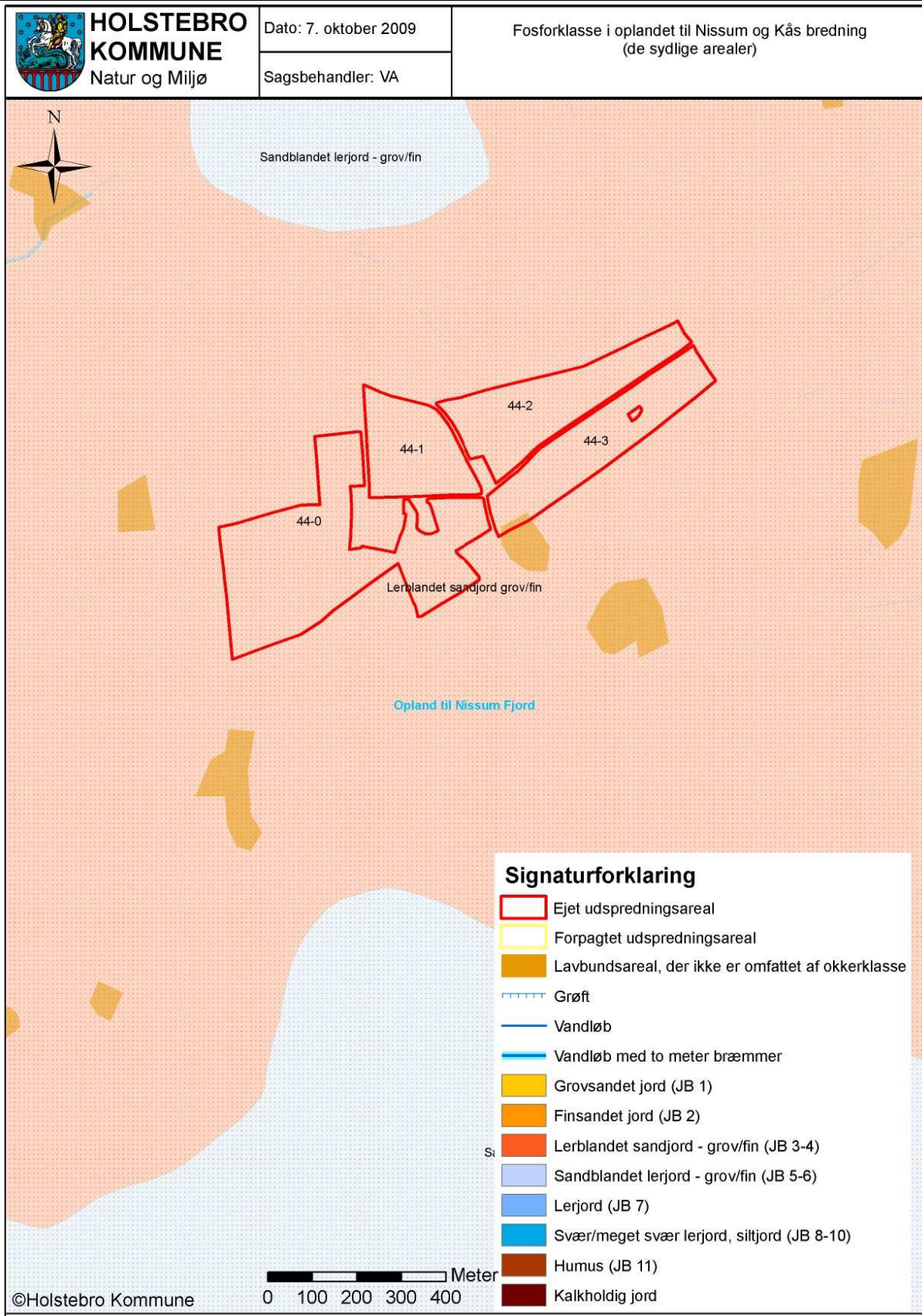
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 11 Fosforklasse (de sydlige arealer)

TEKNIK OG MILJØ

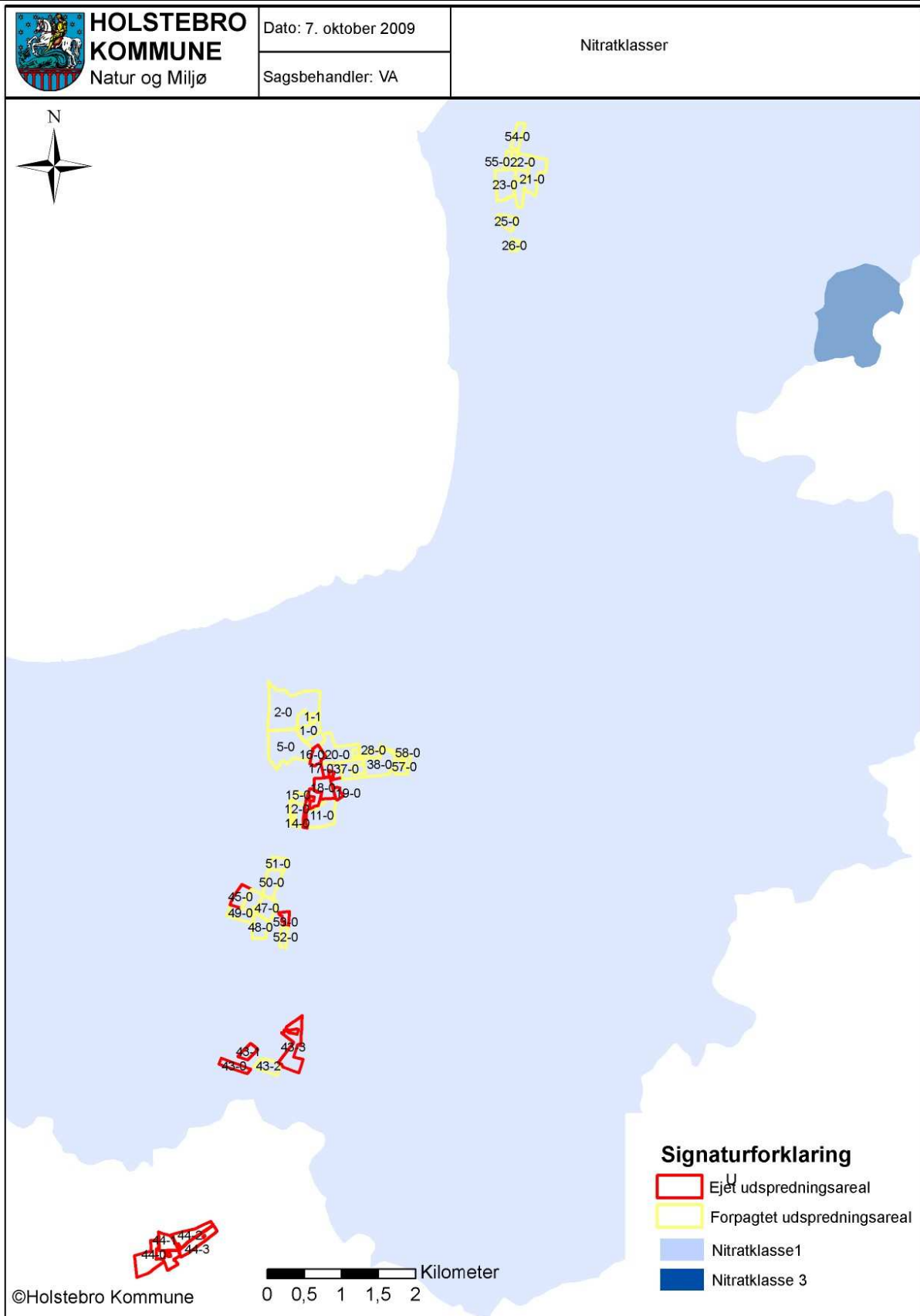
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 12 Nitratklasser

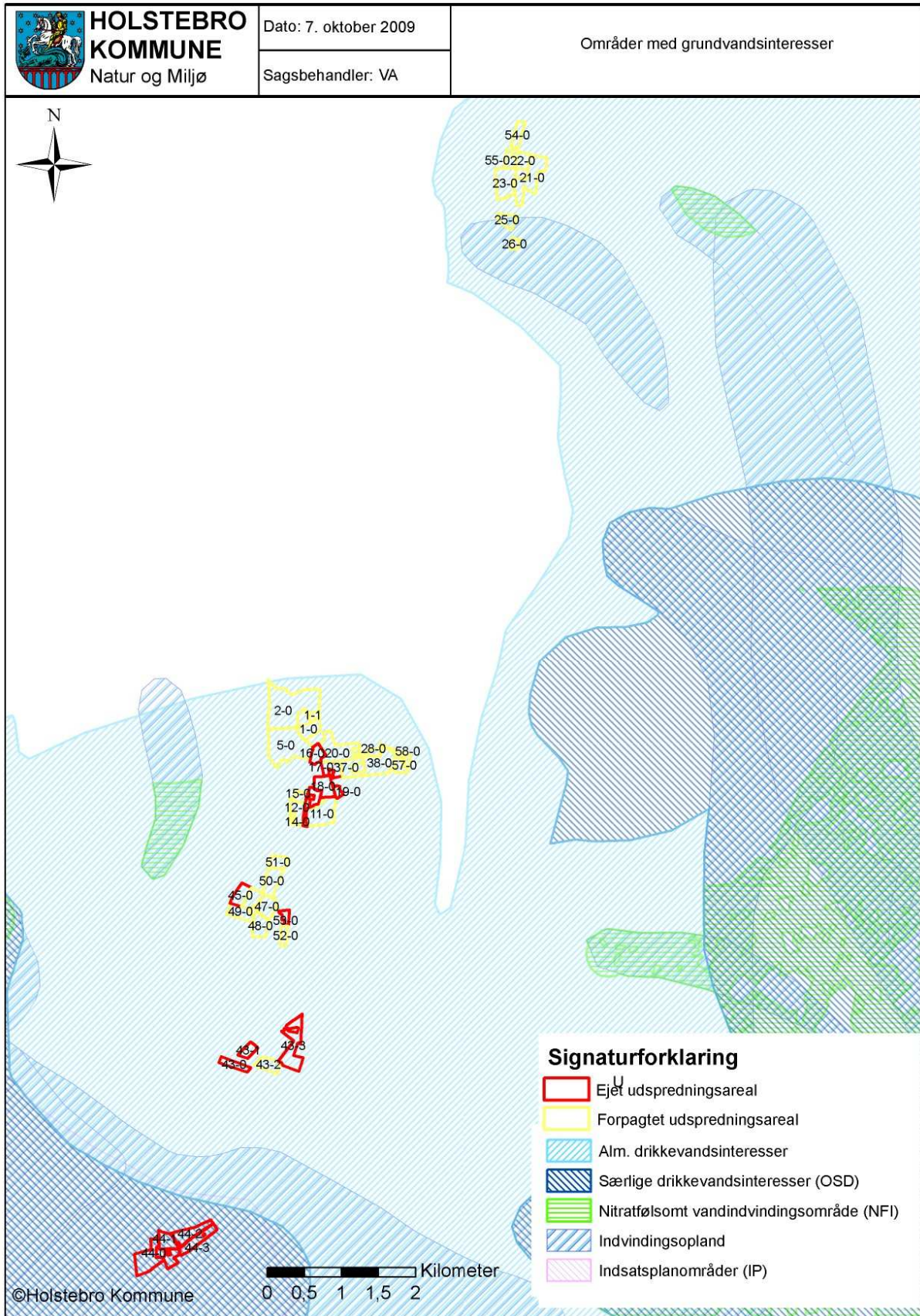
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 13 Grundvandsinteresser

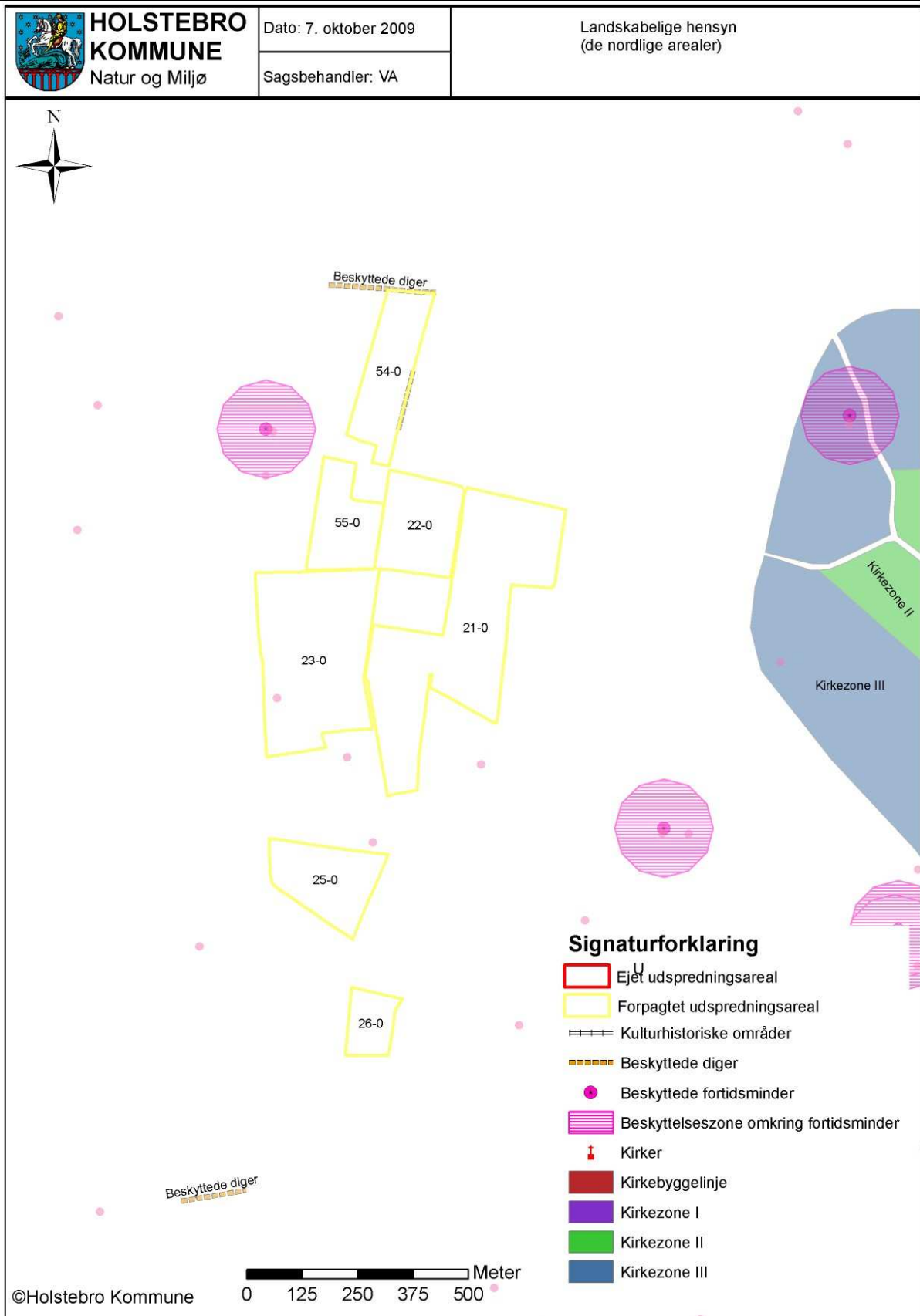
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 14 Landskabelige hensyn (de nordlige arealer)

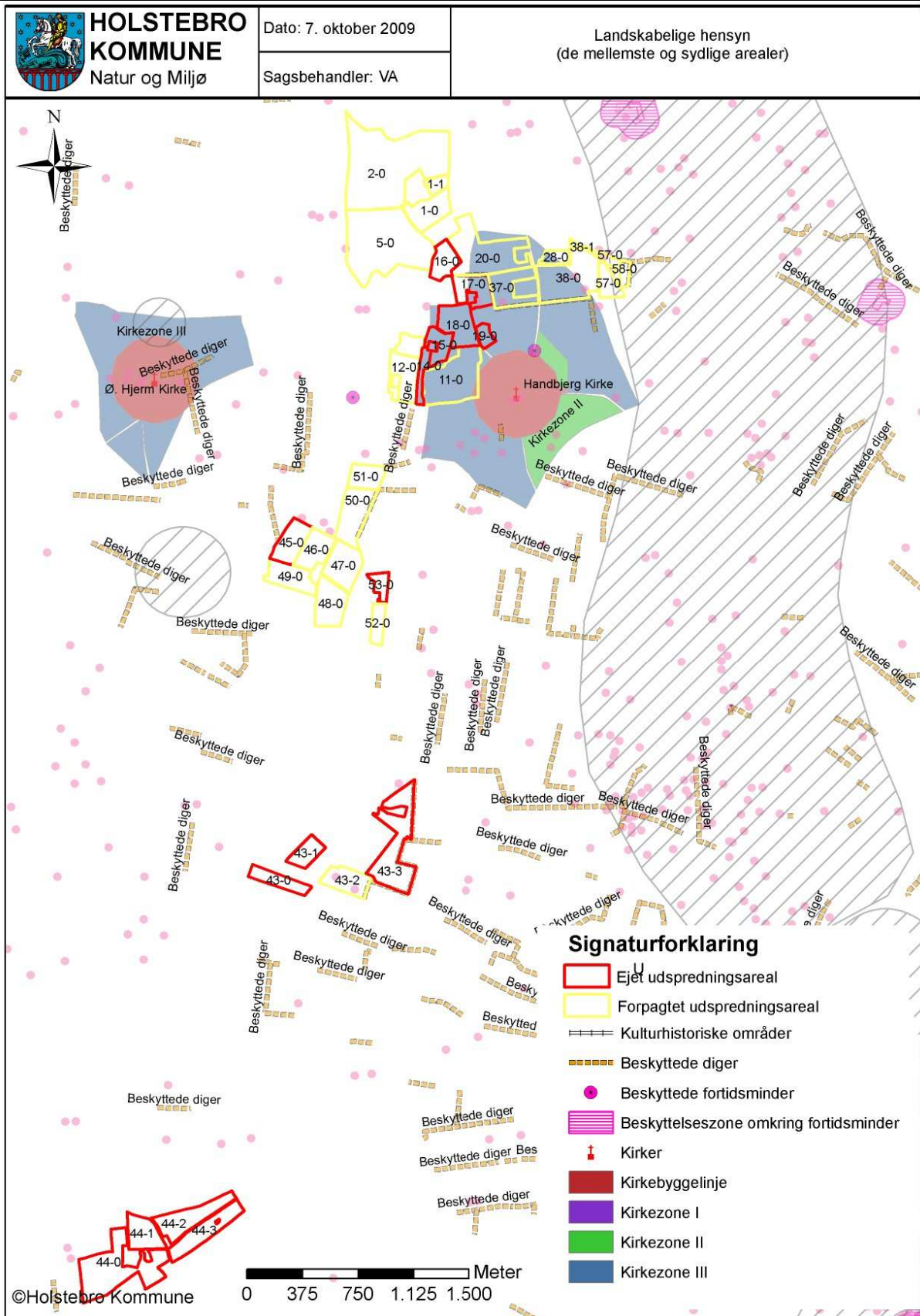
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 15 Landskabelige hensyn (de mellemste og sydlige arealer)

TEKNIK OG MILJØ

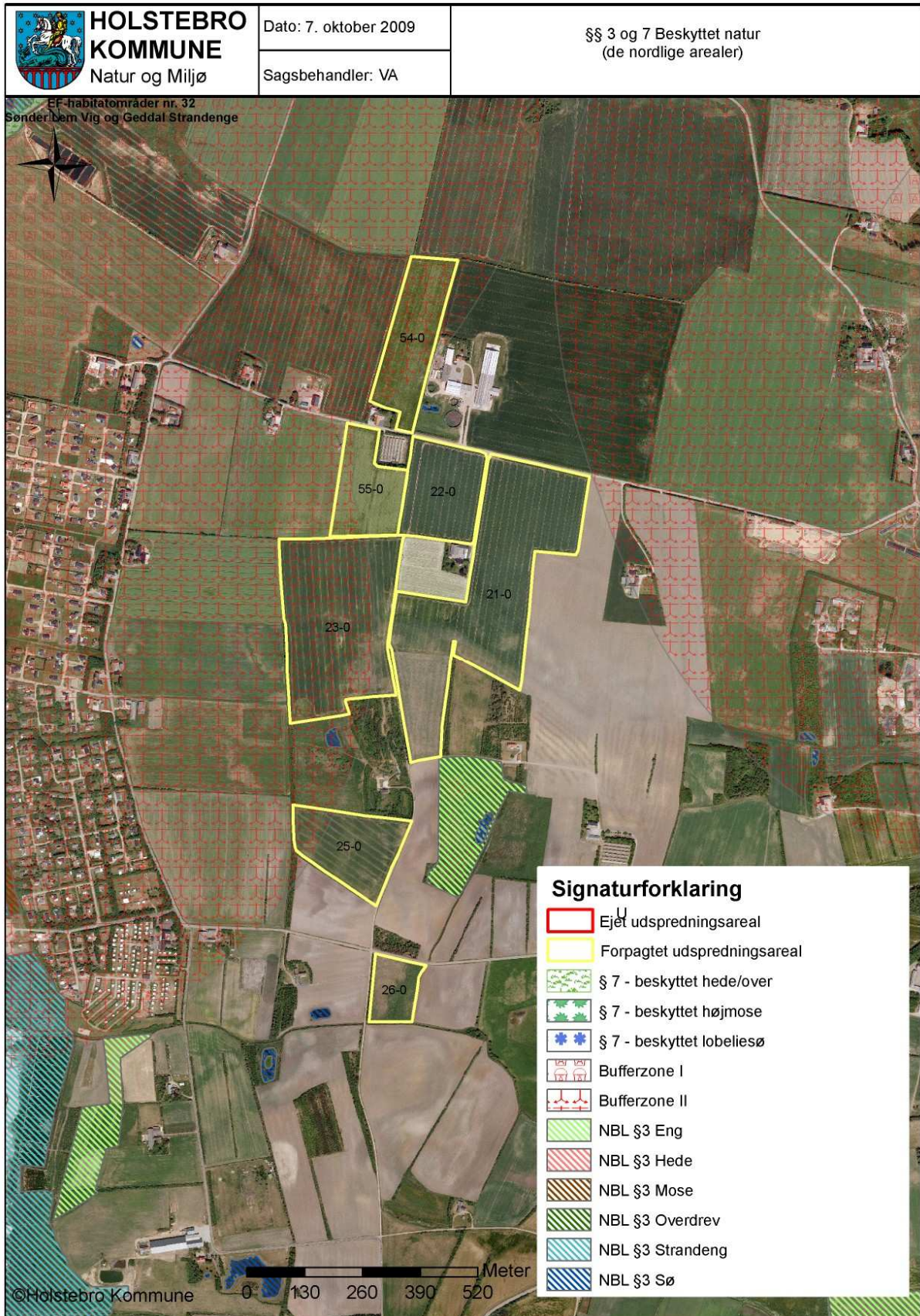
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 16 §§ 3 og 7 beskyttet natur (de nordlige arealer)

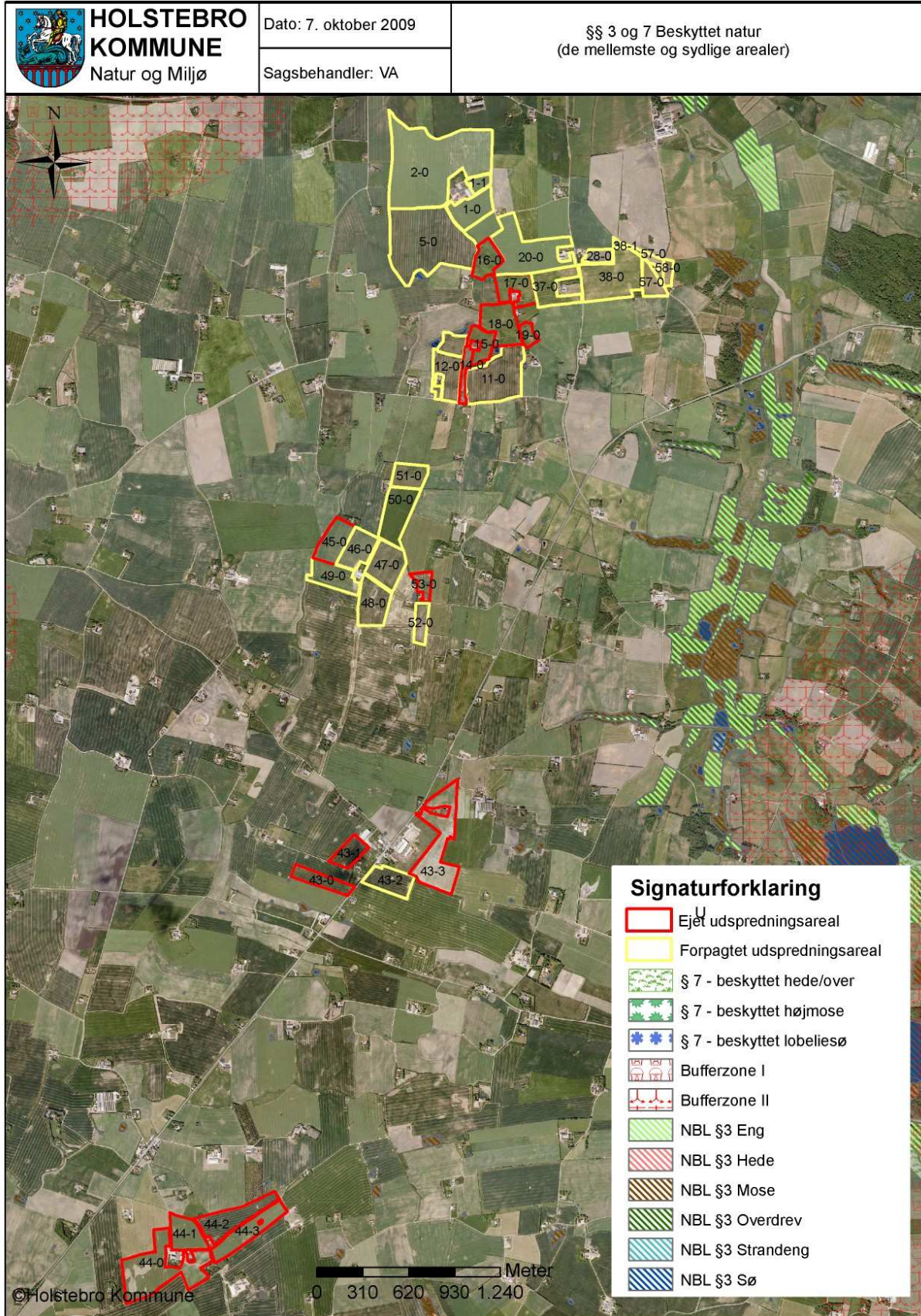
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

HOLSTEBRO KOMMUNE

Bilag 17 §§ 3 og 7 beskyttet natur (de mellemste og sydlige arealer)

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927